

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

PO KONGRESU SLOVENSKE SKUPNOSTI

Za nami je deveti deželni kongres edine slovenske politične stranke v Italiji. Veliko je bilo že o tem napisanega in povedanega v tisku in radijskih ter TV medijih, veliko je bilo komentarjev med samimi udeleženci, prijatelji, člani in somišljeniki Slovenske skupnosti. Zato je verjetno primerno in umestno pomuditi se še trenutek pri tem pomembnem političnem zasedanju, ki bo imelo svoj vpliv na zamejsko narodno-politično življenje.

Kongres politične stranke je nedvomno najprej izpraševanje vesti same sebe, svojega dejanja in nehanja, svoje lastne biti ali nebiti. Gre za nujno obdelovanje in pregledovanje temeljev in korenin, na katerih vse strankino delovanje sloni. Po večletnem vsakodnevem delovanju in stalni prisotnosti v naši manjšinski stvarnosti je zato prav najvišji organ stranke - kot je kongres - poklican, da preveri lastno aktivnost, njeno večje ali manjše uspešnost v reševanju problemov Slovencev v Italiji.

Delegati so na kongresu izvolili novo širše in ožje vodstvo stranke za nov mandat, predlagali in odobrili razne resolucije o današnjem stanju in političnem trenutku slovenske narodne skupnosti v Italiji ipd. Kar zadeva izvolitev novih vodilnih organov stranke, lahko zatrdimo, da je v bistvu šlo za potrditev dosedanje politične linije in tudi najbolj odgovornih funkcij, če izvajamo zamenjavo v predsedstvu Slovenske skupnosti. Prav tako je nekaj sprememb v samem deželnem tajništvu, kar sodi v naravno in neizogibno logiko prenove. Vsekakor pa kažejo izbire slovenske stranke na osnovno zvestobo načelom DEMOKRACIJE, SVOBODE IN POLITIČNEGA PLURALIZMA, ki so in bodo tudi nadalje vodila osnovno ter idejno politiko stranke.

V politični razpravi, ki je sledila in je pomenila skoraj v celoti drugi dan kongresa, je prišlo na dan več problemov, ki tako ali drugače zadevajo našo narodno skupnost, zlasti pa vlogo stranke same. Tako tudi vprašanje medijev oz. javnih občil. Pri tem je šlo v prvi vrsti za slovenski zamejski tisk. Pomen in vloga slovenskega dnevnika sta tu prevladovala in to še zlasti v luči zadnjih predlogov za reorganizacijo Primorskega dnevnika z ustanovitvijo zadruga. Nekateri delegati pa so omenili tudi tedenski tisk, med tem naš list. Šlo je za kritične glasove, po katerih naj bi že ob sami ustanovitvi Novega glasa stranka ne bila prisotna in zato tudi naj bi list ne zaslužil razprave. Resnici na ljubo je seveda treba podčrtati dejstvo, da pri ustanovitvi Novega glasa ne stranke ne druge organizacije niso imele svojega posebnega mesta. Šlo je v bistvu za dogovor in sklep dveh zadrug, ki sta izdajali prejšnja slovenska zamejska tednika, Novi list in Katoliški glas. To je vsem dobro znano in zato menim, da je vsaka polemika o tem odveč. / STRAN 2

- ANDREJ BRATUŽ

NOVA SLOVENSKA VLADA IZ NAŠEGA ZORNEGA KOTA

DRAGO LEGIŠA

Od državnozbornih volitev je moralo poteči več kot sto dni, preden je Slovenija dobila novo vlado. Že samo to dejstvo zgovorno pove, da se slovenska demokracija še vedno zviija v porodnih krčih, čeprav je od prvih svobodnih volitev poteklo skoraj sedem let. Slovenci v Italiji se sicer nad takšnim stanjem ne moremo ne zgražati ne čuditi, saj vemo, da italijanska demokracija še zdaleč ni dosegla ravni zahodnih demokratičnih držav, četudi je od osvoboditve poteklo več kot pol stoletja. Za Italijo ostaja namreč politična nestabilnost eno ključnih vprašanj.

Novo slovensko vlado, ki ji spet predseduje liberalni demokrat Janez Drnovšek, je parlament v Ljubljani potrdil v četrtek, 27. februarja. Pri volitvah tokrat ni bilo presenečenj, saj je za Drnovškov predlog glasovalo 52 poslancev, od skupnih 90. To pomeni, da so poslanci LDS in SLS spoštovali sklepe svojih strankarskih vodstev, čeprav se je v nekaterih krogih še tik pred glasovanjem šušljalo, da bo gotovo prišlo do kršenja strankarske discipline, kar naj bi veljalo predvsem za SLS. Za vlado so glasovali še poslanci stranke upokojencev (skupno jih je pet) in oba manjšinska poslancina (Italijan in Madžarka).

Predsednik Drnovšek je bil z izidom glasovanja vidno zadovoljen. Njegovo zadovoljstvo je tudi upravičeno, saj ta vlada lahko v parlamentu računa na solidno ve-

čino. Ne glede na to pa se tudi v Sloveniji kaže potreba po nekaterih spremembah v volilni zakonodaji, da se prepreči razpršenost glasov po celi vrsti strank in stranic. To pa je glavna ovira na poti politične stabilnosti, učinkovitosti vlade in parlamenta.

nobenege manevrskega prostora, vztrajanje pri tej formuli pa je bilo za zunanjega opazovalca naravnost nerazumljivo, saj je od vsega začetka bilo jasno, da "pomladniki" niso imeli moči, da bi jo mogli uveljaviti (ne glede na Puckov primer). To pa je zdaj že preteklost.

Predsednika koalicijskih strank sta si segla v roke (Foto P. Predalič / MAG)

Na televizijskih zaslonih je predsednik SLS Marjan Podobnik kazal ob izvolitvi praviloma resen obraz, čemur se seveda ni bilo čuditi. Na svoja ramena je namreč moral sprejeti breme očitkov, češ da je pustil na cedilu Janševe socialdemokrate in Peterletove krščanske demokrate, s katerimi ga je vezala pogodba o skupnem nastopanju na pogajanjih z mandatarjem Drnovškom. Prav gotovo ima prav, kdor pravi, da so Podobnik, Janša in Peterle naredili veliko napako, ker niso predvideli več alternativ za rešitev vladne krize. Njihova formula 3+1 (pomladne stranke in LDS) dejansko ni dopuščala

Iz sestave vlade je predvsem razvidno, da ohranja LDS krepko v svojih rokah ključna ministrstva, kot so zunanja, notranja, socialna, finančna, gospodarska in kulturna politika ter šolstvo. Ko se je že zdelo, da bo slednje prevzel minister iz vrst SLS, je na koncu vse ostalo pri starem. LDS se očitno zaveda, da so humanistična področja odločilna za nadaljnji razvoj naroda in družbe. V tej zvezi prihaja v poštev predvsem šola, o kateri je znani in ugledni italijanski pravnik in politik Piero Calamandrei (1889-1956) napisal naslednje pomembne besede: "V demokraciji je šola važnejša

od parlamenta in sodstva. Politična plast, ki bo jutri sprejemala zakone in delila pravico, prihaja iz šole in bo takšna, kakršno bo uspela izoblikovati šola." Svet politike, znanosti in šole, skratka vodilna plast - je pred dnevi izjavil predsednik poslanske zbornice Violante - si mora narediti natančno idejo o Italiji. Država in narod ne pride ta nikamor, če nimata v sebi preobrazbene moči in nekaterih velikih usmerjalnih vrednot. Trdno moraš biti prepričan, da so potrebna pravila, da moraš spoštovati mnenje drugih, da ne smeš imeti predsodkov, da moraš odklanjati ideološke vojne in sprejemati boj idej. Delati moraš za prihodnje rodove, moraš imeti državni čut, kar pomeni, da je javna oblast v službi državljanov. Kje naj se vsega tega naučijo mladi, če ne predvsem v šoli?

Slovence izven meja matice tudi zelo zanima, kolikšno skrb bo nova vlada posvečala njihovim življenjskim vprašanjem. Do zdaj je za te probleme operativno skrbel Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu v okviru zunanjega ministrstva. Nad njegovim delovanjem se Slovenci v zamejstvu ne moremo pritoževati. Kritika, ki je kdaj pa kdaj letela na njegov račun, je bila večinoma zlonamerna, v slabi veri in krivična. Jasno je, kako trdno računamo, da bo ta urad nadaljeval z delom in da mu bo omogočeno svoje delo še okrepiti, kar bo seveda odvisno tudi in predvsem od volje celotne vlade.

STRAN 2

1
.....
ČETRTEK
6. MARCA
1997

02 Saša Rudolf
ALBANSKA KRIZA

V ALBANIJI
STA REVŠČINA
IN MAFIJA
SESTAVILA
EKSPLOZIVNO
ZMES.

03 Drago Legiša / intervju
DR. BERNARD ŠPACAPAN

03 Aleksij Pregarc
FOJBE, JAME IN SPRAVA

04 Marija Primc
SLUŽBA "SERVISA DOBROTE MLADIH"

06 Jurij Paljk
"SPOMINI NA TEŽKE ČASE"

07 DEŽELNI PRISPEVKI ZA SLOVENCE

08 Ivan Žerjal
OSREDNJA PREŠERNOVA PROSLAVA

11 Tatjana Gregorič
SKLADATELJ ŠTEFAN MAURI

12 Erika Jazbar
BITI SLOVENEK V KANALSKI DOLINI

13 Marjan Drobež
SLOVENSKI MINISTRI IZ PRIMORSKE

15 Erik Dolhar
REKORDNA KOLESARSKA TROFEJA ZŠDI

VSEBINA

SVET OKROG NAS

ALBANIJA - NOVO ŽARIŠČE NEMIRNEGA BALKANA

SAŠA RUDOLF

Kot da bi država ne bila na robu državljanske vojne, je albanski parlament na rednem zasedanju podaljšal predsedniški mandat Saliju Beriši za nadaljnjih pet let. Vse po protokolu z dolgotrajnim ploskanjem in državno himno. Skoraj istočasno s potrditvijo Beriše je zapadel rok za vrnitev orožja, ki so ga nasprotniki režima izmaknili iz napadenih in oropanih policijskih postaj. Na podlagi predpisov o izrednem stanju lahko policisti in vojniki streljajo na osumljence. V Tirani, pa tudi v mestecih, ki jih niso zajeli neredi, je čutili strah, ki se med policijsko uro spremeni v pravi teror. Ljudje se bojijo tajne policije, ki odloča o življenju in smrti vsakega posameznega državljanja. Poveljnik tajne policije Bashim Gazidede je bil namreč imenovan za poveljnika vrhovnega stana vojske, potem ko je bil s tega mesta odstavljen SHEME KOSOVO.

Medtem ko so študentje prekinili gladovno stavko, so neznanci ponoči sežgali sedež osrednjega opozicijskega dnevnika in odpeljali neznano kam tri časnikarje. Oblast je uvedla cenzuro, ki deloma velja tudi za tuje medije.

Nadškof v Tirani Rok Mirdita je pozval Italijo, naj intervenira in prepreči najhujše. Britanski tisk upravičeno očita Italiji, da ni znala preprečiti vdora mafije v Albanijo, ki je v največji meri odgovorna za sedanjo krizo. Organizirani kriminal je v svojo korist izkoristil revščino v Albaniji, prevzel monopol tako nad prostitucijo in preprodajo mamil kot nad organizacijo nezakonitih prehodov meje. Ne samo Italija, pač pa celotna Evropa je usodo male, v 50 letih zaprtosti in diktature povsem izčrpane države prepustila pustolovcem. Posledice take kratkovidnosti so na dlani in Albanija je postala novo žarišče nemirnega Balkana.

MSGR. FRANC RODE NOVI LJUBLJANSKI NADŠKOF

Janez Pavel II. je imenoval za novega ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta, tajnika papeškega Sveta za kulturo. Novico je sporočil apostolski nuncij v Sloveniji dr. Edmond Farhat v sredo, 5. marca.

Dr. Rode se je rodil 23. 9. 1934, že 35 let je duhovnik in član reda lazaristov. Po končanem študiju v tujini (v Franciji, Avstriji, Argentini) se je vrnil v domovino; od l. 1967 je bil v Ljubljani ravnatelj bogoslovcev lazaristov, predaval pa je tudi na Teološki fakulteti. L. 1981 je odšel v Rim, v Vatikan, kjer je še danes tajnik papeškega Sveta za kulturo. Dr. Rode bo na položaju ljubljanskega nadškofa nasledil dr. Alojzija Šuštarja.

Uredništvo in uprava našega časnika ČESTITATA novoimenovanemu nadškofu.

Več o tem prihodnjič.

V ITALIJI SE ZAOSTRUJE POLITIČNA NAPETOST

SERGIJ PAHOR

Finančna politika vlade nevarno zaostruje napetosti v državi, ki so že prekoračile vse razumljive mere. Prodi izkorišča upravičeno ambicijo po Evropi, da nalaga državi nova in nova bremena in peha državljanje v prisilno varčevanje. Vse skupaj se zdi dobro zrežirana igra: v Nemčiji se spomnijo, da Rim ne izpolnjuje vseh obveznosti iz Maastrichta, in vržejo v javnost napoved, da Italija ne bo vstopila v Evropsko monetarno zvezo skupaj z ostalimi evropskimi državami, ampak bo pač počakala. Reakcije so takojšnje, lira nazaduje, delnice padajo. Krik in vik v palači Chigi, obup Prodija, ki se zateče k novemu varčevalnemu manevru. Kolikokrat se bo to ponovilo, je težko napovedati, toda zdi se, da se je zmernim silam - s priteganjem Berlusconi - posrečilo stisniti v kot Bertinottija in sindikate. To ne bo trajalo v nedogled. Sindikati so v obrambi socialne države že preveč popustili, kriza pa bo nastopila, ko bo nov vladni manever načel pokojnine. Tedaj bo Bertinotti zapustil koalicijo, toda to ne bo zaleglo, ker ga bo zamenjal Berlusconi, ki se že oddaljuje od skrajne desnice. Kljub vsem manevrom pa je država zabeležila v prvih dveh mesecih leta nadaljnjih 6.500 milijard lir primanjkljaja. To pomeni, da se javni dolg še vedno večja in da se bo večal tudi v prihodnje...

Kako nerodni in nespretni so politiki, ki so predolgo čakali na oblast, je dokazal šolski minister Berlinguer (na sliki) z napovedjo zelo nepričljive šolske reforme, ki bo verjetno naredila enak konec kot vse ostale pred njo, še bolj pa v zadnjih dneh z okrožnico, zaradi katere je završalo kot v sršenjem panju. Minister si je namreč dovolil zahtevati od šolskih skrbnikov po vsej državi, naj bi se na vseh šolah spomnili, da je pred 60 leti umrl zaradi posledic fašistične ječe soustanovitelj italijanske komunistične partije in marksistični teoretik Antonio Gramsci. Berlinguer je gotovo naiven, manj so tisti, ki mu s strani sugerirajo in ki bi morali dobro vedeti, da takih "ukazov" ni več pripravljen tolerirati noben šolnik.

ZASEDANJE ODBORA ZA DEŽELO TRST - FURLANIJA

Skupina ljudi, ki je pred časom sestavila Oglejski Forum, je v soboto, 1. marca, priredila v Vili Manin posvetovanje o bodoči ureditvi naše dežele. Kot znano, ima dvodoma komisija v Rimu med drugimi nalogami tudi to, da na novo določi število dežel v okviru sprememb krajevnih avtonomij. S tem v zvezi prihaja do predloga, da bi ustanovili veliko deželo italijanskega severovzhoda. Sedanji in bivši politiki naše dežele, predvsem iz vrst bivše Krščanske demokracije, pa zahtevajo, da ohrani naša dežela svoj teritorij, ki naj ga celo razširi na okrožja Portogruaro, ki je do Napoleonovih časov spadalo pod Furlanijo. Med argumenti, ki jih odbor navaja za ohranitev naše dežele, je predvsem njena posebnost zaradi prisotnosti slovenske narodne skupnosti, kateri dodajajo še furlansko in nemško jezikovno skupnost. Odbor jasno priznava, da živi slovenska narodna manjšina v vsem obmejnem pasu od Trsta do Trbiža in da ima pravico do celovite zaščite. Zanimivo je tudi, da odbor zavrača izraz Venezia Giulia zaradi njegovega iredentističnega pomena.

Na posvetovanju je nastopil tudi Bernard Špacapan, ki je poudaril zahteve slovenske narodne skupnosti. Prisotna sta bila tudi zastopnika beneških Slovencev Giorgio Banchig in Pavel Goriup. Na splošno lahko rečemo, da gre za do Slovencev prijazen ljudi, ki želijo ustvariti dobro sožitje med ljudmi, ki živijo v naši deželi.

BS

S 1. STRANI

PO KONGRESU SLOVENSKE SKUPNOSTI

Deveti deželni kongres Slovenske skupnosti pa je vsekakor pomemben mejnik v naši narodni politični stvarnosti, zlasti v tem ne-lahkem in prehodnem trenutku. Zato želimo in smo v to tudi prepričani, da bo edina slovenska stranka v Italiji v tem svojem novem obdobju nadaljevala pred časom začeto pot samostojnega nastopanja po načelih, ki jih je sprejela v svoj statut. Na ta način bo

še nadalje edinstvena orientacijska točka in pravi len kašipot za odgovorno in zrelo politično dejavnost med Slovenci v Italiji na poti v novo tisočletje ter Evropi narodov in dežel naproti.

S 1. STRANI

NOVA SLOVENSKA VLADA...

Na koncu bi omenili še nekaj. Kot vemo, je v Italiji v teku akcija za priznanje volilne pravice izseljencem. V tej zvezi je bilo treba zavriniti

predvsem mnenje, češ da se to vprašanje rešuje po znamenem angleškem načelu, izraženo z besedami "no representation without taxation" ali po naše "ni predstavnštva brez obdavčitve". Najstarejši italijanski aktivni časnikar Indro Montanelli (prekoračil je mejo 86 let) je pred dnevi označil odklanjanje volilne pravice izseljencem za bedasto, češ da se Italija na ta način odpoveduje milijonom svojih ambasadorjev. Vemo, da četrtnina slovenskega naroda živi izven meja svoje domovine. Se more dvomilijonska Slovenija odpovedati tolikšnemu številu ambasadorjev, ki svoje delo opravljajo brezplačno? To vprašanje gotovo zasluži primerno pažnjo zlasti ob nastopu nove vlade.

MANJŠINA BI MORALA IMETI NAJVEČJI POSLUH ZA NARODNOST

JANEZ POVŠE

Zdi se popolnoma samo po sebi umevno, da bi morala biti manjšina tista, ki bi imela največji in najgloblji občutek za narodnost. Manjšina bi morala preprosto biti prvi in najprodronejši zagovornik narodnosti in narodnostnega obstoja katerekoli narodnostne skupnosti kjerkoli na svetu. Manjšina bi morala biti po prirodi zakladnica vseh tistih spoznanj, ki dajejo narodnosti nepogrešljivo vrednost, seveda vedno v vsesplošnem upoštevanju prav vseh narodnostnih skupnosti ne glede na velikost, vero ali raso. Večinski narodi ne morejo vedeti toliko o narodnosti kot ravnomanjšina, ki se psihološko in osebnostno ohranja le s pomočjo navezave na resnico in pojem naroda oziroma narodnosti. Manjšine vsega sveta bi morale na primer dvigniti svoj glas v primeru neprimernih pogojev, v katerih živijo določene manjšine, pa med drugim tudi v primeru čečenskega in kurdskega naroda, ki sta zaradi teh ali onih razlogov ogrožena. Z eno besedo: največji izvedenec za narod, narodnost, njuna načela, smisel in nujo, sodobno in prihodnjo obliko, bi morala biti slej ko prej manjšina. Toda povsem drugače je, kjer se je v manjšino s svojimi načeli zarezala ideologija, predvsem tista, ki odreka narodu oziroma narodnosti temeljno vlogo.

Tukaj pa smo že pri nas samih in tistem delu manjšine, ki ob zatonu povojnega obdobja tako ali drugače še vedno opozarja na narod kot izvir sporov, spopadov in vsega tistega, kar je lahko nesreča za človeštvo. Mogli bi reči, da je najznačilnejša preobleka ideologije prav dvom v narod in narodnost, prepričanje, da narod in narodnost ne moreta biti resnični temelj miroljubnih medsebojnih odnosov. V obeh takšnih miselnosti se zdi zavzemanje za narod in narodnost že kar fašizem, napoved sovražnosti vsem sosedom, s tega vidika je bil neke vrste fašizem tudi ustanovitev novih demokratičnih držav, med drugim Slovenije, misel, ki jo je bilo mogoče v tej ali oni obliki v našem prostoru večkrat zaslediti. Skratka: ideologija gleda na narod neživljenjsko in ga zato nasilno potiska v drugi plan, v kolikor pa se narodnostno načelo uveljavlja, ga označi za pretečo nevarnost. Iz povedanega je razvidno, kako je ideologija škodljiva ravno za manjšino in znotraj manjšine. Namesto da bi prišlo do oplemenitenega razumevanja naroda in narodnosti, prihaja do njunega demoniziranja. Posledično je jasno, da se manjšina, ki ima v sebi močne korenine ideološkega razmišljanja, ne more in ni mogla celovito, se pravi narodnostno organizirati, ker se pač manjšina lahko celovito organizira le na narodnostni osnovi. Tudi je jasno, da se nobena in tudi ne naša manjšina ne bo mogla celovito vzpostaviti, dokler ne bo slednjič in z veliko zamudo ovrednotila naroda in narodnosti kot tisti načeli, brez katerih predvsem za manjšine ni videti spodbudne prihodnosti.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUĐIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 65.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / DR. BERNARD ŠPACAPAN

"NAŠA STRANKA JE OSTALA IN MORA OSTATI"

DRAGO LEGIŠA

Najprej Ti v imenu uredništva in uprave Novega glasa iskreno čestitam za izvolitev za deželnega predsednika SSK, edine slovenske politične stranke v Italiji. Kako si vzel na znanje novo, sicer ugledno, a gotovo zelo odgovorno nalogo?

Vsaka naloga, ki jo človek sprejme, prinaša skrbi in odgovornosti; sprejel sem predsedniško mesto, ker so člani deželnega tajništva soglašali s to izbiro. Ker močno verjamem v skupinsko delo, mislim, da je pomembno, da se med tistimi, ki v tem času vodijo stranko, ustvarita čim boljše sodelovanje in zaupanje.

V zadnji številki našega časnika smo napisali, da je bil kongres v Gorici tako po poteku kot po sklepih zelo pomemben mejnik v zgodovini Slovencev v Italiji. Če se s to oceno strinjaš, bi povedal zakaj?

Kongres je potrdil nena-domestljivo vlogo, ki jo mora igrati stranka v našem zamejskem prostoru; to vlogo so potrdili člani s svojo aktivno prisotnostjo in s sodelovanjem pri razpravi, ki je bila vseskozi zanimiva in aktualna. Potrdili pa so jo tudi predstavniki drugih strank iz Italije in Slovenije. Očitno je, da smo Slovenci v Italiji "na prehodu" v neko novo obdobje, ki si ga bomo morali sami ustvariti. Slovenska levica v zamejstvu bi rada po velikem polomu, ki ga je povzročila, ohranila vodilno vlogo z nekimi novimi gesli in z navidezno novo organizacijo. Mi, ki verjamemo v samostojen in narodnostno naravnani nastop, zagovarjamo novo kvaliteto v odnosih med Slovenci v Italiji, ki naj sloni na izvoljenem skupnem predstavištvu, na garantiranem zastopstvu v javnih upravah in na priznanju naših pravic v zaščitnem zakonu. Ta močno poudarjena narodnostna nota ob spoštovanju pravic vsakega posameznika, ki sestavlja našo skupnost, je značilnost Slovenske skupnosti.

Z levice prihajajo napadi na bipolarnost, češ da je ta kriva vsega zla; tega sicer ne rečejo, vendar zdi se, da je bilo boljše prejšnje skoraj petdesetletno enoumje. Mi ne trdimo, da je delitev manjšine na dva dela najboljše rešitev, tudi ker ne zadovoljuje tistih, ki se v obeh krovnih organizacijah ne prepoznajo; gotovo pa je veliko boljše od

Na deželnem kongresu Slovenske skupnosti, ki je bil 22. in 23. februarja v Kulturnem centru L. Bratuž v Gorici, je bil za deželnega predsednika izvoljen dr. Bernard Špacapan. Slovenski zamejski javnosti ga ni treba posebej predstavljati, saj je že od mladih nog zelo aktiven v našem zamejskem javnem življenju. V zadnjem mandatu je občinski svetovalec v Gorici. Po poklicu je zdravnik - psihiater in v svoji stroki eden vodilnih na Goriškem.

tega, kar smo imeli dolga desetletja po vojni.

Letošnji kongres naše stranke je prinesel tudi aktivno sodelovanje Slovencev iz Benečije in Kanalske doline, kar nas posebno veseli, ker odpira nove možnosti za delovanje. "Na prehodu" pa je tudi naše sodelovanje v koaliciji Olike in sploh v odnosih z italijanskimi strankami v krajevnem in državnem merilu.

Kakšno je po Tvojem trenutno "zdravje" SSK?

Slovenska skupnost prihaja iz zelo hudega obdobja, ki ga je označevala uvedba večinskega sistema; s prizorišča so izginile vse majhne stranke, ker nimajo več možnosti, da bi se uveljavile. Naša stranka je ostala in mora ostati, ker je edina narodna stranka Slovencev v Italiji. Njeno nena-domestljivo vlogo so potrdili prav kongres in izjave predstavnikov strank z obeh strani meje. Z zadovoljstvom večkrat poudarjamo, da je Slovenska skupnost edina stranka, ki v teh prelomnih časih ni menjala imena in programa. Odsotnost predstavnikov stranke v mnogih pomembnih upravah nalaga članom, da iščejo alternativne možnosti za uveljavljanje pravic Slovencev v Italiji. Nekaterim sta seveda prisotnost in življenjskost Slovenske skupnosti v napoto, ker bi si radi nje volilne glasove enostavno prisvojili. Le tako si razlagamo odsotnost Demokratične stranke levice na našem kongresu.

Česa novega bi si v stranki najbolj želel?

Želel bi, da bi naši ljudje še bolj aktivno sodelovali v organih stranke, čeprav vem, da je politično udejstvovanje somišljenikov pri vseh strankah vedno bolj problematično. Ker je Slovenska skupnost bolj gibanje kot stranka, bi bilo prav, če bi ljudje k njej pristopili kot k organizaciji civilne družbe; zlasti v nekaterih obrobni krajih prihaja do težav, ko gre za organizirano politično dejavnost. Nedvomno pa je zdravje vsakega organizma izraz zdravja

njegovih posameznih delov. V tem smislu lahko rečemo, da krizo stranke pogojujejo težave, ki jih ima naša skupnost v vseh svojih komponentah. Med Slovenci v Italiji je veliko odličnih ljudi, ki bi lahko dali prispevek svoji narodni stranki; želel bi, da bi lahko dobili možnost za polno uveljavitev.

Kakšno je po Tvojem danes stanje narodne zavesti pri nas v zamejstvu?

Očitno raste mlada generacija, ki bi rada nekaj novega. Noče nobene ideološke obremenitve, ki je res bila do sedaj morda tudi preveč prisotna, vendar je omogočila razcvet kulturnih in rekreacijskih dejavnosti. Nič več ideologije, malo občutka narodne pripadnosti, veliko zapiranje v ozek krog osebnih interesov: vse to ni najboljša zmes za obstoj narodne zavesti, vsaj v smislu, kot jo danes pojmuje. V iskanju novosti pride večkrat do zavračanja vsega, kar je izraz preteklosti, medtem ko novi prijemi še niso prav jasno začrtani.

Na Prešernovi proslavi v Gorici je govornik izrazil misel, da je vse dosedanje kulturno delovanje "izrabljena narodna plošča", in prikazal kot model dejavnost goriškega filmskega krožka. Poleg tega, da gre za vprašljive predloge, mislim, da si takega ocenjevanja preteklosti in sedanosti ne smemo dovoliti; še zlasti, če so Prešernovo proslavo oblikovali pevski zbor, solisti in recitatorji, vsi mladi in požrtvovalni ljudje. Brez trdne narodne identitete ni mogoče zagovarjati brez-pogojnega odpiranja drugim kulturam.

Ali se Ti ne zdi, da je tudi pri naših ljudeh odločno premalo volje in zlasti veselja do življenja, kot je med drugim razvidno iz nezadržnega padanja natalitete?

Živimo v srednji Evropi in doživljamo pojave, ki so značilni za zahodni svet: nezadržno padanje natalitete, večanje srednje starosti prebivalstva, hedonizem in individualizem, alkohol, mamila

itd. Vse to je porazno za majhen narod, še bolj pa za narodno manjšino. Vrednote, ki so našo skupnost držale skupaj, ki so mlade silile v organizirane dejavnosti, tudi v politično angažiranost, so v krizi. Dokaz je tudi v tem, da se med mladimi Slovenci v zamejstvu pojavlja uživanja mamil v vseh oblikah. Nekateri celo prerokujejo konec zahodne civilizacije. Mislim, da je še vedno aktualen sve-

topisemski nauk o kvasu, ki mora ohraniti svoje značilnosti in prekvasiti testo. Samo tarnanje in objokovanje starih časov ni dovolj. Dejstvo je, da je naša skupnost preveč majhna, da bi se v njej lahko pravilno križale razne silnice in različna gledanja. Ne moremo torej še naprej živeti v nekem vmesnem stanju, ko ne pripadamo ne italijanski ne slovenski kolektivni zavesti. Naloga naših organizacij, tudi političnih, je, da opozarjajo na te probleme.

Kaj sodiš o nekaterih znakih odpiranja, ki jih v Gorici in drugod v deželi, razen v Trstu, kažejo v sedanjem času Slovencev do zdaj nenaklonjene politične sile?

Z zanimanjem sledim boječim znakom odpiranja do Slovencev, ki prihajajo iz vrst italijanskih strank, nekaterih tudi nam ne naklonjenih. Vtis imam, da prihaja ob velikih zgodovinskih premikih v zvezi s komunizmom in antikomunizmom do spoznanja, da je lahko naša skupnost za-

nimiva komponenta italijanske, vedno bolj multikulturne družbe. Mislim, da ne smemo ostati blokirani v klasični poziciji Slovenec - Italijan, ampak da moramo spremljati te premike; tudi politične povezave ne smejo biti za Slovensko skupnost cementirane, ampak se morajo razvijati in prilagajati situaciji, ki se skoraj vsakodnevno menjuje.

In na koncu še vprašanje o Novem glasu, pri katerem tudi sam sodeluješ. Kaj misliš o njem, česa predvsem pogrešaš?

Pri Novem glasu sodelujem kot prej pri Katoliškem glasu od časov, ko smo kot študentje pripravljali mladinsko prilogo. Veseli me, da se tednik lepo razvija, in mislim, da je postal nena-domestljiv člen pri ustvarjanju zamejske kulture. Mislim, da bi moral posvečati še večjo pomembnost tedenskemu komentaru političnega dogajanja v našem prostoru iz zornega kota zamejskega kršćanskega človeka.

FOJBE, JAME IN SPRAVA

ALEKSIJ PREGARC

Izraz fojba diši po nečem tujem, umetelno-okultnem in zato zavajajočem. Tega izraza Slovencev ne poznamo, zato je "fojba" po našem kraško brezno, jama, lijak itd.

Ti geološki pojavi so skozi stoletja naše naselitve na Krasu ponazarjali pravljici in skrivnostni pojem, ki je postal nedeljiv del našega lokusa, empirična podoba zaključene bivanjske celote, sozvočje človeka in narave, sožitje med površinsko zgradbo in dražljivostjo podzemlja, ki zaradi svoje izizvalne privlačnosti še daleč ni raziskano, skratka, med kraško hišo in globinami Krasa so razpredene vlažne stalaktitne korenine, ki kraške ljudi vežejo na neponovljivo bivanje; jame, brezna, lijaki, ledenice in površinske špilje so torej, poleg uporabnosti, že od vsega začetka postali nena-domestljiv del Kraševčevega mišljenskega in usodnoslutenjskega vsakdana. Res je, da je včasih neosveščen človek teh tal objestno obvladoval svoj preluksijani okoliš in v brezna odmetaval odvečno šaro, smeti, crkovino itd., tudi vsa odplaka in odpadne vode so se in se še delno pretakajo skozi kraške škrge, vendar je pred dobo industrijskega posilstva vse to zmogla deževnica krepko izprati in sorazmerno dobro precediti ter potisniti trdne snovi v neprepustne podzemne kotanje. Če se je bila kdaj zgodila nesreča, da je človeka potegnili ali da je prabitnost globin onečastilo nasilje s človeškim truplom, je Kraševc nagonsko zarisal krog odprine in jo tudi obšel, največkrat s pokriževanjem. Tako poldrugo tisočletje. Nimamo podatkov, da bi kraške jame polnili s trupli, še za turških časov ne, in ko se dokopljemo do najdišč, gre vedno za jamskega človeka,

ki je dosegljivost votlin uporabljal za lastno preživetje.

Oboževalci in ljubitelji Krasa, med katerimi ne manjka domačih Italijanov, so edinstveno čarobnost kraških pojavov, kljub včasih malomarnemu spregledovanju in neupoštevanju njihovega človeka-gospodarja, spoštovali. Nič koliko o tem priča ustrezna znanstvenoliterarna knjižna ponudba. Celofašističnim eksekutorjem štirih bazov-

ških žrtev ni prišlo na misel, da bi bližnje priročne jame (zanje - fojbe) spremenili v nekatalogizirana grobišča.

Kraške "jame" so postale "fojbe" med vojno ujmo, ko so se nasplošno veljavne vrednote sprevrgle v svoja nasprotja in se, na žalost, še nekaj časa po njej obrabljale... Praktični in vsiljeni fonem jama-fojba je tako dobil domovanje v naši zavesti in se za italijanske nacionaliste samodejno poistovetil z nekakšnim slovensko-slovanskim ontološkim zlim nagonom. Od tega do pripisanega genocida nad italijanskim narodom je pot kaj kratka... Italijanski nacionalizem je s pravo kukavičjo spretnostjo podtaknil svojo zlohotnost slovenskemu ljudstvu, potem ko se fašizmu ni posrečilo dejansko uresničiti lastne inačice genocida nad nami. To je tudi edini in hvala Bogu neuspeli genocid v kraško-istrski naravni sceneriji. Obsodbe vredno je tudi dejstvo, da je italijansko območno časopisje ves čas diktature podpihovalo izvajanje tega genocida, žal na narodnostni in ne na ideološki podlagi. In tu je srž celotnega dogajanja.

Primer. Tudi če bi se ob nastanku fašizma vse slovensko prebivalstvo množično in navdušeno ogrelo za fašistično Idejo, bi samo nikoli ne imelo nobenih šans za kakršno koli obliko dvojezičnosti ali kaj drugega, enakovredno nadomestitvenega. Da je tako, naj bo v premislek, da se je še po zlomu fašizma razmeroma malo italijanskih prijateljev postavilo v bran osvajačnemu nacizmu, čeprav je bilo malo verjetno, da bi bilo po morebitni nemški zmagi Jadransko Primorje spet priključeno Italiji.

MESTO IN VLOGA LAIKOV
V CERKVI (8)

ZVONE ŠTRUBELJ

2. VATIKANSKI KONCIL

V drugem tisočletju se je začela razvijati teologija duhovništva brez ekleziologije, to je, brez upoštevanja konkretne verske skupnosti kot enega od pomembnih nositeljev (akterjev) poslanstva Cerkve. To težnjo opazimo kmalu po letu 1000, izraziteje pa po letu 1300 pri vseh klasičnih traktatih (teoloških obravnavah) o zakramentih. Posledica take usmeritve je bila:

1. DISKVALIFIKACIJA LAIKOV

Z uvedbo stanovske razlike med kleriki (diakoni, duhovniki, škofi) in laiki se je poglobil propad med njimi, saj so prvi niti t.i. "učeca cerkev", drugi pa "poslušajoča cerkev"; prvi so imeli znanje in oblast, drugi so imeli zgolj pasivno vlogo. V kleriškem stanju je to povečalo ponos izbranosti in zanos superiornosti.

Ta proces se je v nekaterih lokalnih cerkvah dogodil že veliko prej, tako npr. v sirsko-antiohijski cerkvi že konec 3. stoletja. Janez Krizostom je v razpravi o duhovništvu zapisal: "Tako velika razlika kot je med brutalno življo in razumnim človekom, taka razdalja - in tu ne pretiravam - naj bo med pastirjem in čredo". V severnoafriški cerkvi je bilo ozračje drugačno. Izročilo nam je v svojih spisih posredoval sam sv. Avguštin. "Za vas sem škof, z vami sem kristjan." Pri nekem duhovniškem posvečenju je rekel: "Mi škofje smo vaši služabniki in vaši kolegi, saj imamo istega Učitelja... Smo tudi služabniki in vam podrejeni. Smo vaši voditelji le v kolikor smo vam v korist. Če škof ne izpolnjuje tega programa, ima od škofa le škofovsko ime."

Potridentsko obdobje ni upoštevalo več te Avguštinove smeri. Postavilo je v ospredje pojme kot so "sacerdos in aeternum" (duhovnik za večno) in "sacerdos alter Christus" (duhovnik posebej Kristus). Ti izrazi so se uporabljali do 2. vaticanskega koncila, le-ta pa jih je opustil. Sam arški župnik, Sv. Janez Vianey je rekel: "Pustite župnijo dvajset let brez duhovnika, pa bodo častili živali." Kako malo je pri tej izjavi upoštevan zakrament sv. krsta in krstna milost, ki jo prejme vsak kristjan. Popolnoma pozabljen je tudi Sveti Duh, graditelj Cerkve.

2. STANOVSKA OSAMOSVOJITEV KLERIKOV

Istočasno je ob taki teološki usmeritvi postopno prišlo do rigidne ločitve med kleriškim in laiškim stanom, ki je imela za posledico osiromašenje aktivne vloge lokalne verske skupnosti pri izvrševanju poslanstva Cerkve.

Od Tridentinskega koncila do srede 20. stoletja je katoliška teologija v glavnem zastopala tezo, da je duhovništvo, vsaj teoretično, lahko razumljivo kot avtonomen stan in ne v nujni korelaciji s konkretno versko skupnostjo.

Poklic k duhovništvu je postala domena osebne odločitve. Včasih je bila praksa, da je lokalna cerkev prosila škofa naj posveti kandidata, ki ga je predlagala. V novem miselnem obzorju je moral kandidat pismeno (v osebni prošnji) zaprositi škofa za posvečenje. Ta praksa je v veljavi še danes. Vse to so bili poudarki v prid osebne oblasti posvečenega; pojmovanje posvečenja kot služnja skupnosti je prišla tako daleč v ozadje. Logično je, da je ta proces vodil v zakramentalni avtomatizem, ki lahko mirno odmisli Cerkev kot občestvo, ki naj bi bil eden od pomembnih subjektov odgovornosti in soodločanja. Zanimivo je, da je po tej shemi duhovnik lahko opravljal svoj poklic tudi privatizirano, osebno brez direktne povezave s skupnostjo verujočih. Tako so bile samo po sebi umevne "privatne maše".

Vse to kaže na nezadostno prisotnost graditelja cerkvenega občestva - Svetega Duha, ki konkretni verski skupnosti v celoti omogoča možnost rasti in razvoja. 2. vaticanski koncil je Svetega Duha ponovno rehabilitiral, saj ga je priznal za prvega in pravega graditelja Cerkve kot Občestva.

ZGLED KRŠČANSKE SLUŽBE

DRAGOCENO DELO
"SERVISA DOBROTE
MLADIH"

MARIJA PRIMC

Člani Servisa so
preživeli pust z ostarelimi
in bolnimi v Ljubljani.

Na pustni torek so študentje in srednješolci, ki delujejo v *Servisu dobrote mladih* v šišenski župniji sv. Frančiška, hiteli po ljubljanskih ulicah z darilnimi vrečkami, v katerih je bil lep rumen krof, zraven pa primerno pustno voščilo - pustni sonet. Oboje je namenjeno ostarelim, invalidom in bolnikom. S to malo pozornostjo so jim mladi naklonili kosček veselja, ki so ga v pustnih dneh deležni mladi in zdravi ljudje. To pustno dejanje *Servisa dobrote mladih* ni bilo prvo, ampak že deveto od nastanka tega Servisa. Če pravimo, da je dobrota iznajdljiva, ima torej mnogo obrazov in eden od teh obrazov je tudi obraz pusta. Tovrstnih drobnih pozornosti so deležni ostareli, bolni in invalidi ne samo ob pustu, ampak tudi v času kostanja, trgatve, češenj pa v božičnih in velikonočnih dneh, včasih se jih spomnita sv. Valentin z vrtnico in mesec majnik s šmarnicami. Seveda so še druge oblike dobrote in pozornosti, ki jih skušajo mladi, ki delujejo v Servisu, poleg svoje pomoči izkazati ostarelim, bolnim, invalidom ob svojih rednih obiskih pri njih. *Servis dobrote mladih* pripravlja srečanja zanje ob pomembnejših praznikih, ljudskih običajih, da se skupaj poveselijo, ali pa jih obišče po domovih v Ljubljani in bližnji okolici tja do Domžal s simboličnimi darili, primernimi za določen praznik in običaj ter z voščili.

In kakšno je poslanstvo *Servisa dobrote mladih*, ki se je porajal pred devedesetimi leti v šišenski župniji sv. Frančiška?

V *Servisu dobrote mladih*, ki ima svoj sedež na Černetovi 17 v Šiški, je vključenih kar 119 rednih, nekaj pa tudi podpornih članov, ki finančno pomagajo

Servisu. V Servisu so se prizadevno vključili tudi študentje Frančiškovega študentskega doma, v katerem ima *Servis* svoj center. Tako je ta pridobil kar 60 novih članov. Člani Servisa so študentje in dijaki, ki so pripravljali svoje človekoljubne konkretne živeti in verjamejo, da so sposobni nekaj dobrega narediti. To svoje človekoljubje izpolnjujejo na ta način, da pomagajo ostarelim in osamljenim pri njihovih vsakdanjih opravilih in težavah (pospravljanje, oskrba, sprehodi, klepet...). Pomagajo mladim v njihovih stiskah, dvomih, iskanjih, pa tudi v njihovih konkretnih šolskih, stanovanjskih in službenih potrebah. S to pomočjo vzgajajo sebe za odkrivanje bližnjega, ki jih potrebuje in jim obenem daje priložnost samopreseganja.

Na kakšen način "izpolnjujejo" to svoje človekoljubje?

Zanje je najpomembnejše srečanje, "biti z", šele potem pomagati. Njihova pomoč ni beg pred samim seboj, niti pred dolžnostmi. Vedno najprej poslušajo, šele potem ukrepajo. Stika in trpljenja drugih ne merijo s svojimi merili. Ljudi skušajo aktivirati, da naredijo zase, kolikor zmorejo. Svoje pomoči drugim ne pogojujejo z njihovim spreminjanjem in spreobračanjem. Ljudem ohranjajo njihov svet in jim ga pomagajo ponovno ovrednotiti. Varujejo se pred posesivnostjo, pa tudi pred pretiranim vživljanjem v drugega. Upanje in tolažba, ki ju dajejo, ostajata v realni sferi. Z majhnimi pozornostmi lepšajo drugemu vsakdan. Vsak naredi to, kar in kolikor zmore, pri tem pa mora odkriti lastno pot dobrote. Če kdo od ostarelih, bolnih in invalidov potrebuje kakšno pomoč, lahko pokliče v Šiško na telefon 1593096. Seveda pa *Servis* vabi tudi nove člane, da se pridružijo temu delu, in tiste, ki bi bili pripravljeni to delo mladih podpreti s finančnim darom.

NOVOST

PETER STEFANOVIČ

"Dobri stari časi," pravijo mnogi in se prepuščajo nostalgijemu sanjarjenju. Velikokrat se isto dogaja v Cerkvah, posebno ko se verniki soočajo z današnjo družbo, ki je kompleksna, težka in "nekrščanska". Mnogi priključujejo "dobre stare čase", ko je bila večina Evrope krščanska, ko so se vladarji bolj ali manj nanašali na krščanske vrednote, ko še ni bilo tega nevrotičnega in utrujajočega kaosa. Toda, ali je ta drža zazrtosti v preteklost resnično krščanska? Ali lahko rečemo, da je taka želja po preteklosti izraz globoke vere? Saj si, konec koncev, želi pristnega krščanstva!

Na kratko bi rekel, da ni. Krščanstvo je vedno bilo zaznamovano z novostjo. Krščanstvo je temeljno zazrto, usmerjeno v prihodnost. Krščanstvo teži k novemu, k tistemu novemu Jeruzalemu, ki bo prišel ob koncu časov, saj Kristus pravi: "Glej, vse delam novo." Enako je današnja družba zaznamovana z željo po novostih, po novem; toda res je vprašljivo, če je sposobna resnično ustvariti kaj novega. Morda je edina novost, do katere današnja družba zna priti, novost najnovejšega avtomobila, novega računalnika, letošnje mode in novih načinov

zabave. V bistvu gre pri teh stvareh za stare reči, ki se morajo obnavljati, da bi sledile konzumističnemu načelu porabe. To vsakoletno, navidezno, prenavljanje družbe pa ne predstavlja nobene bistvene novosti. Bistvena novost bi danes lahko bila globoko živeto krščanstvo, v bogastvu njegove duhovne zakladnice, ki jo je najbrž treba na novo odkriti. Ne gre torej za to, da bi si želeli dobrih starih časov in majhnega starega sveta, temveč za to, da bi ustvarili novo družbo. Današnji kaos namreč ni "težak" samo za kristjane. Vsakdo občuti njegovo neznanost in vsakdo bi hotel najti izhod iz tega kaosa. Vse se je namreč že podrla.

Pozitivistična zavarovanost v znanost in napredek je že padla. Tehnologija še navidezno napreduje, toda znanost kot taka je globoko v krizi. Padla je vera v družbeni razvoj in politiko: kot dokaz pogledimo na nikoli dosežene sanje združene Evrope in na vojno v Bosni.

V takšnem svetu se človek znajde brez smernic, ki bi ga vodile skozi ta zapleten in vendarle tako zanimiv svet. Končno se človek naveliča absolutne svobode, ki ga je nekoč rešila družbenega pritiska in kulturnih tabujev, toda na koncu ga je razočarala. Takšna svoboda je pokazala

UMRL KARD.
UGO POLETTI

V bolnišnici Gemelli je v torek, 25. februarja, v 83. letu starosti umrl kard. Ugo Poletti, ena najmarkantnejših osebnosti italijanske Cerkve. Pogreb je bil 27. februarja v baziliki sv. Petra v Rimu (pokojnika so pokopali v baziliki sv. Marije Snežne), vodil ga je Janez Pavel II. ob udeležbi kakih štiridesetih kardinalov in sto škofov. Pogreba so se udeležili tudi italijanski predsednik Scalfaro, pravosodni minister Flick in rimski župan Rutelli. Sv. oče je v govoru poudaril predvsem pokojnikovo izredno sposobnost biti v stiku z ljudmi in njegova prizadevanja za preno rimo rime Cerkve in družbe.

Kardinal, ki se ga bodo spominjali zaradi omenjenih lastnosti, se je rodil 1. 1914 v Omegni blizu Novare v Piemontu. V duhovnika je bil posvečen l. 1938, v škofa pa 1958. Leta 1967 je bil imenovan za nadškofa v Spoletu, dve leti kasneje je postal pomočnik vikarja rimske škofije, l. 1973 pa vikar. Na tem mestu je ostal do upokojitve l. 1991. Od l. 1986 do upokojitve je bil tudi predsednik Italijanske škofovske konference (CEI). Najpomembnejše obdobje Polettijevega življenja se gotovo ujema z njegovim službovanjem kot kardinal vikar rimske škofije. Zaupana mu je bila naloga, da prenove škofijo v duhu II. vaticanskega koncila. Rimska Cerkev se je morala pač ponovno dokopati do svoje identitete, pri tem pa je imela velike težave, saj je hkrati škofija in središče vesoljne Cerkve. V ta namen je kardinal Poletti že l. 1974 izpeljal posvet na temo *Kristjani in pričakovanja usmiljenja in pravičnosti v rimski škofiji*, na katerem so prišla pod drobnoogled številna vprašanja, ki so bili prisotna v rimski družbi in Cerkvah. Posvetu so sodelovali številne pobude, ki jih je označevala predvsem težnja po dialogu in pogovoru z vsemi, tako posvečenimi osebami kot laiki, verujočimi in neverujočimi.

O osebnosti kard. Polettija je prejšnji teden obširno poročal italijanski tisk. Komentatorji so si bili edini v priznanju, da je pokojnik kljub temu, da je bil viden član visoke cerkvene hierarhije, ostal preprost duhovnik, odprt za pogovor z vsemi, v službi pa resen, lojalni in delaven.

IŽ

svoj pravi obraz, ko je človeka privedla do nesmisla. Zato se današnji človek mnogokrat odreka svobodi in raje sprejema neke jasne smernice, strogo misel, ki je enostranska in močno spominja na ideologije iz polpretekle zgodovine. To je tipičen primer sektaštva in zaprtega pogleda na svet.

Svet pa si dejansko želi novosti celostnega, odprtega pogleda. Kaos je sicer težak, vendar menim, da je prav hkrati velik izziv za prihodnost. V svetu, v katerem je vse relativno, dvomljivo, nejasno, je skoraj nemogoče živeti. In vendar je mogoče. Kaos je izreden izziv za odgovor, ki mu ga moramo dati. Ne gre odgovarjati nanj s togimi strukturami in vnaprej pripravljenimi odgovori. Kaos ne sprejema nobene stalnosti, trdnosti. Treba je odgovoriti z gibkimi, dinamičnimi strukturami, ki lahko sledijo kaosu, ne da bi pri tem izgubile svoje resnice. Če na kaos odgovorimo z moralizmom in z nekim do konca razjasnjanim teološkim sistemom, bomo dejansko skušali postaviti sicer trdno stavbo na nestabilna tla. Kot če bi skušali kopati luknjo v vodi. Krščansko stalnost in nespremenljivost moramo pojmovati v stalnosti odnosa s Kristusom, kar je enako tradiciji Cerkve, in ne toliko v stalnosti strukturi, ki morajo - ponavljam - ostati, le če vodijo v odnos s Kristusom.

SPOROČILO ŠŠK

SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA NA SREČANJU S KUČANOM

Slovenski škofje so se v okviru 41. seje ŠSK v Ljubljani dne 24. februarja 1997 srečali s predsednikom države Milanom Kučanom, ki jih je povabil na pogovor in na kosilo v Vilo Podrožnik. Srečanja se je udeležil tudi apostolski nuncij nadškof Edmond Farhat.

Predsednik Kučan je izrazil zadovoljstvo, da so se škofje ob 4. obletnici priznanja samostojnosti ŠSK odzvali njegovemu vabilu. Rimskokatoliška Cerkev v Sloveniji se zdaj - zlasti po papeževem obisku v Sloveniji - spet vrača v javnost, iz katere je bila 50 let izključena. Dejal je, da ga bolj kakor nerešene težave v odnosu med Cerkvijo in državo boli dejstvo, da se stvari sploh ne urejajo. Izrazil je pričakovanje, da bo prišlo do uspešnejšega reševanja težav, in povabil škofo k skupnemu premisleku o prihodnosti našega naroda.

Nadškof Alojzij Šuštar, predsednik ŠSK, se je predsedniku države zahvalil za povabilo in ocenil, da Cerkev pri državi pogreša politično voljo za reševanje nujnih vprašanj. Konkretno je navedel nerazumljivo odlaganje in nenehno zavlačevanje graditve nunciature v Sloveniji. Cerkev hoče izpolnjevati svoje poslanstvo v našem narodu po poti medsebojnega zaupanja in dialoga. Škof Franc Kramberger je posebej poudaril pomen šolstva in humanistične vzgoje; v tej zvezi je navedel nerešeno vprašanje gimnazije v Mariboru in nove cerkve v Velenju in Celju. Tudi škof Metod Pirih je tožil zaradi neuspešnega dogovarjanja glede lokacije za cerkev v Luciji. Vse odgovorne ustanove bi morale več storiti za družino in zakon, saj naš narod izumira. Škof Alojz Uran je omenil dobro sodelovanje v pripravi na papežev obisk in popolni zastoj v mešani krovnji komisiji. Škof Kvas je poudaril pomen prizadevanja vseh za spravo. V duhu sprave in pravičnega prikazovanja preteklosti je treba vzgajati tudi mladino. Škof Smej je vprašal, čemu se nadaljuje blatenje Cerkve, če smo res vsi odgovorni za boljšo prihodnost.

Predsednik Milan Kučan je odgovoril, da vseh teh vprašanj zdaj ni mogoče rešiti. Dejal je, da ga najbolj skrbi neurejenost odnosov. Zavzemal se je za "civilizacijo ljubezni" in za skupni pogovor. Škofje so se predsedniku zahvalili za povabilo na to srečanje.

- ANTON ŠTRUKELJ
TAJNIK ŠSK

OGNJIŠČE ZA MESEC MAREC

Tretja številka Ognjišča prinaša na naslovnici fotografijo mladega dekleta, ki ima v rokah slovensko butaro. Tako Ognjišče na najlepši način uvaja bralca v veliko nočno branje. Na drugi strani je molitev kardinala Godfrieda Danneelsa s pomembnim naslovom *Odpusti nam, kakor tudi mi odpustimo*. Tina v pismu sprašuje očeta urednika, zakaj je toliko hudobije v svetu. Franc Bole kot vedno na nevsiljiv način skuša mlademu dekletu pomagati iz mladostniških zagat. Tudi Ognjišče meseca marca ima veliko branja za mlade; še posebej so znane zgodbe življenja in pisma mladih, po katerih revija slovi. V velikem intervjuju, ki je posvečen ženskam, predstavlja Primož Krečič Betko Vrbovšek, mater treh otrok in pedagoginjo v otroških vrtcih. Krečič se je tudi pogovoril s Tomašem Špidlikom, jezuitskim patrom, ki poučuje patristiko na Papeškem Vzhodnem inštitutu v Rimu. V rubriki *Slike govori* je predstavljeno češčenje božjega groba na Slovenskem, v rubriki *Naši preizkušani* pa se je msgr. Franc Bole pogovoril z Dušanom Ambrožem, invalidom, ki vodi lastno podjetje. V brani ru-

briki *Jaz mislim tako* govorijo o smrti mladi iz Cerkelj na Gorenjskem. V obletnici meseca je Silvester Čuk predstavil Matija Valjavca, pesnika in jezikoslovca, ki je umrl 15. marca 1897. Prav Silvester Čuk je tudi lepo uredil prilogo z naslovom *Jezuiti na Slovenskem štiristo let*. Sredi marčnega Ognjišča je kot običajno poster, na katerem je tokrat poezija goriške pesnice Ljubke Šorli. Seveda so v reviji tudi miselni utrinki, s katerimi si popestrimo dan. V rubriki *Glasba* je Primož Krečič predstavil Primorske fante, narodnozabavni ansambel iz Kopra.

Silvester Čuk, neutrudni bralec in podpornik sloven-

skih knjig, v svoji imenitni rubriki *Priporočamo, berite* predstavlja tri knjige: novo knjigo Marjana Tomšiča *Norček, Prošnji dnevi* je naslov nove knjige Jožeta Felca, kot zadnje pa predstavlja knjigo *Tisoč let Avstralije* Brigitte Mazohl-Wallnig. Kot vedno jih tudi priporoča v branje. Naj tu ponovimo, da Silvester Čuk predstavlja vsak mesec po tri nove knjige in tako dela slovenski kulturi neprecenljivo uslugo. V novi in posrečeni rubriki *Nebeški zavetniki* tokrat beremo nekaj več o svetih Kunigundi in Doroteji ter o svetnikih Jedrtu in Jožefu. Seveda tudi marčno Ognjišče prinaša vrsto običajnih rubrik, med katerimi moramo omeniti izvrstno *Iz studenca pisma*, v kateri dr. Jurij Bizjak piše o Pavlu. Ne moremo mimo misijonskih zapisov in niti ne mimo razvedrila, kjer kraljuje neutrudni in simpatični Indijanček. Na zadnjih straneh je v rubriki *Nove cerkve* predstavljena cerkev sv. Jožefa v Ivančni Gorici.

Marko Čuk, ki skrbi za prijetno sodobno grafično obliko in moderne ter nekričave fotografije, je tudi tokrat opremil Ognjišče zelo dopadljivo, tako da ga bo vsakdo z veseljem vzel v roke in prebral.

-JUP-

POROČILO S TOKIJSKIH CEST IN ULIC (2)

VLADIMIR KOS

Tudi to veste, da je japonsko poslaništvo v Limi v rokah protivladnih peruanskih gverilcev. Japonski ministrski predsednik g. Hašimoto še upa, da bo prišlo do kompromisa med peruansko vlado in gverilci; boji se, da bi dovoljenje za protigverilski napad na poslaništvo znova vtisnilo Japonski madež krvoločnosti izpred 2. svetovne vojne in med njo... Gverilci poznajo to povojno japonsko slabost in se z njo okoriščajo. Človek ima občutek, da je trenutno na japonski lestvici vrednot najvišji klin človeško življenje brez njemu odgovarjajoče dolžnosti pravičnega in pametnega boja zanj (odnosno samoobrambe). V našem primeru gre za 73 talcev, ki so z ozirom na gverilce nedolžni, dokler se jim krivda ne dokaže; in vendar so že tedne oropani prostosti, kakor da bi bili zločinci; mnogi izmed talcev imajo družino... V povojni Japonski se je čut za osebne pravice silno poostiril, na sodogovarjajoči čut dolžnosti pa vsi tako radi pozabijo ali pa ga med vrednotami sploh ni. Ta ali oni veljavno sklenjeni zakon se zdrobi na skali pravic brez odgovarjajočih dolžnosti, se pravi na skali neomejene prostosti.

17. januarja sta potekli dve leti od strahotnega potresa v Zahodni Japonski, posebno v pristaniškem me-

in ga, še živega, zaduši... Osebnost nimam nič proti podzemeljski; trdnejše od podzemeljskega betona se mi zdi zaupanje v Božjo previdnost.

Mesto Sakai v Zahodni Japonski kopiči s svojimi tovarnami vsak dan vsaj 800 ton odpadkov. Zdjaj so si zgradili še novo tovarno, ki spreminja te odpadke v energijo; od 800 ton odpadkov je mogoče spremeniti v električno energijo 400 ton; s 30% tako pridobljene energije gonijo stroje te nove tovarne, ostalih 20% pa je napredaj v zvezi s specializirano družbo za dobavo elektrike; elektrika na Japonskem ni odjemalcem neposredno na razpolago. Z večanjem mest bo čez nekaj let problem odpadkov zajel vso Japonsko. Mimogrede: staro-zavezni prerok Amos očita goljufivim izraelskim trgovcem, da načrtujejo prodajo žita z odpadki, se pravi s plevmami (8:6). Tudi njim so že tedaj odpadki pomenili možen kapital...

Januarja praznujemo - ne v poganski Japonski, ampak - v katoliškem svetu zaveznika vseh katoliških piscev, sv. Frančiška Saleškega. Kot vsako leto ga bomo tudi tokrat prosili, da nam, zdomskim in zamejskim Slovencem, izprosi tisto domovinsko ljubezen, ki zna ceniti dober slovenski tisk sredi tujega sveta, pa naj bo ta svet napreden do skrajne mere: dober slovenski tisk vzgaja Slovenca v globinah duše; vzgaja pomeni bogati.

Prisrčen pozdrav od daljnovežnega bralca Novega glasa!

KONEC

BESEDA ŽIVLJENJA

4. POSTNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

BOG JE SVET VZLJUBIL IN GA NE NEHA LJUBITI

V današnjem evangeliju slišimo del pogovora, ki ga je imel Jezus kmalu na začetku svojega javnega delovanja neke noči z Nikodemom, učenim preučevalcem Svetega pisma. Najbolj nas prevzamejo čudovito lepe Jezusove besede - čudovite so zato, ker so resnične, ko Jezus pravi o sebi: "Bog je svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje." Te besede so že marsikateremu človeku, ki je iskal Boga z odprtim srcem, vlile poguma in zaupanja. Eden takih je bil France Špelič, bivši partizan, miličnik in učitelj v komunistični Sloveniji (torej po "službeni dolžnosti" sovražnik Cerkve). V knjigi *Vmil se bom k Očetu*, ki je sredi leta 1990 izšla pri Celjski Mohorjevi družbi in ji je uvod napisal pisatelj Alojz Rebula, ta mož, ki je danes Kristusov duhovnik, z vso poštenostjo oriše svojo razburkano življenjsko pot. Imel je strašno težko mladost. Bil je še skoraj otrok, ko je odšel k partizanom, kjer je nanj blagodejno vplival njegov starejši brat. Tudi ko je on padel, je France pred boji in nevarnostmi molil, kakor ga je bil naučil on: "Gospod, pomagaj mi, da ne bom nikomur nič žalega naredil... Vse tovariše in tudi sovražnike blagoslovi, da bomo ljudje med seboj." Po vojni je pod vplivom okolja in razmer čisto pozabil na Boga in na vero. Nekoč je slučajno dobil v roke Sveto pismo in zahrepenel je po božji besedi, bolj kot si želi "pijanec alkohola." Bral je in bral in pogosto je obupaval, ker se mu je zdelo, da zaradi svojega zavoženega življenja ni vreden božjega usmiljenja. Ko je prišel do Jezusovih besed, ki smo jih slišali danes, da "Bog ni poslal svojega Sina na svet, da bi svet obsodil, ampak da bi se svet po njem zveličal", se mu je odvalil

kamen od srca. Z zaupanjem je začel hoditi v cerkev, prejemati zakramente, študiral je teologijo in bil posvečen najprej v diakona in nato v duhovnika.

Prvak slovenskih pesnikov France Prešeren, Špeličev bližnji rojak, je v svojem *Krstu pri Savici* izpovedal, "da pravi Bog se kliče Bog ljubezni", ki "čudno k sebi vod'otroke ljube in ne želi nobenega pogube". Bog hoče, da ga iščemo. Iskreno: tako, da živimo po svoji vesti, da pošteno izpolnjujemo svoje dolžnosti, da se trudimo biti dobri do ljudi okoli sebe. Ena najhujših stvari, ki jo lahko drug drugemu povzročimo, je ta, da smo drug do drugega brezbržni, da hodimo mimo svojih bratov in sester, kakor da jih ni. Kjer se ljudje kregajo in prepirajo, je gotovo zelo hudo: še huje pa je tam, kjer ljudje drug z drugim sploh ne govorijo; bodisi zato, ker so užaljeni ali trmast, bodisi zaradi tega, ker so doživeli toliko hudega, da so razočarani celo nad najbližjimi. Včasih je molk hujši krik kot najbolj glasno vpitje! Vprašajmo se, če smo tudi mi krivi kakšne zagrenjenosti.

To, kar smo poslušali v današnjem evangeliju, dovolj zgovorno pove, kako je Bogu tuja vsaka brezbržnost. Že v stari zavezi je dal Bog svojemu ljudstvu po preroku vedeti, da se zanje zanima s takšno ljubeznijo, ki jo

izkazuje mati svojemu dojenčku. Z Jezusovim prihodom pa se je božja ljubezen razodela še bolj otipljivo: on je daroval svoje življenje za nas. Križ, znamenje trpljenja, je postal znamenje ljubezni do konca. Naj nas na to spominja vsak pogled na križ, ki ga imamo v svojem stanovanju, in vsako znamenje križa, ki bomo z njim začeli dnevna opravila.

POPRAVEK

V PREJŠNJI številki Novega glasa je na 4. strani v naslovu napačno pisalo, da je potekal tretji pastoralni posvet vernikov iz slovenskih župnij tržaške škofije v Nabrežini. Kot je bilo razvidno iz sestavka, je bil kraj srečanja Bazovica.

Avtorici in bralcem se o pravičujemo.

5

ČETRTEK
6. MARCA
1997

NADALJEVANJE S 3. STRANI

FOJBE, JAME IN SPRAVA

ALEKSIJ PREGARC

Nasprotno, verjetno je umazana vest pred Slovani marsikateremu Italijanu postala kolaborantska povezava s Salojsko republiko in s tem najmanjše zlo, kljub temu da je v dneh ustanavljanja te republike prav slovensko prebivalstvo najbolj pomagalo italijanskim vojakom pri begu iz Ljubljanske pokrajine... Toda vojna sreča je obrnila hrbet apetitom po tuji zemlji in osvajalec je ostal ponižan in praznih rok; v glavnem je po vojni s pomočjo zahodnih zaveznikov izgubil le tisti del vzhodnega ozemlja, ki naj bi ga bil fašizem genocidno narodnostno očistil.

Ob zgornjem primeru se mi vsiljuje še druga misel: v času stalinističnega terorja se o narodnostnem genocidu nad Italijani sploh ne more govoriti. Lahko bi bil o tem kaj napisal npr. sen. Paolo Sema. Bil je v prvem povojnem času šolnik ali celo ravnatelj šole v Piranu - italijanske šole, prosim - in nič ne kaže, da bi se bil iz tedanje cone B umaknil zaradi svoje narodnostne pripadnosti. Dopusten je sum, da je bil tamkajšnjim takratnim oblastem res marsikateri Italijan nevshečen, tudi glede na znano italijansko vratolomnost v menjavi zaveznikov v obeh svetovnih vojnah. Da je ob tem balkansko politično lisjaštvo znalo prečesavati ljudstva, ni novost: sedanost je ponovno potrdila, da so zapuščen bivališča pobeglih lahko kaj kmalu zapolnjena - v nekdanji coni B z zaupanja vrednimi aktivisti. Italijanske šole pa so le ostale, ostal je italijanski tisk, ostala so tudi italijanska društva in organizacije, vsa vodilna in odgovorna mesta za italijansko populacijo pa zasedena od strogo stalinističnih do kasnejših Titovih pristašev italijanskega rodu. Tudi dvojezičnost je bila uzakonjena. Če spet omenim sen. Semo,

Ena izmed jam na Slovenskem

so njegovemu odhodu botrovale komunistične razprtije, se pravi, da je bila glede narodnostne strpnosti stalinistično-titovska oblast propustna, medtem ko je bila fašistična oblast do slovenskih ljudstev na vzhodni meji kraljevine Italije kot tudi Salojske republike zgolj narodnostno-genocidna. Če je kdo torej obema mejnima ljudstvom oziroma plemenoma povzročil toliko gorja, je bila to dvojna ideološka izključnost. Odtod brezvestnost in krute metode dveh ideologij, slovenski in italijanski narod pa sta bila nenaravno vpletena v medsebojno konfrontacijo: prav to je rojevalo taborišča, streljanja, dolgoletne ječe, Rižarno itd. na eni strani, na drugi pa posledično njihove "fojbe" in naše jame. Fašizem in stalinizem sta znala to vzporedno in navzkrižno udejanjiti, ne glede na narodnost.

Na obeh straneh naj gre torej za korenito razčiščenje, za prenavo, na katero se prav v teh dneh posebno Slovenci obešamo. Gre za obojestransko odkupitev spomina na nedolžne žrtve: tem je treba res vrniti dobro ime, jih enkrat za vselej dostojno pokopati in se jim

pokloniti, brez ping-ponga s trupli. Zgled naj dasta obe vladi, italijanska in slovenska, brez fige v žepu, sicer bo evropska zavest le papirnata opcija obojih.

Zadnji del tega razmišljanja prihranjam našemu t.i. notranjemu dialogu glede žrtve vojnega nasilja.

Če smo že Primorci z vso pravico, včasih s pravo ihto, večkrat tudi z dvojnimi obležjem z istimi imeni, vse naše narodno ozemlje v zamejstvu hiteli posejati s spomeniki in pomniki za naše žrtve fašizma in nacizma, nas doslej še ni prešinilo spoznanje, da je bilo storjeno tudi nad pripadniki naše skupnosti nasilje, ki kar kliče po usmiljenju in po vrnjeni časti mrtvim. To nasilje se je rodilo med nami, po naši roki, zato naj tudi naša roka umije trupla. Verjamem, da je to težko, toda dokler ne bomo tega zmogli, ne bomo normalen narod in v naših dušah bo vedno zadrega, ne glede na to, če o tem govorimo ali samo šepetamo med seboj ali pred drugimi. Zadrega pa se je začela v trenutku, ko je svoboda nam, nevajenim svobode, zameglila čut pravi-

čnosti in dostojnosti; divjanje od drugod se je tedaj zalezlo v naše pore, a nam v trenutku streznitve pustilo usedline, ki še vedno hromijo prozornost naših dejanj. Potreben je involucijski pristop, o katerem naj najprej premislijo naše občinske uprave, pri čemer lahko odigra prenovljeni in preprihani Primorski dnevnik odločilno vlogo. Istočasno svetujem časopisu, ki naj bi bil vseh nas, da začne spoštovati Slovenski pravopis z imenovanjem krščanskega Boga z veliko začetnico in naj se za božjo voljo neha poigravati z "našim štetjem". Kar se je glede tega počenjal, ni v čast nobeni laični skupnosti: glasilo Unità naj bo vsem za zgled!

Mislím, da je marsikdo mojih misli, položil pa bi jih na srce naši mladini; za italijansko mladino pa je prav, da čim več izve o "resničnem" genocidu in se čimprej, družno z našo, z zbrano in brez travm pokloni žrtvam obeh mračnih ideologij. To naj bi bila vzgoja srca, a brez te ni ne strpnosti ne demokratičnega duha.

"SPOMINI NA TEŽKE ČASE"

JURIJ PALJK

Pred kratkim so v Devinu na izredno dobro obiskani Prešernovi proslavi predstavili tudi knjižico z naslovom *Spomini na težke čase*.

Spomine je pred leti napisala Anastazija Antonič in jih kot podlistek objavila v *Katoliškem glasu*. Njen nečak, znani goriški zobozdravnik dr. Vilko Antonič, je pred časom zbral gradivo o svoji stari mami in imel zelo dobro idejo, da te spomine natisne. Tako je knjižica izšla, natisnila pa jo je tiskarna Grafica Goriziana.

Knjižica je pričevanje Anastazije Antonič, rojene Rebulca, ki je doživela v tem stoletju grozote obeh vojn. Rodila se je l. 1902 v Brestovici na Krasu in je morala stara komaj 12 let v izgnanstvo zaradi prve svetovne vojne. V svojih spominih je popisala begunstvo in tudi kasnejši čas fašizma, drugo svetovno vojno in ponovno odselitev iz kraške vasi v Italijo. Gre za preprosto pripoved o trpljenju slovenskega naroda in predvsem primorskega človeka v tem stoletju. To je t.i. mala zgodovina, saj jo je napisala preprosta žena, kakršnih je bilo tedaj mnogo in so skorajda vse imele podobno usodo. Pripoved odlikujeta izredna vera v slovenske korenine in krščanska vera v človeka, Boga in v boljši svet. Knjižica *Spomini na težke čase* je izredno dober zapis epopeje 20. stoletja primorskih ljudi na naših tleh in je zato izjemnega pomena za vse, ki jim slovenske korenine kaj pomenijo.

Seveda je v knjigo vključenih tudi nekaj kronoloških podatkov, ki jih drugje ne najdemo; prav bo torej prišla tudi zgodovinarjem in zbirateljem narodnega blaga. Predvsem pa je to lep in iskren zapis slovenske matere, ki je že v mladih letih spoznala bridkost življenja, kasneje kot mati prestala še hujše udarce usode, a vedno vztrajala na tem, da mora slovensko besedo ohraniti, ker se je zavedala pomena svoje narodnosti in se je zato vedno zavestno odločala za slovensko besedo in za slovensko stvar.

Knjigo priporočamo vsem v branje tudi zato, ker v njej ni nobene cenene retorike.

Življenje je prikazano tako, kakršno je bilo, brez nepotrebnih in neumestnih olepšavanj. Vseeno pa je v knjigi toliko vere v boljši svet in toliko pristnega slovenskega narodnega ponosa, da se človeku kar stoži po takih materah, slovenskih ženah, kakršna je bila Anastazija Antonič.

Knjiga je drobec zgodovine, kamenček čisto vsakdanjega življenja primorske žene, katerega moramo dodati v mozaik bogate zgodovine primorskega človeka. S svojo preprosto govorico in svojim iskrenim pogledom v svet ima Anastazija Antonič veliko povedati predvsem današnjemu mlademu človeku, ki v svetu elektronskih medijev - kot grdo imenujemo predvsem televizijo - vse bolj izgublja smisel za zgodovinski spomin in lastne korenine, iz katerih bi moral črpati veselje in moč za današnje življenje.

Predgovor je knjižici na pot napisal Jurij Paljk, ki je podaril predvsem pomembnost objave spominov Anastazije Antonič in nezamenljivo vlogo takih zapisov za primorsko zgodovinarstvo in boljše poznavanje naših korenin. Ob koncu samo še iskrena hvala dr. Vilku Antoniču, ki je knjižico spominov svoje stare mame izdal. Lepa gesta, ki se leto dni po smrti Anastazije Antonič oddolži njenemu spomenu in nam vsem posreduje njeno življenjsko izkušnjo, ki je podobna večini življenjskih poti domala vseh primorskih starih mam na naših tleh.

SLOVENSKI KNJIŽEVNIKI IN NAGRADA ACERBI

Slovenski književniki so protagonisti literarne nagrade *Giuseppe Acerbi* 97, ki jo podeljujejo v kraju Castel Goffredo. Za nagrado se potegujejo prevodi knjig *Majenca Borisa Pangerc*, *Zvezdne noči Dušana Jelinciča*, *V Sibilinem vetru Alojza Rebule* in *Šavrinke Marjana Tomšiča*. Kdo bo zmagovalc, bo znano 28. junija.

ROMAN KOT PRVOVRSTEN VODIČ ZA SPOZNAVANJE DUHOVNE PODOBE TRZASKEGA (IN ITALIJANŠKEGA) NACIONALISTIČNEGA ZAKOTJA (8)

MILAN GREGORIČ

Decembra 1991, ko je Lojze Peterle kot predsednik slovenske vlade počastil s svojo prisotnostjo spominsko svečanost ob 50. obletnici usmrtnih bazoviških žrtv, mu je podpredsednik Odbora za obrambo italijanstva Trsta rahlo zagrozil na straneh *Piccola*, da nima namreč "nihče pravice častiti spomina ljudi, ki jih je sodišče spoznalo za krive napada

na integriteto italijanske države" in da pomeni obisk predsednika slovenske vlade "moralno pristajanje na fanatičen in terorističen protitalijanski boj." Zdi se, da zanje kar še naprej veljajo sklepi Mussolinijevih Posebnih sodišč, kot pravi avtor romana, ne glede na to, da je Republika Italija proglasila za nične vse njihove obsodbe. Zgovorna je tudi zgodba o Manliu Cecoviniju, evropskem parlamentarcu, dolgoletnem županu Trsta, prvaku Liste za Trst, članu ali predsedniku številnih vplivnih javnih in tudi manj javnih organizacij ter nosilcu vseh mogočih italijanskih odličij. Novembra 1989. leta je vodil v Trstu protestno zborovanje proti nameravanemu sprejetju globalnega zaščitnega zakona, na katerem so svoj odpor proti zakonu utemeljevali tudi z argumentom, da naj bi bila slovenska manjšina, tudi po mnenju Sveta Evrope, "najbolj zaščitena v Evropi." Zborovanja se je udeležil tudi profesor Samo Pahor, ki je postavil predsedujočemu dvojno zelo zagatnih vprašanj. Prvič je vprašal Cecovinija, kako to, da se v Trstu

tako zaganja proti zaščitnemu zakonu, ko pa izhaja iz zapisnika zasedanja Sveta Evrope, da je tam odločno podprl dokument, ki je branil pravice manjšin do uporabe lastnega jezika v stiku z oblastmi. In, drugič, kdaj in kje je Svet Evrope sprejel ugotovitev, da je "slovenska manjšina najbolj zaščitena v Evropi", ko pa iz uradnih dokumentov z zasedanj Sveta ni mogoče nikjer najti take ugotovitve. Prvo vprašanje je ostalo brez jasnega in prepričljivega odgovora, na drugo pa je brez zadrege in sramu odgovoril, "da je on to izjavil na zasedanju Sveta Evrope" in da torej "obstaja taka izjava evropskega parlamentarca". Tak je torej tisti del Trsta, ki se ima za poslednji branik romanske kulture in civilizacije. In nikakor ni osamljen v Italiji, ker bi se sicer vsedravnemu (Berlusconijevemu) dnevniku *Il Giornale*, ob nameravanem sprejetju globalnega zaščitnega zakona leta 1986, ne mogle zapisati sledeče srhljive besede: "Ustavite Slované... V Trstu bo tekla kri..."

DAUJE

RAZSTAVA DEL BRUNA MUNARIJA IN LABORATORIJI V MIRAMARU

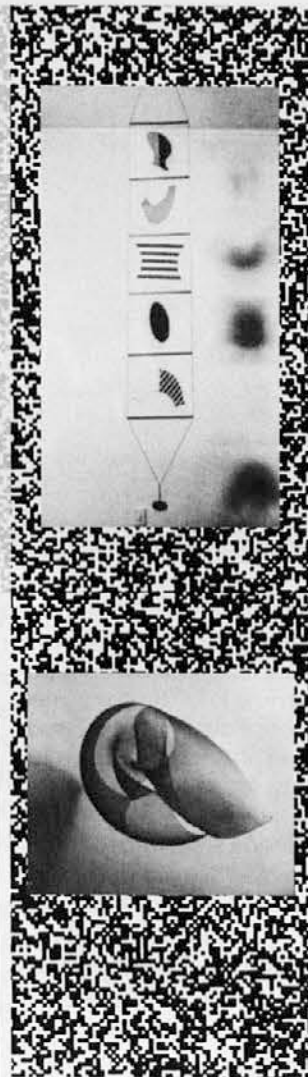
DAVORIN DEVETAK

Do 15. marca je odprta razstava, ki jo tržaški *Gruppo Immagine* posveča 90-letnemu designerju Brunu Munariju v Miramaru.

V izvorni postavitvi si je mogoče ogledati vzorce "umetnosti za vse" vsestranskega milanskega ustvarjalca, ki več kot pol stoletja izziva mlado in staro občinstvo vseh zemeljskih koordinat s svojo igrivo domišljijo, umetniško-pedagoškim pristopom in izvirnimi stvaritvami. Munarijeva metoda je svojevrstna, saj predpostavlja sodelovanje in ustvarjalni doprinos uporabnika, naj si bo pri razstavnih izdelkih kot ilustriranih knjigah. Zato so neločljivi del razstave v prostorih bivše miramarske konjušnice

dopoldanski laboratoriji za šole vseh stopenj, od vrtca do višje šole in umetniških šol, kjer se mladi preizkušajo s konstrukcijami uporabnih materialov kot Lego in KNEX.

V bistvenem izboru Munarijevega opusa, od srede 30. let do danes, prednjačijo pripravljani listi in študije, ki so mu služili za izdelavo grafičnih oprem, knjig in ilustriranih zvezkov, zlasti za mlade. To so knjige, ki spadajo v zgodovino sodobne otroške literature in so prevedene v svetovne jezike, tudi japonščino. Opremljene so z značilnimi sodobnimi materiali (lepen-

ANDREJA SINJAVSKEGA NI VEČ

sovjetsko javno tožilstvo izkoristilo, da je Sinjavskega obtožilo protisovjetske propagande. Tistega leta je bil skupaj z Julijem Danielom obsojen na sedem let strogega zapora, ki jih je skoraj v celoti prebil v zloglasnih taboriščih - gulagih. V tem času so njegova dela prišla na Zahod, podpisana s psevdonimom Abram Terz. Baje naj bi bil takrat Sinjavskij obsojen, ker ni hotel imeti več opravka s tajno policijo KGB, katere sodelavec - kot je kasneje priznal v romanu *Lahko noč* - je nekdanji bil. Leta 1971 je bil zopet na prostosti, leta 1973 pa je - kot rečeno - dobil dovoljenje, da se izseli v Pariz, kjer je poučeval na Sorboni.

V izgnanstvu je še naprej pisal in objavil dela, kot so npr. romana *Glas iz zbornice*, *Lahko noč*, zbirka esejev *V sencih Gogolja* idr. V književnem opusu Andreja Sinjavskega prevladuje težnja po nasprotovanju oblasti, ki ni nujno samo sovjetska oz. komunistična. Ta upornost se večkrat izraža s smešnim oblikovanjem, saj Sinjavskij ne trpi prisile in hrepeni po svobodi. Ta težnja je prispevala k temu, da je bil Sinjavskij osamljen tudi znotraj ruske disidentske inteligence, kinaj bi jo s svojim pisanjem in obnašanjem razdvojil; treba je omeniti, da je bil Sinjavskij v sporu zlasti z največjim ruskim disidentskim pisateljem, Aleksandrom Solženicinom. Ko se je v Rusiji zrušil komunistični režim, se je v Sinjavskij v zadnjih letih življenja zopet približal komunistični ideologiji, kar je dvignilo dodaten prah med pisatelji, ki so morali zaradi komunizma oditi iz svoje domovine.

V pariškem predmestju Fontenay aux Roses je v torek, 25. februarja, v 72. letu starosti umrl znani ruski pisatelj in disident Andrej Sinjavskij. Že nekaj časa je bolehal za možganskim rakom. V Parizu je živel od leta 1973, ko so mu takratne komunistične oblasti dovolile, da se izseli iz Sovjetske zveze.

Andrej Sinjavskij, po mnenju mnogih eden največjih predstavnikov ruske literature, se je rodil v Moskvi leta 1925. Na tamkajšnji univerzi je diplomiral v filozofiji, že zgodaj pa se je začel ukvarjati z leposlovjem ter literarno kritiko in esejistiko. Tako je pisal v revijo *Novij mir*, leta 1947 pa so izšle njegove pesmi, s katerimi je polnopravno vstopil v zbor ruskih književnikov. Odmrznitev, ki je nastopila po Stalinovi smrti s politiko Nikite Hruščova, mu je omogočila, da je izdal dela, ki so ostro žigosala obdobje stalinizma, kot npr. *Fantastične pripovedke* in *Vstopa sodni zbor*. To je leta 1966

ka, prozoren, plastičen, luknjičast papir, fotomontaža, kolaž). Nastale so po predlogah piscev za otroke, kot je npr. Gianni Rodari, in tekstov samega Munarija, svojkega vizualnega umetnika, ki vnaša toplino in bogastvo poezije v oduženost metropolitanskega okolja.

Razstavljene so tudi njegove pionirske kompozicije in skulpture, nekoristne "mašine", slovite ukrivljene vilice s človeškimi potezami, negativno-pozitivni, zračne in gibljive skulpture, ki bodo zanimive za bolj odraslo publiko.

Razstava je odprta vsak dan od 9.30 do 17. ure. Laboratoriji za šole so od ponedeljka do sobote, od 9.30 do 11.30. Ob nedeljah so laboratoriji za posameznike, popoldne za pedagoge in učence umetniških šol, na katerih so prisotni strokovnjaki, ki izvajajo "metodo Munari". Razstava se bo iz Trsta selila še na Dunaj in v Bruselj. V mednarodni izmenjavi pa so predvidene v Trstu še predstavitve uglednih evropskih otroških muzejev oz. specializiranih središč za umetniško animacijo: od 8. do 11. marca *Musée des Enfants* iz Bruslja, 13. in 14. marca *Kindermuseum z Dunaja* in 15. marca *Atelier des Enfants* iz Pariza.

SREDSTVA IZ DRŽAVNIH SKLADOV

DEŽELNI PRISPEVKI ZA SLOVENCE

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine je 27. februarja odobril proračun in finančni zakon za leto 1997, obračun za leto 1995, triletni proračun in razvojni načrt.

Manjšinski odbor, ki ga vodi predstavnik Ljudske stranke Cruder, v njem pa ima odločilno besedo Demokratska stranka levice, je preстал preizkušnjo in bo torej verjetno vladal do volitev sredi prihodnjega leta. Odločilno je bilo vzdržanje večjega dela opozicije, saj so proti temeljnim finančnim dokumentom glasovali le svetovalci Severne lige in Nacionalnega zavezništva.

Za našo narodnostno skupnost pa so izglasovani dokumenti pomembni tudi zaradi korenitih sprememb, ki jih je na predlog svetovalca Miloša Budina, a tudi drugih (v razpravo so se veliko bolj stvarno kot doslej vključili celo nekateri predstavniki Nacionalnega zavezništva), finančni zakon vnesel v dosedanja določila deželne zakona št. 46 iz leta 1991, po katerem deželna uprava deli Slovincem sredstva iz državnih skladov za

kulturne, umetniške in rekreative pobude (tudi pri naslovu je prišlo do spremembe!).

Pred samim opisom novosti pa je treba omeniti še poseben popravek k finančnemu zakonu, ki iz drugih postavk dodeljuje izredni prispevek 120 milijonov lir Skladu Mitja Čuk za delo v korist prizadetih in potrebnih mladoletnikov.

Spremembe zakona o slovenski kulturi zadevajo tako višino prispevkov za posamezne posege kot samo zgradbo zakona. Po novem se poimensko navajajo "osrednje deželne manjšinske ustanove" in "kulturna združenja deželnega pomena". Za vsako tako ustanovo ali združenje je določena posebna postavka v proračunu. Deželna uprava jim bo lahko anticipirala 90 odstotkov prispevka, tudi nadzor glede uporabe bo poenostavljen. Zamude pri postopkih naj bi se torej zmanjšale.

Za leto 1997 je država posredovala deželi Furlaniji-Juljski krajini 8.679.470.000 lir za kulturne in umetniške dejavnosti slovenske manjšine.

FILM FILM FILM

"GO NOW": POJDI ZDAJ!

DAVORIN DEVETAK

Z lanskega Beneškega filmskega festivala prihaja v dvorane zelo svež film angleškega avtorja Michaela Winterbottona *Go now*, ki bi ga lahko poslovenili: *Pojdi zdaj*. Gre za mladinski film, za pravi biserek sredi poplave ponudbe, ki zaradi svoje občute humane vsebine lahko prevzame vsakega gledalca.

V začetku so nam lahkotno in nevsiljivo kot ironičen in burkaški skupinski portret mladih liverpoolskih proletarcev, ki se od raznih vetrov zbirajo v predmestni amaterski nogometni ekipi. Prijatelji zbijajo po delu šale v običajnih mestih: v pubu, disku, ob biljardni mizi. Junaku zgodbe Nicku je dovolj brezskrbne fantovske klape in se zaljubi v nežno Karen.

Vendar generacijska zgodba s konvencionalnim ljubezenskim dodatkom doživi nepričakovan 180 stopinjski zasuk, ko Nick izve, da je resno zbolel - za multisklerozo. Tedaj se njegov, naš svet gotovosti in življenjske rutine razblini. Nick in dekle, ki živi z njim, se znajdetata pred izbiro: predati se obupu in resignaciji ali se sprijazniti z boleznijo in se pogumno boriti.

Film deluje najbolj spontano in obenem pretresljivo prav v drugem delu, ko brez patetike, s kančkom ironije in mnogo srčnosti uprizarja življenjski zasuk, ki lahko zadene vsakega od nas.

Glavni lik poosebja Robert Carlyle, ki smo ga občudovali kot zanesenega romantičnega junaka v Loachevi *Carlini pesmi* (nekakšen sodobni Gary Cooper iz *Komu zvoni*) ali paranoidnega silaka v letošnji "treš" uspešnici *Trainspotting*. Mlademu igralskemu talentu uspe stopnjavati vso junakovo stisko in duševno metaformozo, pa tudi Julie Aubrey, ki igra bolečo Karen, in ostali mladi igralci so pristni in prepričljivi interpreti zgodbe, ki nas na koncu očara.

Ni kaj, angleška šola realističnega angažiranega filma ne razočara in predstavlja, od klasičnih vzorcev "jeznih" družbenokritičnih del iz 60. let, preko dokumentarnih dram Kennetha Loacha in drugih sodobnih avtorjev (npr. *Skrivnosti in laži* Miceke Leigha), še vedno eno najbolj plodovitih vej evropskega avtorskega filma.

Letos (v poročila Primorskega dnevnika in radia se je prikrajalo nekaj škratov!) je vsota tako porazdeljena:

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA	600.000.000 LIR
OSTALE KNJIŽNICE	50.000.000 LIR
SLOVENSKI RAZISKOVALNI INŠTITUT	450.000.000 LIR
SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE	900.000.000 LIR
KULTURNI DOM GORICA	150.000.000 LIR
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ	150.000.000 LIR
SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ	200.000.000 LIR
ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV	300.000.000 LIR
SLOVENSKA PROSVETA - TRST	100.000.000 LIR
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA	100.000.000 LIR
KINOATELJE	100.000.000 LIR
OSTALE KULTURNE, PROSVETNE, GLASBENE DEJAVNOSTI	350.000.000 LIR
ZAVOD ZA SLOVENSKO IZOBRAŽEVANJE V ŠPETRU	900.000.000 LIR
DIJAŠKI DOMOVI, POŠOLSKE DEJAVNOSTI IPD.	500.000.000 LIR
OBČINE V VIDEMSKI POKRAJINI ZA JEZIKOVNE IN ŠOLSKE POBUDE	300.000.000 LIR
GLASBENA MATICA	1.200.000.000 LIR
CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL	400.000.000 LIR
SLOVENSKI TISK	1.500.000.000 LIR
SEDEŽI IN GRADNJE	429.470.000 LIR

PRVA ŠTEVILKA LETOŠNJE MLADIKE

Sredi prejšnjega tedna je izšla prva številka revije *Mladika* v letošnjem letu. Tako oblikovno kot vsebinsko je zelo bogata in zanimiva, od barvne platnice, uvodnika, posvečenega sedanjemu trenutku Slovincem v Italiji, rubrik (zlasti rubrike *Iz arhivov in predalov*, ki se ponovno vrača k vprašanju primorskih padalcev v 2. svetovni vojni), intervjuja z ekonomistom dr. Andrejem Bajukom, knjižnih ocen itd.

Skupaj z *Mladiko* je izšla tudi njena mladinska priloga *Rast*, ki objavlja vrsto zanimivih prispevkov, med drugim uvodnik in dve razmišljanji o vlogi dnevnika za manjšino. O novi številki *Mladike* bomo obširneje poročali v eni izmed prihodnjih števil.

7

ČETRTEK
6. MARCA
1997

ILLYJEV ODPSTOP SKORAJ GOTOV

Do trenutka, ko smo morali iti v tisk, ni bilo še znano, ali bo tržaški župan Riccardo Illy preklical svoj odstop ali ne. Danes, ob izidu našega časopisa, je Illyjeva odločitev že znana, čeprav Vam je žal ne moremo posredovati.

Vsekakor je razvoj dogodkov v zadnjem času vedno bolj kazal na to, da se Illy ne bo premislil in da bomo v tržaški občini morali iti na predčasne volitve, ki bodo po vsej verjetnosti 27. aprila. Takrat bodo upravne volitve tudi v nekaterih drugih občinah in pokrajinah po Italiji (med njimi tudi pokrajinske volitve na Goriškem). Če bo res tako, bodo imele stranke oziroma koalicije, ki se bodo oblikovale, mesec dni časa za predložitev list.

Pravzaprav so se politične sile že nekaj časa pripravljale na možnost predčasnih občinskih volitev, saj so nekateri že od vsega začetka trdili, da je Illyjev odstop dokončen. To postaja vedno bolj gotovo, čeprav je občinski

svet med tem časom v rekordnem časovnem roku odobril proračun, sedaj pa razpravlja o regulacijskem načrtu. Odobritev proračuna in regulacijskega načrta pa je bil pogoj za preklic odstopne izjave.

Za dokončno oblikovanje volilnih koalicij je torej še mesec dni časa. Baje je doslej Illyju uspelo zbrati okoli sebe lep del sredinskih sil, od zmerne gibanja *Forza Italia* do strank in gibanj, ki so nastala po razsulu Krščanske demokracije, Demokratične stranke levice, razen Nacionalnega zavezništva in Stranke komunistične prenov. Ni še jasno, kakšno vlogo bomo imeli Slovenci pri snovanju teh koalicij.

KRAŠKA GORSKA SKUPNOST

V KOALICIJI TUDI SSK IN KOMUNISTI

Slovenska skupnost in Stranka komunistične prenov sta v četrtek, 27. februarja, stopili v večinsko koalicijo Kraške gorske skupnosti, v kateri so poleg njihje že bili Demokrati (DSL s predsednikom Širco na čelu in Demokrati forum - socialisti) in Ljudska stranka. Komuniste bo v novi koaliciji zastopal pokrajinski tajnik in tržaški občinski svetovalec Jacopo Venier, Slovensko skupnost pa zgoniški občinski svetovalec Joško Gruden (na sliki). Po uvodnih besedah predsednika KGS Širce je načelnik skupine Demokratov Igor Dolenc predstavil sporazum, o katerem sta v razpravi Venier in deželni tajnik SSK Martin Breclj povedala, da ima bolj programsko kot politično usmeritev. Zastopnika Ljudske stranke Tommasi in Raffaele sta pri glasovanju oddala belo glasovnico, ker imata nekaj pomislekov glede sodelovanja s komunisti. Vse štiri kom-

ponente nove koalicije imajo v upravi te krajevne ustanove enako težo, čaka pa jih naporna obveznost izvedbe deželnega zakona o naravnih parkih in zaščitenih območjih tržaškega in goriškega Krasa (Kraški park). Na to tematiko je KGS pripravila vrsto sestankov po celem teritoriju. V petek, 28. februarja, je bil posvet v občinskem gledališču *F. Prešeren* v Boljuncu. - ED

ŠKOF RAVIGNANI V ROJANU

Tržaški škof Evgen Ravignani je v nedeljo, 2. marca, obiskal župnijo v Rojanu. Tu se je srečal tudi s slovenskimi verniki: zanje je namreč maševal ob 9. uri zjutraj ob somaševanju škofovega vikarja za Slovence msgr. Franca Vončina in rojanskega slovenskega kaplana msgr. Stanka Zorka. Mašo je kot ponavadi predvajal Radio Trst A. Bogoslužje je spremljalo petje rojanskega cerkvenega zbora pod vodstvom prof. Humberta Mamola.

Pred začetkom maše je škofa Ravignanija v imenu slovenske župnijske skupnosti pozdravil dr. Renato Štokelj. Škof je v svoji pridigi v tekoči slovenščini med drugim poudaril svojo že večkrat izrečeno željo, naj ga slovenski verniki sprejmejo kot brata.

"NOVOSTIM BODO KOS LE OSVEŠČENI IN ZRELI POSAMEZNIKI"

IVAN ŽERJAL

V četrtek, 27. februarja, je bila v Kulturnem domu v Trstu osrednja proslava dneva slovenske kulture, ki so jo priredile Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska prosveta.

Udeleženca je takoj zbudilo v oko dejstvo, da občinstvo v dvorani ni bilo kdovekako številno. Prijatelj in kolega mi je nekaj minut pred začetkom slovesnosti potopil, da je bila dvorana Kulturnega doma ob priložnosti Kobalove *Afrike* nabito polna, sedaj pa... Morda je maloštevilni udeležbi botrovalo to, da je proslava zaradi bolezni v ansamblu prišla s tritedensko zamudo (morala bi biti že 6. februarja) in da so dan slovenske kulture proslavili že v večini naših društev.

Kakorkoli že, ta skromna udeležba je neopravičljiva, če pomislimo, da je osrednja Prešernova proslava tudi priložnost, da iz govora slavnostnega govornika (tokrat govornice) izvemo za nekaj obračun opravljenega dela v naši skupnosti in za razmišljanje o možnostih in ciljih, ki bi si jih morali zadati.

Proslava, ki jo je zrežirala Edita Frančeškin, je vsebovala kulturni spored, ki so ga oblikovali mladi recitatorji Sara in Erika Baldé, Suzi Bandi, Jan Leopoli in Simon Pribac, flautistka Tamara Tretjak, mezzosopranistka Mirjam Pahor, pianistka Michela De Castro in mešani zbor Hrast iz Doberdoba.

Slavnostni govor prof. Nada Pertot je izzvenel kot po-

Posnetek s proslave v tržaškem Kulturnem domu (Foto Kroma)

živ pripadnikom slovenske manjšine, naj na novo vzpostavimo in krepimo vezi med seboj. Potrebna je rast v spoštljivi pozornosti drug do drugega ter strpnost in spoštovanje prizadevanj drugih, s katerimi se je treba soočiti, in jih, ko se nam zdi potrebno, tudi utemeljeno zavračati.

Prof. Pertotova je v svojem govoru npr. tudi dejala, da so udarci, ki jih je v zadnjih časih doživela naša manjšina, pripomogli, da "se je v nas oglašila že dolgo prikrita želja po razčiščenju in kritičnosti... Vedno bolj prodira med nas zavest, da se moramo trezno soočiti z napakami, ki jih delamo ali smo jih naredili, jih popravljati in si ne prikrivati oči pred resnico. Pravico do izražanja mnenj moramo imeti in tudi pravico do odgovorov brez žalitev."

Govornica se je ustavila tudi pri vprašanju slovenskih šol in pri tem pristavila, da se ne smemo vdati pesimizmu in postati tako naiven plen tistih, ki zagovarjajo drugačne modele izobraževanja, npr. dvojezične šole, ki so v nasprotju s stoletno

tradicijo slovenskih šol, ki so se vedno zavestno odpirale iz domačega sveta v tuji svet. Starši otrok, ki obiskujejo danes naše šole, imajo nove zahteve do te ustanove. Dostikrat so to mešane družine, ki predstavljajo za nas "novo stvarnost, veliko bogastvo ter izziv in zahtevo od nas posebno spoštovanje tistih, ki skušajo v svojem družinskem krogu ohranjati in gojiti obe identiteti."

Naša skupnost, je še dejala prof. Nada Pertot, je zelo raznolika in se hitro spreminja. Zato bodo kos novostim le "osveščeni in zreli posamezniki, ki bodo znali ločevati v tujem svetu dobro in zlahtno od povprečnega in škodljivega." Treba bo znati izbirati, to pa bomo znali, le če bomo sebe vzgajali v odgovorne, razgledane in kritične osebe. Le na podlagi znanja bomo lahko kljubovali svojemu okolju, samo v znanju moramo rasti in nastopati kot samostojno misleči ljudje. Zato je treba rasti "iz velikih vzornikov od Homerja, in Ovida, preko Danteja, Pe-

trarke, Cervantesa in Tassa, spoštovati in se oplajati ob vsem, kar je domačega, ne prepuščati se trenutnim modam in ugodnostim" in "s ponosom ter z veseljem ostajati zvesti samim sebi kljub vedno se ponavljajočim dvomom in vabam."

Predvsem se moramo sami čutiti enakopravne z našimi sosedi. Tudi za sodelovanje z italijanskimi someščani je potrebno temeljito poznavanje naše stvarnosti in seveda njihovega in predvsem našega jezika. Na tem izpostavljenem obrobju slovenskega življa se moramo vedno in zavestno soočiti z novimi izzivi, zato moramo imeti zaupanje vase. Tudi nam sta potrebni ljubezen in zvestoba in poleg teh še samozavest ter prepričanje, da naš narodni ponos ni nekaj zgrešenega, ampak nekaj naravnega. Do naš prijateljsko razpoloženim italijanskim someščanom pa moramo dokazati, da se kot manjšina večkulturnosti ne bojimo, saj v njej rastemo od otroštva.

POKRAJINA

ODOBRITEV PRORAČUNA IN PREDLOGI SSK

ERIK DOLHAR

Zanj je strnjeno glasovala večina Kartela svoboščin, medtem ko so bili predstavniki opozicije, med katerimi je tudi pokrajinski svetovalec Slovenske skupnosti Vladimir Vremec (na sliki), proti. Opozicija je že pred glasovanjem ostro kritizirala večino in predsednika Codarina, češ da je proračun zgolj računovodske narave brez vsakršne jasne programske usmeritve. Predstavniki SSK Vladimir Vremec je ob tem predložil tri priporočila, ki jih je večina tudi sprejela. Predlagal je, naj se reši problem slabobodržanih pokrajinskih

Tržaški pokrajinski svet je v četrtek, 27. februarja, po pričakovanju odobril proračun.

cest. Nadalje, naj pokrajina krajinsko uredi vse zunanje površine mejnih prehodov, še zlasti pri Fernetičih in Škofijah, po zgledu druge strani meje, kjer je zunanji videz že leta lepši kot v Italiji. Glede oseba je Vremec pristavil, naj pokrajinska vlada že letos, kot predvideno, preko javnih natečajev omogoči zaposlitev 75 novih visoko specializiranih oseb. Pri tem

je spomnil na zakonodajne obveznosti pokrajine in poudaril, da brez strokovnjakov pokrajinska uprava ne bo nikoli na zadovoljivem operativnem nivoju. Poleg treh omenjenih predlogov je Vremec opozoril na problem Slovenskega stalnega gledali-

šča. Pokrajina je namreč črtala vse prispevke za gledališča, Vremec pa poudarja, da SSG ni mogoče postavljati na isto raven ostalih teatrov, tudi zato ne, ker je Pokrajina ustanovni član našega gledališča, zato naj naveže stike z vodstvom SSG. Tudi ta predlog je večina sprejela. Glede splošnega klestenja pokrajinskih prispevkov kulturnim društvom je svetovalec SSK pristavil, naj večina ponovno pregleda sprejete sklepe.

Dino Fonda (DSL), Adele Pino (TS 2000) in Giuliana Zagabria (SKP) so opozorili, da je desničarska večina popolnoma prezrla problematiko sožitja in slovenske manjšine.

CERKEV V MISIJONIH

PRIOGA NOVEMU GLASU ŠT. 58 - ČETRTEK, 6. MARCA 1997 - ODGOVORNI UREDNIK DR. DRAGO LEGIŠA

NA POBUDO ŠKOFIJSKEGA MISIJSKEGA SREDIŠČA

"Znova bi iz vsega srca rad izrazil hvaležnost vse Cerkve do misijonarjev in misijonark, tako redovnikov kot laikov. Z zavzetostjo in zagonom, če je potrebno tudi za ceno življenja, delujejo v prvih vrstah za evangelizacijo in splošno dobro človeka."

- JANEZ PAVEL II.

PRIBLIŽAJMO KRISTUSA LJUDEM

Dragi bratje in sestre!

Potreba, da znova odkrijemo Kristusa, našega Gospoda, danes ni več samo pobožen opomin, ampak je vabilo vsem nam, da odkrijemo njegovo Osebo, resnico njegove Besede in hkrati nujnost, ki so jo že mnogi doživeli ob srečanju z Njim in so ob tem srečanju spremenili svoje življenje ali, bolj rečeno, doumeli so, da mora njihovo življenje postati dar, pričevanje za Kristusa, z eno besedo: začutili so, da morajo postati "misijonarji".

Vabilo, s katerim se sv. oče v svojem pastirskem pismu *Tertio millennio adveniente* obrača na vse nas, obstaja prav v tem. V njem namreč beremo: "Kristus, Odrešenik sveta, je edini posrednik med Bogom in ljudmi, zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, da bi se mogli v njem zveličati." (Apd 4,12) In še beremo v pismu Efežanom: "V njem imamo odrešenje po njegovi krvi, odpuščanje grehov po bogastvu njegove milosti" (Ef 1,7) (T.M.A. 4).

V svesti si te vseobsegajoče Kristusove odrešitjske dejavnosti, v svesti, da je Kristus edini posrednik med Bogom in ljudmi, in na naročilu, ki ga je Jezus dal apostolom: "Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij... kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan..." (Mk 16, 15-16), temelji misijonsko poslanstvo vsakega kristjana, poslanstvo duhovnikov in poslanstvo celotne Cerkve.

V kratkem se bosta dva goriška misijonarja po dvanajstih letih bivanja v afriških misijonih vrnila domov in zato postavljam vam vsem čisto praktično vprašanje: "Se bo med nami našel kdo, ki bo namesto teh dveh misijonarjev pripravljen reči Kristusu »Tukaj sem!« in tako pripomogel, da se bo vez med goriško in afriško Cerkvijo nadaljevala?" Doživeli bomo, kar je doživel mladenič, ki mu je Jezus rekel: "Ako hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih; potem pridi in hodi za menoj" (Mt 19, 21-22).

Zavedam se, da je to za našo škofijo nadvse kočljiv trenutek, saj se moramo soočiti z zahtevami sinode. Vem tudi, da je marsikje čutiti pomanjkanje duhovnikov in njihovih moči, vendar smo trdno prepričani, da nas Gospod ne bo zapustil in tako znova potrdil besede preroka Jeremija, ko pravi, da Gospod "ne bo svojega naroda nikoli pustil brez pastirjev, ki jih bodo vodili in učili".

Letos bo v naše veliko veselje posvečenih več novomašnikov; poleg tega se je v Romuniji prav prek nesebične pomoči, ki smo ji jo nudili, misijonska zavest zelo okrepila. Kako naj bi torej ne zaupali v Gospoda, ki je resnični Pastir naših duš?

Ob koncu bi se rad še posebej zahvalil vsem duhovnikom, redovnicam in laikom, ki delujejo v misijonih, pa tudi vsem onim, ki pri misijonskem poslanstvu naše goriške Cerkve kakorkoli pomagajo.

+ P. ANTON VITALE BOMMARCO NADŠKOF

Nadškof Bommarco izroča mandat misijonarja g. Valerianu Dumea

Okulistični pregled v Nimbo

POMOČ ZA MISIJONE PRIHAJA IZ SINODE IN IZ ROMUNIJE

Letošnje leto je za našo krajevno Cerkve in za njeno misijonsko poslanstvo izredno pomembno.

Smo namreč sredi zasedanja škofijske sinode, ki bo prav v zvezi z dejstvi in problemi, prisotnimi v škofiji, morala posredovati ustrezne napotke za pastoralno delo, ki bo v celoti odgovarjalo potrebam časa, v katerem živimo.

Prav zato, ker se mora sinoda nujno soočiti z vsemi vprašanji, ki se nanašajo na življenje in delovanje škofije, nikakor ne more prezreti misijonskega delovanja, ki ga škofija že preko 25 let opravlja na afriškem kontinentu, kakor tudi ne more prezreti evangelizacije in delovanja za splošni napredek človeštva v drugih misijonskih deželah, v katerih delujejo naši misijonarji.

Prav je, da se ob tej priložnosti zaustavimo tudi ob delovanju tistih goriških škofijskih duhovnikov, ki so se obvezali, da bodo vsaj tri leta delovali v misijonih, torej misijonarjev "Fidei Donum", kot jih imenujemo.

Letos se bosta iz afriških misijonov za nekaj časa ali morda tudi za stalno vrnila dva naša škofijska duhovnika, in sicer g. Michele Stevanato in g. Dario Franco.

Trenutno ju bo nadomestil en sam škofijski duhovnik in pa romunski duhovnik g. Valerian Dumea, ki ga je božja Previdnost poslala v našo škofijo.

Po 25 letih izkušenj z goriškimi škofijskimi duhovniki, ki so se vsaj za tri leta podali v misijone →

Zlatomašnik Radko Rudež in g. Viljem Čušin na prazniku sv. Roka v Nabrežini

⇒ in katerih imena tu s hvaležnostjo navajamo (g. Luciano Vidoz, g. Chino Raugna, g. Michele Stevanato, g. Dario Franco, msgr. Maffeo Zambonari, g. Paolo Zuttion, g. Pierpaolo Soranzo, g. Flaviano Scarpin), je prišel čas, da naredimo obračun o opravljenem delu, o koristih, ki jih le-to doprineslo naši krajevni Cerkvi, in pa da sklenemo, da bomo to delo pogumno in z živo vero nadaljevali, kajti velika škoda bi bila, če bi se po nemarnosti vse to izgubilo.

Naj tu zdaj omenim še nekaj zelo važnega.

Novembra lani je v misijon v Kossou odpotoval don Valeriano Dumea, romunski duhovnik iz škofije Bukarešta in prvi tamkajšnji škofijski duhovnik, ki se je odločil, da bo vsaj tri leta preživel v misijonih. Tako g. Valerian Dumea zdaj skupno z našimi škofijskimi duhovniki deluje v omenjenem afriškem misijonu.

To je gotovo velika pridobitev tako za vesoljno kot za romunsko in afriško Cerkev, pa tudi za našo goriško nadškofijo, ki je po božji Previdnosti pripomogla, da je do tega prišlo. Gospod Valerian je tako prvi romunski škofijski duhovnik, ki je odšel v afriške misijone. Zavest, da je k temu preko našega škofijskega misijonskega središča pripomogla prav mala goriška nadškofija, nas navdaja z nepopisnim veseljem.

7. decembra 1996 je sv. oče sprejel vseh 13 kataloških škofov, ki delujejo v Romuniji. Pri tem je značilno to, da je msgr. Joan Robu, nadškof v Bukarešti, v pozdravnem nagovoru, ki ga je imel za svetega očeta, med drugim izjavil tudi naslednje:

"Ponosni smo, da je tudi v romunski Cerkvi prišlo do znakov prebujenja. Od lanskega oktobra namreč eden izmed naših škofijskih duhovnikov deluje kot misijonar v Afriki. Res, da je za zdaj sam, vendar upamo, da mu bo kmalu sledilo še mnogo drugih."

- g. GIUSEPPE BALDAS

LJUDSKO SLAVJE V ŽUPNIJI TOMA OB IZIDU PREVODA SV. PISMA NOVE ZAVEZE V JEZIK SAMÒ

V nedeljo, 9. junija 1996, je bil za misijon v Toma v škofiji Nouna-Dedougou v državi Burkina Faso prav poseben dan.

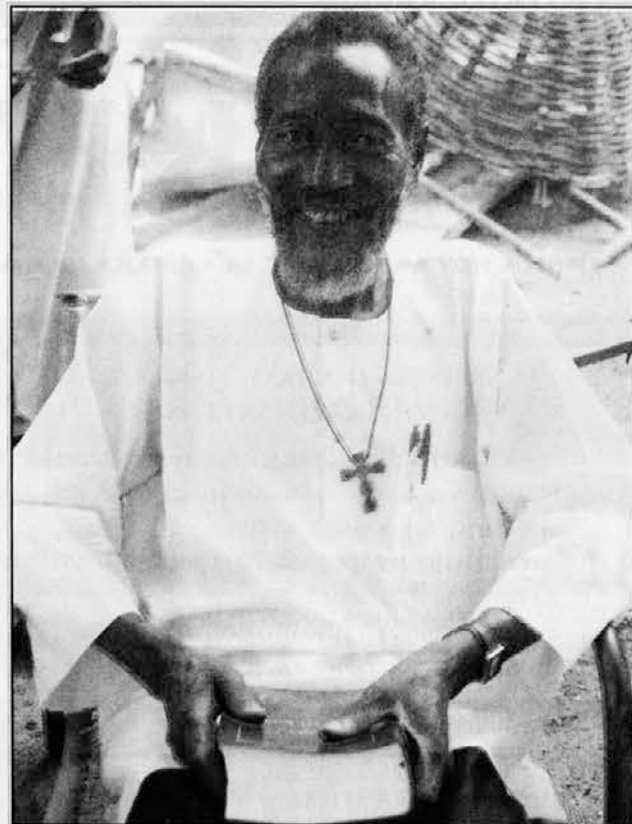
Praznovali smo namreč kar trojni praznik, in sicer prvo sveto obhajilo za približno 60 fantov in deklet, uradno izročitev Sv. pisma Nove zaveze v jeziku samò župniji Toma ter procesijo ob prazniku sv. Rešnjega Telesa.

Ta praznični dan je krajevna krščanska skupnost še posebno nestrpno pričakovala tudi zato, ker se je hotela čim lepše zahvaliti goriški škofiji, saj je prav ona dala tiskati novi prevod Sv. pisma, in sicer v 10.000 izvodih. Za ta dragoceni dar so se domači verniki zahvalili predstavniku goriškega misijonskega središča g. Baldasu, ki je tega dne bil med njimi. V znak hvaležnosti so ga vsi, župnik, katehisti, redovnice in predstavniki župnije Toma sprejeli s pravo afriško prisrčnostjo.

Uradna izročitev novih izvodov Sv. pisma je potekala med sv. mašo. Ta se je pričela ob 7.30 ter se je s procesijo sv. Rešnjega Telesa zaljučila ob 12. uri.

Popoldne so novi prevod uradno izročili katehistom, ki so sodelovali pri omenjenem prevodu v domači jeziku.

En izvod so uradno izročili tudi laični misijonarki Ivani Cossar, ki je skupno s sodelavci iz Tome pripomogla, da je po štirih letih dela prišlo do prevoda. Zato se Ivani tudi na tem mestu iskreno zahvaljujemo, kot se ji zahvaljujemo za vse delo, ki ga na raznih misijonskih postojankah opravlja za splošni napredek afriškega ljudstva, še zlasti za pomoč, ki jo nudi katehistom in ženskam.

Priletni katehist sprejema Sv. pismo Nove zaveze

Po izročitvi Sv. pisma je po osmih mesecih suše prišlo tudi do tako zaželenega dežja, ki so ga ljudje in narava tako težko pričakovali. S tem v zvezi naj tu navedem afriški pregovor, ki pravi: "Če tujec prinese dež, pomeni, da se bo zgodilo nekaj velikega."

Res se je zgodilo nekaj velikega, saj je te ljudi poleg blagodejnega dežja obiskala tudi odrešujoča božja Beseda, ki je napojila njihova po resnici hrepeneča srca, kot je dež napojil žejno zemljo.

SODNI DAN NA MADAGASKARJU

Konec meseca januarja je južni Madagaskar prizadelo hudo neurje in to v škofiji Farafangana, kjer dela večina naših slovenskih misijonarjev in misijonark. Tam blizu je tudi Ivan Štanta. Misijonar Klemen Štolcar je poslal poročilo, ki ga je objavila Družina. Med drugim piše: "Bogu hvala, da smo še živi. Ubogi naši ljudje! Groza je gledati množice, ki se zgrinjajo sem. Hrane nobene, brez vode, ker je umazana, da o elektriki sploh ne govorim. Sam delam kot nor z motorko. Žagam podrti drevesa, utiram pota in z grozo gledam umiranje ljudi od lakote. Ljudje so čisto brez vsega. Njihove kočje je odpihnilo kot nič, saj so se še betonski zidovi zrušili.

Misijonar Klemen Štolcar

Naše semenišče še stoji. Samo mokro je vse in vsa okna so razbita od grozljivih sunkov vetra."

Predvidevajo, da so naselja, kjer delujejo slovenski misijonarji, zunaj najhujše nevarnosti, saj so v glavnem na gričih. V Farafangani je razrita stolnica in številne druge stavbe pa tudi hiša lazaristov. Tam je bilo neurje najhujše. Povsod so tudi mrtvi in veliko pogrešanih. Najhuje je, ker so uničeni vsi pridelki, tako da ljudje nimajo več ničesar za preživetje. Vsi živijo iz rok v usta, v zalogi ni dejansko ničesar. Ko torej narava odpoje, ostanejo ljudje povsem praznih rok. Da je stvar še hujša, je prav zdaj čas setve riža. Neurje pomeni tako izpad cele setve, kar napoveduje lakoto tudi v prihodnjih mesecih.

Gozdovi so brez listja kot v Sloveniji pozimi. Mogočna drevesa so s koreninami vred izruta na tleh. Kruhovec (mogočno drevo z užitnimi sadeži), edino upanje v času najhujše lakote, je vse s koreninami vred poruvalo. Od manjok so ostali samo štrclji stebel. Vsi bananovci so polomljeni. Sreča, da se je ciklon začel podnevi. Cerkev v Ranomeni je zrešetana. Kljub temu da so bile kočje brodarjev zelo visoke, jih je voda odnesla.

Francetu Buhu je kočjo v Ankarani povsem porušilo. Veliko stvari so mu pokradli, nekaj je pa le rešil.

Klemen Štolcar ima na skrbi Karitas. Največ časa gre za razvažanje na podeželje. Dobili smo le 10 ton riža, to je le kaplja v morju.

Veliko je mednarodnih nekonfesionalnih organizacij, kot npr. CARE. Te že hranijo 50 ton riža za Midungi. Dobro pa vedo, da se veliko pomoči izgubi v neznanu.

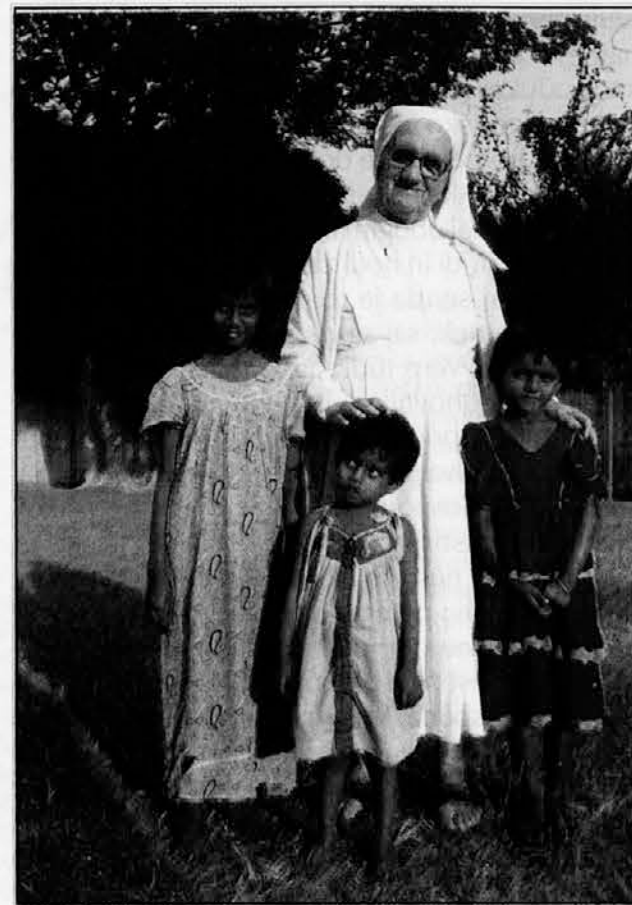

Do sedaj nismo še prejeli poročila misijonarja Ivana Štante, ki prav tako deluje na južnem Madagaskarju. Upajmo, da njegovo področje z bolnišnico za gobavce ni bilo tako hudo prizadeto!

SESTRA TEREZA MEDVEŠČEK SE JE OGLASILA

"Moje zdravje se je poslabšalo, odkar sem padla lansko leto 15. avgusta, tudi moj vid je zelo opešal, skoraj ne vidim več. Nisem več za nobeno delo in poleg mene je vedno kaka bolničarka. Toda moje srce in moja šibka moč sta še vedno pri mojih ubožnih in potrebnih, med katerimi živim v Indiji že 65 let. Hvaležna sem vam za vse, kar storite za nas, za naše rebeže."

Sestra ni mogla več pisati in so v njenem imenu pisali njeni predstojniki, ona se je le podpisala.

S. Tereza Medvešček in njena mladina

LEPE IN MANJ LEPE IZ BOTSWANE

V Botswani (Južna Afrika) deluje sestra Zora Škerlj; rodila se je v Vrhopolju pri Vipavi leta 1941. Že nekaj let pa živi kot misijonarka v Botswani. Nekaj novic iz njenega življenja v misijonih.

"V Botswani je posebno v zadnjih letih precej državne finančne pomoči in strokovne podpore za šolstvo na vseh ravneh, kar je hvalevredno posebno za Afriko. Potrebno pa je vedeti, kdo se okoristi s šolstvom. Često in skoraj nevidno so prikrajšani za vzgojo in izobrazbo prav najbolj potrebni otroci in mladi, tisti, ki živijo v težkih ali neurejenih razmerah. Posebno so prizadeti buomanski otroci, četudi je Bušmanov 80% (Bušmani so pritlikavci, ki živijo v gozdovih).

Leto 1996 je za Botswano lep korak naprej v tem, da je država uvedla splošno pokojnino za vse nad 65 let stare. Pokojnina je zelo skromna, a trenutno se z njo preživlja mnogo družin. A tudi tu je vsaj začasno izključenih precej odraslih ljudi. Potrebujemo namreč osebne izkaznice z letom rojstva. Toda večina starejših ljudi iz rodu San (Bušmani) nimajo na izkaznicah datuma rojstva, ker pač ne vedo, kdaj so bili rojeni. Birokracija je torej na delu tudi v Afriki.

Tragična novica pa je, da je umrl John Hardbattle, edinstven pobudnik in voditelj Bušmanov. Kot sin Angleža in San matere je bil vzgojen in je študiral v Angliji, kamor je oče odšel kot policist po neodvisnosti Botswane. V Angliji je oče zapustil sinu Johnu dobro urejeno farmo. Tridesetletni John se je vrnil v Botswano. Zelo je ostal prizadet, ko je videl izredno uboštvo San ljudi (Grmičarjev). Posvetil se jim je z vsem srcem in z vsem svojim premoženjem. Delal je z vso dušo za njihove pravice in potoval ne samo po Botswani, temveč tudi po Evropi. Prav leta 1996 je obiskal tudi ZDA in povsod opozarjal na kršenje človeških pravic San ljudstva. Ves je bil predan za dobro svojih ljudi, dokler ni podlegel neizprosni bolezni - raku.

Bil je resnično privilegij biti z njim na seminarjih. Izžareval je gorečnost za pravičnost. Sedaj je odšel, ne da bi dosegel ciljev, z nedovršenim delom. O Bogu ni govoril ali vsaj zelo redko, v srcu in v duši je pa imel globoko vero v Boga in je pričal Jezusovo odrešenjsko delo s svojim življenjem. Kristus je namreč rekel: "Kar ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili."

PRAZNIČNO ZVONJENJE ZVONOV V RUDI OB POSVETITVI CERKVE SV. VALERIJANA V TOUMBOUKRO

25. maja lani so ob 11. uri zjutraj zvonovi farne cerkve v Rudi praznično zvonili. Ob istem času se je namreč na Slonokoščeni obali pričela slovesnost blagoslovitve nove cerkve v Toumboukro, posvečene oglejskemu škofu sv. Valerijanu.

Cekev je v spomin na stoletnico prve evangelizacije na Slonokoščeni obali dala zgraditi goriška Cerkev, ki v tej deželi deluje že preko 25 let. Poleg tega je s tem hotela počastiti tudi sv. Valerijana, ki je bil doma iz severne Afrike. Od tam je namreč pred 1600 leti prišel k nam, da bi naše prednike utrdil v krščanski veri; zato je prav, da ta dar

vere, ki smo ga prejeli od naših prednikov, danes vrnemo afriški Cerкви prav preko goriških misijonarjev, redovnic in laikov.

Poleg tega obveznega spomina na svetniškega afriškega škofa je izbiri sv. Valerijana botrovala tudi hvaležnost do nepozabnega duhovnika Valeriana Lepreja, ki je bil doma prav iz Rude. Prepričani smo, da bi gotovo bil v katerem izmed naših afriških misijonov, bodisi v Kossou ali v Nimbo ali pa kje drugje v Afriki, ko bi še bil živ.

Ob slovesnosti nove cerkve v Toumboukro so bili v imenu goriške Cerkve prisotni tudi nekateri njeni predstavniki skupno z ravnateljem škofijskega misijonskega središča g. Baldasom, nadalje sorodniki pok. g. Valeriana in pa Ugo Politti kot predstavnik župnije Ruda. Slednje je seveda predstavljal tudi laični misijonar Giuseppe Burgnich, ki deluje v afriških misijonih že 23 let in ki je skupno z bivšimi in nekaterimi sedanjimi učenci krajevne tehnične šole odločilno pripomogel, da je prišlo do dograditve cerkve.

Ne bomo tu zdaj natančno opisovali celotnega poteka slovesnosti, ki je bila ob tej priložnosti. Naj samo povem, da je procesija, ki so jo sestavljali kristjani ter preko sto birmancev, odšla iz stare kapelice ob 9. uri in da se je svečanost zaključila s škofovim blagoslovom ob 12.45.

Vse skupaj je torej trajalo skoro štiri ure, kar je za naše pojme neskončno dolgo, a je za afriškega

Sv. maša ob blagoslovitvi cerkve v Toumboukro

človeka nekaj povsem normalnega. Afriško liturgijo namreč vseskozi prepletajo plesi in petje. Nadalje je v navadi, da se med darovanjem proti oltarju vije procesija, v kateri prinašajo verniki na oltar sadove zemlje in tudi živega kozla, ki se seveda na vse kriplje upira, tako da je vse še bolj pisano.

Pri darovanju te prve mašne daritve v novi cerkvi so predstavniki iz Rude poklonili domačinom poseben dar, in sicer prt in korporal, ki sta služila pok. g. Valerianu pri njegovi novi maši v Rudi, nadalje fotografijo njegovih staršev ter plaketo, ki so jo novi cerkvi darovali njegovi bratje, ter zelo lepo sliko, ki jo je naslikal domačin Cesare Spanghero in predstavlja g. Valeriana med zvonikom domače župne cerkve ter med palmami afriških kolib.

Slika, ki jo je darovala celotna krščanska skupnost iz Rude, bo tako ostala v trajen spomin na tega mladega, nepozabnega duhovnika.

Sledila je nato podelitev zakramenta sv. birme; birmancev je bilo preko sto, samih odraslih, ki so prišli iz raznih zaselkov misijona Kossou. Maševal je krajevni škof msgr. Simeon Ahounan, skupaj z njim pa je somaševalo še devet duhovnikov, med katerimi so bili tudi goriški misijonarji g. Pierpaolo Soranzo, g. Franco Dario in g. Michele Stevanato. Nadvse slovesen je bil trenutek, ko so se ob molitvi očenaša vsi prisotni prijeli za roke in tako tudi s to gesto želeli dokazati, da je samo Bog tisti, v imenu katerega so vsa ljudstva in vsi narodi resnično povezani med seboj.

Po maši misijonarja iz Rwande g. Mlinariča ob pogovoru pred cerkvijo v Nabrežini

Cerkev v Lembrè, g. Elio Stafuzza in g. Pavel Zuttion

SOLANGE IN KOSSI NOVA LAIČNA MISIJONARJA

Od konca julija lani delujeta v kraju Atakpamè v Togu kot laična misijonarja zakonca Solange in Kossi Agbetiaka, katerima se je pred kratkim pridružil mali Yao Julien.

Solange Degenhardt je Goričanka, njen mož Kossi pa je "posvojen" Goričan, saj je nekaj let živel in delal v Gorici, kjer se je tudi poročil. Solange, svojo bodočo ženo, je spoznal v Rimu, kjer sta oba študirala na tamkajšnjih cerkvenih univerzah. Zdaj sta oba profesorja in sta v škofiji Atakpamè v Togu bila zelo prisrčno sprejeta, tudi zato, ker omenjeno škofijo vodi msgr. Giuliano Kouto, katerega na Gorico in še posebej na župnijo sv. Roka vežejo dolgoletne vezi.

Od začetka šolskega leta Kossi poučuje v malem semenišču, Solange pa na višji šoli za dekleta. Škof jima je poleg tega zaupal tudi več drugih dejavnosti, ki jih opravljata na škofijski ravni, tako da jima njuno misijonsko udejstvovanje prinaša v resnici veliko zadoščenja. Po nekaj mesecih delovanja in bivanja v Togu sta prijateljem v Italiji poslala pismo, ki ga tu skoro v celoti objavljamo.

Dragi don Giuseppe in dragi prijatelji!

Nekaj mesecev je že minilo, odkar smo odpotovali iz Gorice. V tem času smo marsikaj doživeli in zdaj bi vam radi nekaj teh doživljajev opisali.

Potovanje 23. julija je bilo lepo in mirno. Na letališču v Lomè so nas pričakali Kossijevi sorodniki in prijatelji ter celo predstavniki iz Atakpamè. Ti so potovali celi dve uri po cestah, polnih lukenj, samo zato, da so nas lahko pozdravili in nam izrazili dobrodošlico, nakar so se takoj vrnili domov. Tako smo že takoj ob prihodu okusili prisrčnost in vljudnost tukajšnjih prebivalcev.

Za opremo doma so nam dali en mesec časa. Morda se vam bo to zdelo dosti, pa ni tako, saj nismo imeli na razpolago nobenega prevoznega sredstva in tako smo za nabavo najmanjše stvari izgubili kup časa. Tukaj namreč ni avtobusov; edino javno prevozno sredstvo so stari, razdrapani taksiji, v katerih je stlačenih do sedem oseb hkrati. Iz tega lahko vsaj nekoliko spoznate, kako je življenje tukaj težko. Kljub temu skušamo vse neprijetnosti voljno prenašati, tako nas manj težijo.

Naša hiša stoji na kraju, ki se imenuje LOM-NAVA, kar pomeni: "Če me imaš rad, pridi me obiskat." Ta pregovor je nastal zato, ker neasfaltirana cesta, ki pelje skozi ta kraj, postane v deževni dobi zaradi velike količine blata skoro neprehodna.

Kljub temu smo zelo veseli, da živimo tu. Naša hiša stoji ob vznožju griča, kraj sam pa je zelo miren in lep.

Po dveh mesecih priprav so nas 2. septembra tudi uradno predstavili škofiji Atakpamè. Med mašo so istočasno posvetili tudi več diakonov in duhovnikov, predstavili so nadalje nekatere duhovnike, ki so se po opravljenem študiju v Italiji vrnili domov; hkrati so praznovali 60-letnico poroke in katehetske dejavnosti nekega tukajšnjega zakonskega

para. Celotno bogoslužje je trajalo pet ur. Zame je bilo to povsem novo doživetje in bila sem zelo ponosna, da je tudi mali Julien vseh pet ur pogumno zdržal, čeprav mu je bilo treba nekoliko pomagati z različnimi priboljški.

Prišel je tako mesec oktober, vendar z možem še vedno nisva nastopila službe, saj so nama manjkali vsi potrebni učni pripomočki.

Tu namreč ni na razpolago knjižnic in knjig kakor v Italiji. Vsekakor je tudi naša prtljaga končno le dospela in drugi teden v novembru sva tako lahko začela s poukom. Kossi poučuje zgodovino in zemljepis v malem semenišču, poleg tega je odgovoren za športno dejavnost v škofiji. V načrtu je tudi, da bo poučeval cerkveno zgodovino v šoli za versko izobraževanje laikov. Potrebne prostore bo dal na razpolago škof msgr. Kouto kar na škofiji. Jaz bom poučevala na isti šoli misijologijo in bom imela tudi tečaje za pripravo na zakon. Trenutno pa poučujem na neki višji katoliški dekliški šoli tu v Atakpamè; šolo vodijo sestre naše Gospe sv. Trojice. Poleg tega pripravljam tudi otroke na prvo sveto obhajilo.

Kot vidite, se z možem počasi uvajava v novo življenje. Delo se kar kopiči, vendar naju to nič ne straši, saj opravljava to, kar sva si vedno želela, pa tudi Gospod Bog nama stoji ob strani in nama pomaga.

Tudi vas vseh se vedno spominjava in vas prisrčno pozdravljava.

SOLANGE DEGENHARDT se je rodila v Vidmu 6. maja 1966. Slovensko osnovno in srednjo šolo je obiskovala v Gorici. V Trstu je nato opravila italijansko učiteljsko kot privatistka. Po maturi se je vpisala na univerzo v Vidmu na fakulteto za ohranitev okolja in kulturnih dobrin. Medtem je študirala na Gregorijani v Rimu, na kateri je dosegla bakalaureat iz filozofije in usposobljenost (licenza) iz misiologije (specializacija teologije, ki zadeva misijone). Trenutno končuje študij na univerzi v Vidmu. Njena družina stanuje v Podgori.

SPLOŠNI OBRAČUN

IZDATKI:	1.296.762.458
DOHODKI:	1.221.972.863
PASIV:	74.789.595

DOHODKI

DEKANIJA OGLEJ	14.868.632
DEKANIJA ČERVINJAN	20.574.060
DEKANIJA KRMIN	19.852.000
DEKANIJA DEVIN	9.144.000
DEKANIJA GORICA	54.268.520
DEKANIJA GRADIŠČE	26.550.500
DEKANIJA TRŽIČ	23.588.000
DEKANIJA RONKI	32.665.500
DEKANIJA ŠTANDREŽ	11.281.000
DEKANIJA VISCO	47.823.000
ŽUPNIJE SKUPNO	260.615.212
ŠOLE	7.575.115
ZDRUŽENJA - RAZNE SKUPINE	277.793.120
MAŠNE INTENCIJE	59.391.000
RAZNI DAROVI	476.598.416
ODBOR CEI 8 OD TISOČ	140.000.000
SKUPNO	1.221.972.863

DEKANIJA DEVIN

NABREŽINA	3.998.000
DEVIN	450.000
MAVHINJE	770.000
ŠEMPOLAJ	650.000
ZGONIK	400.000
SESLJAN - SV. FRANČIŠEK	1.406.000
RIBIŠKO NASELJE	1.470.000
SKUPNO	9.144.000

DEKANIJA ŠTANDREŽ

KRMIN - SUBIDA - SLOV. VERNIKI	300.000
DOBERDOB	500.000
GABRJE	1.046.000
JAZBINE	141.000
GORICA - SLOV. PASTORALNI CENTER	3.060.000
JAMLJE - DOL	1.327.000
PODGORA	-
PEVMA - ŠT. MAVER	-
RUPA - PEČ	601.000
ŠTEVERJAN	580.000
ŠTANDREŽ	1.750.000
SOVODNJE	1.976.000
SKUPAJ	11.281.000

RAZNE USTANOVE IN SKUPINE

GABRJE-VRH-RUPA-PEČ: BIRMANCI	486.000
GORICA - ZAVOD SV. DRUŽINE	
SKUPNOST IN OSKRBOVANC	9.502.000
GORICA - SESTRE	
ČUDODELNE SVETINJE	6.500.000
SKUPNO	16.488.000

ŠOLE

AIELLO - DEKLICE OSNOVNE ŠOLE	105.000
GORICA - NAŠA GOSPA	4.277.500
VRTEC IN OSNOVNA ŠOLA	
GORICA - SREDNJA ŠOLA IVAN TRINKO	442.615
TRŽIČ - OSNOVNA ŠOLA L. GO ISONZO	1.100.000
ŠTEVERJAN - VRTEC	150.000
STRASSOLDO - OSNOVNA ŠOLA	1.500.000
SKUPNO	7.575.115

GORIŠKI MISIJONARJI PO SVETU

1. S. Kristina BAJC iz Ajdovčine, šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja	EGIPT
2. P. Claudio BATTISTUTTA, iz Fiumicella-Pime	ITALIJA
3. S. Adele BIANCOTTO iz Červinjana	ITALIJA
4. P. Claudio BORTOLOSSI iz Strassolda	ITALIJA
5. S. Marcellina BORTOLOTTA iz Ronk - uršulinka	ITALIJA
6. P. Mansueto BOŽIČ iz Vipave, kapucin	BRAZILIJA
7. S. Ulderica BRESSAN iz Aiella klarise sv. Frančiška	ITALIJA
8. S. Pierfernanda CALLIGARIS iz Pierisa, misijonarke Consolate	TANZANIJA
9. P. Dionisio iz Cavenzana - Ognjiščarji	JAPONSKA
10. Ivana iz Ogleja - laična misijonarke	BURKINA FASO
11. S. Bernarda CUCIT iz Krmina - Dorotejka	ZAIRE
12. P. Fabio D'AGOSTINA iz Strassolda misijonar ksaverijanec	ITALIJA
13. P. Franco DALVIN iz Červinjana misijonar	KUBA
14. Solange DEGENHARDT AGBETIACA iz Gorice - Laična misijonarke	TOGO
15. P. Mario DIANA iz Aiella škofijski duhovnik	ITALIJA
16. S. Elda FORCHIASSIN iz Ločnika usmiljenka	ARGENTINA
17. P. Luigi GORIAN iz Ronk škofijski duhovnik	ITALIJA
18. S. Bogdana KAVČIČ iz Ledin usmiljenka	BURUNDI
19. S. Paolina LEPICAR iz Gorice klarise sv. Frančiška	ARGENTINA
20. P. Danilo LISAK iz Dornberka salezijanec	RWANDA
21. S. Maria Dolores LISJAK iz Šempetra pri Gorici - misijonarke	EGIPT
22. P. Quintino LUGNAN iz Gradeža manjši brat	NEMČIJA
23. P. Tito MAREGA iz Červinjana - redovnik sv. Vincencija Pavelskega	BRAZILIJA
24. P. Rambaldo OLIVO iz Campolonga misijonar Consolate	TANZANIJA
25. S. Maria PACOR iz Romjana Vižovelj, Hčere Marije Pomočnice	MEHIKA
26. P. Stanko PAVLIN iz Grgarja salezijanec	HONG KONG
27. P. Venceslav RIJAVEC iz Grgarja škofijski duhovnik	EKVADOR
28. P. Ambrogio RINALDI iz Campolonga kapucin	BRAZILIJA
29. P. Radko RUDEŽ iz Gorice - jezuit	ZAMBIJA
30. P. Ernest SAKSIDA iz Dornberka salezijanec	BRAZILIJA
31. S. Lucia Mary SCAREL iz Scodovacca misijonarke Consolate	ITALIJA
32. Fr. Antonio SCHIAVON iz Fossalona misijonar Combonian	ITALIJA
33. S. Maria SELLENATI iz Jasika karmeličanka	FILIPINI
34. P. Paolo SPANGHERO iz Turjaka misijonar Pime	TAIWAN
35. P. Ivan ŠTANTA iz Mirna lazarist	MADAGASKAR
36. P. Giuseppe TEMON iz Ločnika škofijski duhovnik	ARGENTINA
37. S. Gabriella TRIPANI iz Gorice misijonarke Brezmadežne	ITALIJA
38. Don Luciano VIDOZ iz Ločnika škofijski duhovnik	NEMCIJA
39. P. Giuseppe VINCI iz Aiella misijonar Consolate	MOZAMBIK
40. Žraček Aleksander (Pratti), jeuit, Budanje	BRAZILIJA
41. S. Mozetič Tadeja, Bilje, misijonarke	PARAGVAJ
42. Mirko Čermelj, brat marist, Dobravlje	PERU
43. Ivan Bajec, škofijski duhovnik, Col	SLONOKOŠČENA OBALA
44. Pavel Bajec, škofijski duhovnik, Col	SLONOKOŠČENA OBALA
45. Janko Kosmač, škofijski duhovnik	SLONOKOŠČENA OBALA
46. Mirko Trusgnach, misijonar, Šent Lenart (Benečija)	TAJSKA
47. Emil Chiuc (Čuk), misijonar, Črni vrh v Benečiji	TANZANIJA

MORALA, NOVINARSTVO, POLITIKA

Razmišljanje o nekem časopisnem članku glede tragične smrti 17-letnega fanta

1) Nekaj srčne kulture nikoli ne škodi nobenemu človeku. 2) Kar se tiče pa razumske izobrazbe, obstajata, med drugim, dve morali: a) verska morala, ki nam jo posredujejo religije (razodete ali drugačne); b) prirojena morala (npr. ljubezen do otrok, ljubezen do sočloveka, spoštovanje mrtvih, spoštovanje drugače mislečih ljudi); c) Bertrand Russell pravi, da je med drugim morala odvisna od kraja, kjer je človek odraščal; d) seveda je odvisna tudi od časa, v katerem živimo.

Kar se tiče razumske izobrazbe: fakulteta novinarstva ni dovolj pri novinarskem poklicu, ker se novinarji v svojih člankih ukvarjajo z življenjem in smrtjo ljudi. Zelo koristno bi jim bilo, da bi razširili svoje kulturno obzorje tako, da bi:

- dobro preštudirali Sveto pismo (so ljudje, ki se ne priznavajo za kristjane, vendar poznajo do podrobnosti Sveto pismo);

- vsaj zrela dela Antona Trstenjaka (to velja za nas Slovence);

- Norberta Bobbia: svetujem dve knjigi: Destra e sinistra in De senectute (da bi taki velikani duha vsaj nikoli ne umrli).

Že s Sokratom in Platonom se rodi problem: vlada naj bo v rokah politikov ali intelektualcev? Intelektualci, ki vstopijo v politiko, na žalost izgubijo nekaj verodostojnosti. Nekaj primerov: Montaigne, Machiavelli, Lorenzo de' Medici, Foscolo,

Voltaire, in Gentile in Kocbek in Buttiglione.

Kocbek nam piše: "Smoter intelektualnega človeka je nemir, smoter političnega človeka je uspeh.

Politični človek je človek takojšnjega učinkovitega ravnanja. Razumeva in razjasnjuje definitivno, drzno razpleta komplekse, poenostavlja življenje, vztrajno zasledu-

je smotre, ki si jih je trdno postavil že v začetku ravnanja, in brez tenkovestne skrbi izbira sredstva in pota do uspeha.

Jedro intelektualnega človeka ni ambicija, temveč nemir. Ves je prevzet od skrbi za skladnost, pravilnost, resničnost in pravičnost. Nagiba se k univerzalnosti, zakonitosti in sistemom, doseči hoče vzorno in enovito utemeljenost svojega življenja.

Nikoli ni zadovoljen z odkritji in spoznanji, boji se občutkov relativnosti, nezrelosti in ooptovnosti." (Tovarišija)

POKLON DAMJANU
TVOJA MAMA

Gornje razmišljanje, ki ga objavljamo, je bilo napisano ob tragični smrti mladega Damjana Buzzaia, ki se je pred slabima dvema tednoma ponesrečil na Proseku. Ob tej priložnosti izrekamo užaloščenim staršem in sorodnikom iskreno sožalje.

- UREDNIŠTVO

VPISOVANJE V OTROŠKE KOLONIJE

Poletne počitnice so za otroke zaželene, toda ker so dolge, se jih kmalu naveličajo. Zakaj si jih ne bi skrajšali tako, da bi 20 dni poletja preživeli v veseli in prijetni družbi svojih vrstnikov v koloniji?

Otroci tudi potrebujejo spremembo zraka in okolja. To jim nudi zlasti gorska kolonija v čistem zraku med smrekovimi gozdovi z igranjem, sprehodi in daljšimi izleti v lepe gorske kraje. Tak je kolonija v Comegliansu v Karnijskih Alpah ob poti v Sappado. Organizira jo Slovenska Vincencijeva konferenca. Pojasnila na tel. 43194 in 366970. Otroci bodo tu na letovanju od 3. do 22. julija.

Kogar zanima bolj kopanje v morju v Sesljanu, naj se vpiše v kolonijo v Dragi blizu Trsta. Tudi tu se zaba-

vajo, igrajo, hodijo na zanimive sprehode in izlete. Or-

ganizira jo Slokad, tel. št. 228129. Predvidevajo, da bodo tu otroci od 11. do 30. avgusta.

V koloniji v Dragi in v Comegliansu pa se je treba vpi-

sati že sedaj. V tržaški občini se vpisovanje zaključuje 8. marca. Vpisno polo je treba dvigniti na šolskem tajništvo. Za datum in kraj zdravniškega pregleda pa se je treba prijaviti v ul. Farneto 3 na tel. št. 3995071. Če je kdo zamudil ta rok, naj pos-

kuša telefonirati vseeno, toda takoj. V ostalih občinah se za vpis obrnite na občinsko zdravniško službo. Seveda čimprej!

NM

BAZOVICA

V SEBI POIŠČIMO POBUDO ZA ŽIVLJENJE

Prvo tematsko predavanje v Slomškovem domu v Bazovici

Dr. Jadranka Vrh Jermančič med svojim predavanjem v Slomškovem domu (Foto Kroma)

V bazovskem Slomškovem domu se je v ponedeljek, 3. marca, zbralo lepo število ljudi, ki so se udeležili srečanja z dr. Jadranko Vrh Jermančič. Dr. Vrh je zdravnica, živi in deluje v Kopru, kjer se največ ukvarja z ljudmi, ki so zboleli za rakom. V Slomškovem domu je spregovorila o odnosu človeka do življenja in smrti.

Predavateljica je, izhajajoč iz svojih življenjskih in delovnih izkušenj, orisala današnji odnos do življenja. Pravzaprav, je dejala, se danes soočamo z velikim strahom pred življenjem, s padcem vrednot, s pomanjkanjem smisla za ljubezen. Pri tem je naštel nekaj podatkov, ki so za majhen narod, kot je slovenski, hudo zaskrbljujo-

či, če ne grozljivi. Slovenski narod namreč izumira: vsako leto se rodi manj kot 20 tisoč otrok. Nataliteta v Sloveniji je 1,3 odstotka na družino, medtem ko bi za enostavno preživetje bilo potrebno več kot 2 odstotka. Dalje smo Slovenci na lestvici številila samomorov na drugem mestu (prvi so Madžari). K temu je treba dodati nasilne

smrti na cestah, pijačo, mamilna, pomanjkanje kulture, preveliko odvisnost od dela. V družbi prevladuje kultura smrti nad kulturo življenja. Človek ne zna "biti", raje želi "imeti". Dr. Vrhova je dejala, kako je za ohranjanje vrednot in kulture življenja pomembna zdrava družina. A kaj, ko je družin, ki jih lahko imamo za "zdrave", le 25%; drugih 25% je skupaj le for-

malno, kar 50% družin pa je propadlih.

Na koncu je dr. Vrhova še podala nekaj primerov iz svojega poklica, kjer se mora vsak dan srečevati in soočati z boleznijo in smrtjo. Njen poklic zahteva kvalitativen miselni preskok in ji daje tudi zavest, da je treba izpolnjevati naloge, ki nam jih daje življenje. Poiščimo pobudo za življenje v sebi in pogumno stojmo za svojimi spoznanji, je na koncu dejala predavateljica. V razpravi, ki je sledila predavanju, je bil govor zlasti o poklicnem življenju dr. Vrhove in o odnosu do bolezni, ki ga imajo tako bolniki kot njihovi svojci.

Pogovor se je nadaljeval med družabnostjo, ki je sledila srečanju. Le-to je bilo prvo tovrstnega značaja, vodil pa ga je domači župnik g. Zarko Škerlj. G. Škerlj je tudi napovedal temo prihodnjega srečanja, ki bo čez dva tedna: gost bo dr. Mirja Lisjak, tudi zdravnica iz Kopra, ki pa bo spregovorila o problematiki zakona, vzgoje otrok in družine.

IŽ

OBVESTILA

V NOVI cerkvi v Štivanu bo v soboto, 8. t.m., ob 20.30 koncert. Nastopila bosta ženski pevski zbor Glasbene matice in gostitelji Fantje izpod Grmade.

POSTNI GOVORI 1997 v cerkvi sv. Jakoba v Trstu: 4. postna nedelja, 9. marca, ob 16. uri - pater Janez Šamperl: Kristus - edini posrednik med Bogom in ljudmi (prim. Apd 4, 12).

V PETERLINOV dvorani bodo v ponedeljek, 10. marca, ob 20. uri odprli razstavo grafik kraških akvarelov Edija Žerjela. Umetnika bo predstavil umetnostni zgodovinar Marko Vuk iz novogoriškega muzeja.

V SREDO, 12. marca, ob 20.30, bo v župnijski dvorani v Nabrežini mesečno srečanje v času goriške sinode. Časnikar Jurij Paljk bo predaval o temi: Pričevanje Absolutnega slovenskih znanstvenikov in umetnikov. Sledijo diapozitivi, razgovor in družabnost.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca in Klub prijateljev toplo vabita v četrtek, 13. marca, ob 16. uri k duhovni pripravi na Veliko noč, ki bo pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. delle Doccie 34 v Trstu; maševal in govoril bo g. Jože Špeh. Sledila bo družabnost.

NA OLJČNO nedeljo, 23. marca, bodo članice Slovenske Vincencijeve konfe-

rence pri mnogih cerkvah s slovensko službo božjo ponujalo oljčne vejice; prostovoljni prispevki so namenjeni potrebnim osebam.

DAROVI

ZA NOVI glas: Matija Hrvatina 25.000.

ZA KARITAS v Ajdovščini: M.G. 30.000.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: cerkveni pevski zbor 200.000; Marko De Luisa 50.000; Štefanija Maglica 50.000.

ZA MARIJIN dom v Rojanu: ob 20. obletnici smrti Otona Berceta darujeta žena Uča in hčerka Nada 100.000 lir.

ZA CERKEV v Nabrežini: Rudež 20.000; Caharija 20.000; Volpi 15.000; Rojc 5.000; Zarcione 35.000; Kralj 15.000; Caharija (Katin.) 35.000; Kakeš 100.000; pustov. b. 100.000; Srenja 30.000; Slavec 50.000; Stepančič 70.000; Gruden 15.000; Legiša 20.000; v spomin pok. Dorčeta družina Tercon 100.000; Visentin 40.000; Zidarič 20.000; N.N. 10.000; Rudež 20.000; N.N. 10.000; ob blagoslovu družin 5.600.000.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksido, ki deluje v mestu Corumbà v Braziliji: župnije Rojan, Opčine, Sv. Križ, Sv. Ivan, Ricmanje in Marijine družbenice ul. Risorta skupno 5.545.000 lir.

BLIŽA SE PESEM MLADIH

16. in 17. marca v tržaškem Kulturnem domu

Zborovska revija otroških in mladinskih pevskih zborov Pesem mladih, ki jo tradicionalno prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, bo letos v nedeljo, 16. marca, ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu. Sodelovali bodo otroški in mladins-

ski zbori iz vse tržaške pokrajine, kot gosta pa bosta nastopila otroški zbor s Cola, ki ga vodi Ivan Trošt. Za Združenje cerkvenih pevskih zborov z Goriškega pa bo nastopal otroški zbor KD Sabotin iz Štmavra, ki ga vodi Nadja Kovic.

UTRINKI

OSPORAVANE IGRE (PREDSTAVE)

V Doberdobu smo uprizorili z mladino in odraslimi nekako 40 predstav. Med prvimi je igrata za prvo obhajilo igrata za materinski dan. Zdi se mi, da je bila "V boj za mamic!" Dvoranica v župnišču je bila nabito polna. Ker je bil oder premajhen, so hodili igralci kar skozi vrata in okno na oder. A nekaterim ni bilo po volji to kulturno udejstvovanje... In tako se je zgodilo, da so neznanci prišli od zadaj, po dvorišču, in začeli metati polena skozi odprto okno na oder. Večje kot preplah je bilo zgražanje nad takim obnašanjem. Hitel sem ven; a oni so že tekli proti vasi, jaz pa za njimi. A ker sem imel zelo težke čevlje, noge niso lovile telesa... In štrbunknil sem kot sem bil dolg in širok. Nekaj sem zakričal in se vrnil seveda krvav v dvorano. "Mi vemo, kdo je bil tisti, ki je metal polena na oder..." "Prosim, molčite! Nočem vedeti. Le da bi se poboljšal, oziroma da bi se poboljšali." - (B+B)

POKRAJINSKE VOLITVE

SSK ZA SKUPNO SLOVENSKO LISTO

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti za Gorico je na seji dne 26. 2. 1997 obravnavalo resolucijo preteklega deželne kongresa v zvezi s sestavo liste za slovensko Oljko na prihodnjih pokrajinskih volitvah. Pokrajinsko tajništvo je ob hudih nespornostih med strankami, ki sestavljajo koalici-

jo Oljke, sklenilo, da predlaga vsem slovenskim komponentam sestanek za pripravo skupne slovenske liste in njenega programa.

Tajništvo SSK je prepričano, da bo ob tej volilni preizkušnji prišlo do skupnega nastopa vseh Slovencev za najboljšo uveljavitev naših predstavnikov.

14. SOVODENJSKA POJE

REMO DEVETAK

FOTO BUMBACA

V Kulturnem domu v Sovodnjah je bila v nedeljo, 2. marca, 14. revija pevskih zborov *Sovodenjska poje*, ki jo od l. 1984 prireja domače kulturno društvo Sovodnje. Namen revije je navezovanje prijateljskih vezi med pevskimi skupinami in gostujočimi zbori. Povezovalka večera Tanja Vizintin je v uvodnih besedah dejala, da je zborovska dejavnost pomembna za obstoj našega jezika in za našo kulturo, obenem pa, je nadaljevala, učinkuje kot povezovalna nit. Prav zato KD Sovodnje pozorno spremlja revijo *Sovodenjska poje*, na kateri se vsako leto srečujejo zbori iz celotne občine.

Letos se je na odru predstavilo pet zborov, program pa sta povezovali Magda Tomsič in Tanja Vizintin. Prvi je nastopil dekliški zbor KD Danica z Vrha sv. Mihaela, ki se je tudi prvič predstavil v javnosti v prenovljeni zasedbi. Zbor je takoj po nastanku l. 1977 vodila pred nedavnim umrla pevovodkinja Magda Ferfolja-Devetak; ko pa je zbolela, je zbor l. 1982 utihnil. Sedaj dekliški zbor vodi Elda Gravner-Nanut. Pod njenim vodstvom so dekleta zapela narodno *Mrzel veter*. Moški zbor Skala iz Gabrij je pod vodstvom Mirana Rustje zapel skladbo Pavla Šivica *Ana psemca s paše*. Dekliška vokalna skupina Sovodenjska dekleta, ki bo letos praznovala 15-letnico delovanja, je pod vodstvom Sonje Pelicon svoj nastop začela s skladbo Danila Bučarja *Metuljček cekinček*. Mešani zbor Rupa-Peč, ki ga vodi Zdravko Klanjšček, je začel svoj nastop s skladbama Vasilija Mirka *Hišica pri cest stoji in Še rožce so žalovale*. S solo vložki sta sodelovala Mirjam Pahor in Andrej Čevdek. Kot gost večera je

nastopil dekliški zbor Jezero iz Doberdoba, ki ga vodi Patricija Rutar-Valič. Svoj nastop so dekleta začela s pesmijo Karla Bostjančiča *Pesem o savički*, sklenila pa z Vrabčevom *Čuk se je oženil*.

MLADINSKA SEKCIJA SSK-GO NA 9. DEŽELNEM KONGRESU SSK

Na 9. deželnem kongresu SSK smo bili vidno prisotni tudi mladi. Za nas so bili številni posegi in debate seveda priložnost, da se marsičesa naučimo, sam kongres pa je nudil možnost, da se bolje vključimo v organe stranke. Tako nam je uspelo, da so bili štirje naši predstavniki izvoljeni v deželni svet, in sicer: Dimitri Brajnik, Mara Černic, Igor Povše in Erika Jazbar. Sleđnja je bila tudi izvoljena v deželno tajništvo, kar je za sekcijo še kako pomembno. Poleg tega je Erika Jazbar posegla tudi v razpravo, tu pa so glavne točke njenega posega. Mladi se precej razlikujemo od stare garniture, saj nismo doživeli povojnega strahu. Zaradi tega ni med nami tako ostro začrtana meja beli-rdeči, oz. dejansko ni prisotna. Edina večja sprememba zadnjega časa je osamosvojitve Slovenije, obmejno sodelovanje pa je precej pomanjkljivo. SSK naj bi povezovala Slovence vseh vrst, torej bolj po narodnosti kot pa po političnem mišljenju. Svojo pozornost naj bi usmerjala na javno mnenje in na šolsko področje, kjer peša znanje državljske vzgoje.

Po izkušnji deželnega kongresa bo delno prenovljeno vodstvo začelo z delom; prva seja bo 13. marca na sedežu stranke. - I. POVŠE

POKLON VELIKIM KRAŠKIM USTVARJALCEM OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

IVA KORŠIČ

Na Goriškem je bila skupna prireditve ob dnevu slovenske kulture načrtovana za 8. februarja, a bolezen je posegla vmes in prekrižala načrte prirediteljem, Zvezi slovenske katoliške prosvete, Zvezi slovenskih kulturnih društev in Slovenski prosveti iz Trsta. Tako smo na sam Prešernov praznik prisostvovali slavnostnemu odprtju razstave Lojzeta Spacala ob njegovem visokem življenjskem jubileju in prisluhnili glasbenemu in literarnemu utrinku. Večeru, prirejenemu za dan kulture, pa smo sledili šele v petek, 28. februarja. Režiserka Edita Frančeškin, ki že nekaj let skrbi za gledališko delovanje openske amaterske skupine SKD Tabor, si je odrsko zamislila in sceno uresničila uprizoritev, iz katere je izžarevala vsa lepota Krasa v globoko občutenih Kosovelovih stihih. V primerno dolgem časovnem razpletu so si harmonično sledili pevski, glasbeni in recitatorski trenutki. Le-ti so bili združeni v celoto z dinamičnim potekom, tako da smo resnično gledali predstavo. Mili zvoki flavte Tamare Trešnjak, kvalitetno ubrano petje zbora Hrast iz Doberdoba pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča so se prelivali z življenjsko silo, predvsem pa mehko otožnostjo Kosovelovih pesmi. Mladi gledališki navdušenci Sara in Erika Baldè, Suzi Bandi, Jan Leopoli in Simon Pribac so poslušalcem

s svojim doživetim podajanjem ponovno razkrivali tišino kraških gmajn, lepoto tišočerih jesenskih barv, šumenje kljubovalnih borov, zavijanje burje. Toplo do-

FOTO BUMBACA

mačnost in prijetno razgibanost sta s svojim nastopom ustvarila zelo mlada člana amaterskega odra *Jaka Štoka* s Proseka Jernej Bufon in Tereza Pertot (na sliki). Sopranistka Mirjam Pahor je ob klavirski spremljavi Michele De Castro občuteno odpela *Balado* v Merkujevi priredbi. Z lahkotnim gibom Martine Krapež se je začela in tudi sklenila posrečena podoba Krasa, ki so jo izoblikovali sami mladi ljubitelji pojoče slovenske

besede in glasbene govornice, ki seže do vsake duše.

Z zbranostjo tega večera pa se ni usklajeval slavnostni govor časnika Marka Marinčiča. V njegovih razmišljanjih so se zrcalile v zadnjih mesecih že tolikokrat izrečene besede, obrabljene

PESTER TEDEN ZA GORIŠKE OTROKE

IVA KORŠIČ

V FEIGLOVI KNJIŽNICI

Pust, meglen februarski ponedeljek popoldan (24.2.) ni skalil veselja malčkov, ki so se zatekli v Feiglovo knjižnico, da bi jim zajček Mandi podaril s svojimi porednostmi malo sončeca. Živahno pripovedovanje učiteljice Barbare jim je razkrilo, da je Mandi prav tak kot oni, malo nagajiv, sladkosneden egoist, a obenem delaven, ustrežljiv in dobrodušen. Da bi se še bolje živeli v njegov svet, so s seboj prinesli svoje plišaste zajčke in ob koncu so si tudi nadeli zajčja ušesa, ki jih je pripravila gospa Bertalančič in se z njimi nastavili fotografu za trajen spomin.

LUTKE V VRTCIH

Predšolske cicibančke je te dni čakalo nevsakdanje presenečenje: lutke so se iz dvoran preselile kar v poslopje vrtcev in veselje je bilo zagotovljeno! Goriška občina z deželno ustanovo za gledališke prireditve ponuja v sklopu projekta "Ptolomej" tudi neposredna srečanja z gledališčem in šolo. Tako sta Maja in Brane, tankočutna animatorja nežnih papirnatih lutk ankaranskega gledališča Papič, prišla na obisk v italijanske in slovenske vrtnice s svojo *Skrivalnico*. Povsod sta zapustila veselje in navdušenje. V četrtek, 27. februarja, sta bila gosta slovenskega vrtca v ul. Brolo. Otroci so zaslanjano strmeli v odrček, kjer so izza grmičkov, kot da bi jih plavalasa vila priklicala s čarobno paličico, pokukali in se spet skrili drobni, zvedavi pajcek, miške, kokoške, petelinček, lisička, debelooka sova, konjiček, strašen lev, oblački, velike izrazite oči... Ob spremljavi igrivih zvokov so si sledile pesmice in izštevanke. Preden sta se prijazna lutkarja poslovila, je Brane malčkom pokazal, kako nastane iz majhnega zelenega grma zajček in kako mu lahko

prilepijo nogice, da poskoči, kot si zaželijo.

Gledališče Papič s svojimi preprostimi, a izredno izvirnimi lutkami žanje povsod veliko odobravanja. V Gorici smo ga že nekajkrat občudovali na Pupp festivalu, bilo pa je tudi na Mittelfestu v Čedadu. Veliko nastopa doma v Sloveniji, a tudi v severni in južni Italiji ga prav dobro poznajo. Prav sedaj se odpravlja na gostovanje v Firence, Milan... Svoje krhke junake je poneslo že v Španijo, na Holandsko, po vzhodu in celo na Japonsko. Letos bo slavilo 15. obletnico obstoja. V ljubljanskem gledališkem muzeju bodo ob tej priložnosti v mesecu kulture pripravili razstavo njegovih lutk, ki so izoblikovale razne uspele predstave in razveselile najmlajše in tudi manj mlade gledalce, saj čarobnost lutk ne pozna starosti.

MARSOVČKI NA OBISKU

Osnovnošolci z vse Goriške so se v petek, 28. februarja, s šolabusmi (najbližji so kar pripešali) pripeljali v Kulturni center L. Bratuž. Velika dvorana je kar prekipevala od pomladno razploženih obrazkov in glasov, ki so pričakovali, kaj jim bo lepega prineslo gledališko jutro. Preden se je začela predstava, jih je po pozdravnih besedah Franka Žerjale nagovoril Vid Pečjak, mladinski pisatelj, avtor domišljajske povesti *Dreček in trije Marsovčki*, ki jo je režiser E. Aberšek povzel in jo priredil v dramsko delo *Marsovčki na obisku*. Pisatelj je učenca naučil pozdravljati v marsovskem jeziku in jim zastavil nekaj ugank. Zaupal jim je, kdaj in kako se je porodila ta zgodba, pa tudi, da so po toliko letih ti čudni junaki še zmeraj živo prisotni v njegovi duši. Marsovčke so poosebile članice Amaterskega mladinskega odra v Gorici Aleksandra Podgorac, Maja Mihelič in Loredana Zega, Ana Frlič pa je bila dva-

najstletna Andrejka. Režiser Aberšek se že vrsto let ukvarja z amaterji in zna iz njih kar najbolj izvabiti skrite igralske zmogljivosti. Brhke srednješolke so sveže orisale tri nezemeljska bitja (katerim rasejo roke iz glave in namesto čevljev nogavice iz neuničljivega kaka-lona!), ki pridrvijo opolnoči kakor strela z jasnega iz neizmernega vesolja naravnost v Andrejkino hišo in tam prvič poskusijo marmelado, s katero se ne more kosati nobena marsovska jed. Začuden zemeljski vrstnici povedo tudi to, da so na Marsu vojne strogo prepovedane za vse. Z očetovo letečo cigaro popeljejo Drejko na svoj dom, čeprav Marsovci ne marajo zemljanov, ker se vojskujemo in kadimo.

Uprizoritev te dogodivščine ni ravno najbolj enostavna. Prav gotovo ji je Aberšek s pomočjo mladih sodelavcev našel dognano rešitev. Z učinkovito igro luči, umetno meglo in drugimi smotnimi pripomočki je ponazoril šviganje vesoljskega vozila in pričaral lunin svet. Glasbena podlaga Marjana Mlakarja je primerno podčrtala različne prizore. Živobarvni kostumi Nevenke Tomašević so poudarjali nenavadnost Drejkinih prijateljev.

Šolarji so pazljivo spremljali dogajanje, le nekateri v zadnjih vrstah so potožili, da so preslišali nekatere dialoge (in se zato z dolgočasili) morda zaradi preveč hrupnih pripomb ostalih otrok in mestoma pretihga izvajanja nastopajočih. Vsekakor pa se je nekaj učencev takoj pozanimalo za knjigo (na razpolago je v Katoliški knjigarni) in spraševalo učiteljice, kdaj bodo Marsovčke lahko narisali in risbice poslali Pastirčku za objavo.

Ta prvi gledališki stik v Gorici z novogoriškimi amaterji je bil zelo pozitiven in gotovi smo, da se bo komaj porojena povezava z nami utrdila in končno razstrla tisto kopreno, ki ni dopuščala, da bi Goričani bolje spoznali novogoriško gledališko snovanje.

ŠTEFAN MAURI, SAMOSPEVI

PRIREJA DRUŠTVO JADRO

"KADAR CIPRESE ŠUMIJO"

TATJANA GREGORIČ

Z leve: Ivan Florjanc in Štefan Mauri (Foto Bumbaca)

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel Gorica je v letošnjo abonmajsko sezono Srečanj z glasbo vključil tudi krstno izvedbo samospevov goriškega skladatelja, pedagoga in zborovodje Štefana Maurija. Glasbenik, rojen leta 1931 v Avčah pri Kanalu, se s posebno pozornostjo posveča vokalni glasbi, v prvi vrsti zborovski. Po uspešni uglasbitvi verzov Alojza Gradnika, ki jih je strnil v ciklus samospevov *Zariš in žgeš*, se je ustvarjalec tokrat zavrnil v poezijo Ljubke Šorli in pripravil ciklus dvanajstih samospevov - zbirko z naslovom *Kadar ciprese šumijo* je lani septembra uredil in izdal Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel (ob podpori SSO) in z njo tudi naznanil dragoceno željo po objavljanju del s področja vokalno-instrumentalne glasbe, ki nastaja v našem širšem primorskem prostoru.

Prva javna predstavitev petih Maurijevih novih pesmi je bila v soboto, 1. marca, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž. Kompozicijsko zahtevne skladbe (*Pogled na goriški grad, Otožnost, Melanholijska, Kadar ciprese šumijo, Na goriškem Travniku*) so dovolj prepričljivo zazvenele v interpretacijah sopranistke Tanje Kuštrin, basista Martina Srebrničarja, pianistke Helene Plesničar in kontrabasista Aleksandra Ipavca. Prisrčen, poučen in jednat pogovor s skladateljem je vodil profesor Ivan Florjanc.

In kako je v skladatelju dozorela odločitev, da uglasbi pesniško izpoved Ljubke Šorli?
Izpoved pesnice mi je zelo blizu. Moreča grenkoba, ki jo občutim v nje-

nih pesmih, je izkušnja, ki jo tudi sam nosim v sebi že vse življenje. Pesnica se izraža na način, kot bi se tudi sam. Tako sem v vsaki pesmi lahko odkrival tudi sebe. S poezijo Šorlijeve sem se srečal že zelo zgodaj, najprej v skladbah, ki jih je uglasbil njen mož Lojze Bratuž, kasneje sem poglobljaj prijateljstva tudi z njo in njeno družino in prepoznaval sem Ljubko Šorli kot borko za slovensko besedo, kot osebnost, ki je v sebi vedno nosila odpor, a hkrati je vedno odpuščala. In slednje je tudi v moji naravi. Pritegnilo me je seveda tudi dejstvo, da je Ljubka iz Tolmina, iz okolja, kjer so doma tudi moji predniki in v svoji ustvarjalnosti še kako močno razkriva atmosfero ozkosti Soške doline - ustvarjalci tega prostora smo drugačni kot tisti, ki živijo v bolj prostranih, odprtih področjih. S poezijo Šorlijeve občutim neko sorodnost in navezanost in povsem razumljivo je, da mi je njena beseda dala tudi navdih za glasbeno izpoved.

Poznamo Vas kot avtorja številnih zborovskih skladb, napisali ste tudi lepo število maš in nekaj del za zbor in orkester. Zakaj ste se tokrat odločili za samospev?

Samospev je izredno tankočutna glasbena oblika in taka je tudi poezija Ljubke Šorli. Samo v tej lirični glasbeni formi in z uporabo klavirja sem lahko izpovedal svoja občutja ob pesmih Šorlijeve, orkester bi jih utesnjeval. Seveda je bilo prisotno tudi zavedanje, da je možnost izvedbe samospevov lažja in bližja.

TISOČ SLOVENCEV
- TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Ker se zavedamo velikih potreb ob obnovitvi Katališkega doma, nadaljujemo širšo akcijo za podporo Kulturnemu centru Lojze Bratuž. Z združenimi močmi lahko veliko naredimo!

Ob smrti drage mame Ane Bandelj darujejo hčerke 150.000; namesto cvetja na grob dragi teti Ani Bandelj Caligaris nečakinje Ida, Renata in Nerina 100.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

OBVESTILA

KATOLIŠKA KNJIGARNA. V razstavnih prostorih galerije Ars je do 20. marca na ogled razstava Marjana Miklavca. Ogledate si jo lahko po urniku knjižarne.

SLOVENSKA USTANOVA v Gorici išče primerno osebo ali družino za službo hišnika. Podrobnejše informacije na tel. 531445 v jutranjih urah.

GORIŠKO ŠKOFIJSKO romanje v Lurd z modrim vlakom bo od 3. do 9.7. Vpisovanje se bo začelo po Veliki noči. Podrobnejše informacije v Zavodu sv. Družine, ul. Don Bosco 66, tel. 530341 pri g. Močniku od 11. do 12 ure.

ČESTITKE

Na 23. vsedravnem občnem zboru Italijanske zveze časomerilcev (FICr), ki je bil 15. februarja v Neaplju, je bil med časomerilci, ki imajo za seboj 50-letno udejstvovanje, nagrajen tudi **prof. Martin Kranner**, ki je začel s to dejavnostjo v zimski sezoni 1946/47 na Trbižu. Čestitamo.

Uredništvo in uprava Novega glasa se veselita z **dr. Mirijam Levstik in možem dr. Robertom** ob rojstvu dvojčkov Marte in Petra.

V soboto, 22. februarja, sta se poročila **Igor Kuret in Irina Cavaion**. Srečno skupno pot

jima želijo sodelavci s Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel.

DAROV

ZA NOVIglas: Terčon Brezgar Marinka 135.000 lir.

OBSMRTI drage mame Ane Bandelj darujejo hčerke za cerkev v Podgori 200.000, za zbor Podgora 200.000, za Novi glas 50.000 lir.

ZA CERKEV v Podgori: v spomin na Ano Bandelj Zofija Marini 50.000 lir.

ZA ZBOR Podgora: namesto cvetja na grob Ane Caligaris Albina in Marija 100.000.

ZA CERKEV v Rupi: Alma v spomin na moža Marija 100.000; Marjeta Kosič ob 4. obletnici smrti moža Lenarta 50.000 lir.

ZA MPZ Rupa-Peč: Alma v spomin na moža Marija 100.000; Marjeta Kosič ob 4. obletnici smrti moža Lenarta 50.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: N.N. 50.000; Gizela Devetak in druž. Longo namesto cvetja na grob Marija Tomaduza 100.000; N.N. 5.000; Čevdek in Tomažič v spomin na Ano Bandelli Caligaris 100.000.

ZA CERKEV v Gabrjah: N.N. 5.000; N.N. 5.000 lir.

ZA MISIJONARJE na Madagaskarju: Marija 500.000 lir.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV

PRIMORSKA POJE

NASTOPAJO MoPZ Šempeter, septet Bača - Podbrdo, ŽPZ Tabor - Opčine, MIPZ Tabor - Knežak, oktet Simon Gregorčič - Kobarid, MPZ Obala - Koper.

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž, sobota, 8. marca, ob 20.30.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA - PEČ

vabi na kulturni večer z naslovom

SPREHOD PO PRETEKLOSTI NAŠIH VASI

nastopajo mešani pevski zbor Rupa-Peč, domači recitatorji in otroški zbor Rupa-Peč. Slavnostni govornik: Marko Vuk.

TOPLO VABLJENI!

Nedelja, 9. marca, ob 18. uri v društvenih prostorih v Rupi.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA

KAMEN

RAZSTAVA KAMNITIH IZDELKOV

Sreda, 12. marca 1997, ob 18. uri

VESEL DOGODEK

Dr. Mirijam Levstik in dr. Robertu Speranzi sta se dne 2. marca rodila dvojčka **MARTA IN PETER**, ki sta se tako pridružila mali Evici, da ne bo sama. Veselje in radost srečnih staršev delim tudi jaz.

VINKO LEVSTIK
PALACE HOTEL

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V GORICI

sklicuje

49. REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Ob tej priložnosti bo ravnatelj novogoriške knjižnice Rajko Slokar predstavil zbornik *Teh naših petdeset let*.

V petek, 14. marca 1997, v mali dvorani Kulturnega doma, ob 19.30 v prvem sklicu in ob 20. uri ob drugem sklicu.

PD ŠTANDREŽ - DRAMSKI ODSEK

Marcel Franck

SREČA NA KREDIT

KOMEDIJA V ŠTIRIH DEJANJIH

REŽIJA Emil Aberšek

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu

- premiera v soboto, 15. marca, ob 20.30

- ponovitev v nedeljo, 16. marca, ob 17. uri.

SCGV E. KOMEL - KONCERTNA SEZONA 1996/97

SLOVENSKI KOMORNI ZBOR
IN ORKESTER

Schubert, Mendelssohn; DIRIGENT Mirko Cuderman

Kulturni center Lojze Bratuž, velika dvorana,
sobota, 22. marca 1997, ob 20.30

PREDPRODAJA VSTOPNIC NA TAJNIŠTVU SCGV KOMEL,
TEL. ŠT. (0481) 532163

S.A.R. S.p.A - DRUŽBA DEŽELNIH HOTELOV IZ GORICE, lastnica Palace Hotela v Gorici in Hotela Emona v Rimu obvešča vse Primorce, da je odprla pod lastnim vodstvom

EURO RESTAVRACIJO

v samem Palace Hotelu na Korzu Italija 63, tel. (0481)82166.

VITEZ VINKO LEVSTIK

PRESEDNIK S.A.R. S.p.A.

POOBLAŠČENI ADMINISTRATOR

† Ob težki izgubi naše drage mame,
babice in prababice

ANE BANDELJ vd. CALIGARIS

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in na kakršenkoli način počastili njen spomin. Posebna zahvala naj gre gospodom Tvrdu Tadiću, Karlu Bolčini za somaševanje ter pevskega zboru.

Svojci

Podgora, 3. marca 1997

NABORJET / PRAZNIK SLOVENSKE KULTURE

KAJ POMENI BITI SLOVENEK V KANALSKI DOLINI

ERIKA JAZBAR

Kulturni in družbeni delavci ter Slovenci iz Kanalske doline so se v petek, 28. februarja, zbrali v prostorih Beneške palače v Naborjetu, kjer so tudi letos počastili praznik slovenske kulture. Srečanje je priredilo že četrtič po vrsti kulturno društvo Planika, ki je v teh letih odigralo pomembno vlogo pobudnika marsikatero dobro organizirane prireditve.

Prisotne je pozdravil dosedanji predsednik društva Anton Sivec, ki se je v svojih besedah spomnil predvsem začetkov, glavnih smernic in prehojene poti kulturnega društva. Med drugim je dejal: "Naši začetki so bili skromni, toda natanko smo vedeli, kaj hočemo. Hoteli smo stopiti med Slovence v Kanalski dolini in vse zamejce kot apolitična organizacija, kot dejavnik, naravnano izključno v vprašanje človekove polnosti in samouresničenja človekove identitete. Ne nazadnje je bil naš poglaviti namen povedati vsem jasno in glasno, da medsebojno spoznavanje pripomore k sožitju vseh ljudi v naši dolini. Z zadovoljstvom lahko trdim, da smo v štirih letih prehodili dolgo pot, bogato z raziskovalnimi dosežki, z napredkom naših prosvetnih dejavnosti in smo naleteli na navdušen odmev med našimi sodolinci." Sivec se je nato spomnil zloma TKB in dejstva, da je KD Planika nadaljevalo mirno svojo pot, "kajti od svojega začetka je delovalo neodvisno od teh ali takih polarizacij, vodila nas je in nas vodi najprej misel, da morajo ljudje, ki pripadajo različnim jezikom, med seboj sodelovati in imeti pred seboj temeljno idejo naše skupne usode, človeškosti in plodnega ter tvornega sožitja."

Kulturno srečanje Slovencev Kanalske doline je pomenilo tudi priložnost, da so vsi, prijatelji, znanci, sodelavci in Slovenci počastili spomin kulturno-družbenega delavca te zemlje, Salvatoreja Venosija.

Rafko Dolhar je predstavil publikacijo *Govoriti slovensko v Kanalski dolini*, ki je dejansko njegov zadnji trud. Knjigo sta si skupaj z Ireno Šumijevo zamislila kot študijo o poučevanju slovenskega jezika na tem delu slovenskega prostora, in to od Marije Terezije do današnjih dni. Venosijev prijatelj Rafko Dolhar je v svojem govoru lepo povedal: "Govoriti slovensko v Kanalski dolini. Kako preprosto je ta stavek. Ko mi ga je Salvatore Venosi predlagal za naslov knjige o slovenskem šolstvu v Kanalski dolini, se mi je naslov, glede na domenjeno vsebino, zdel do-

kaj nenavaden. Pa vendar. Govoriti slovensko v Kanalski dolini je bil smisel vsega njegovega življenja. Govoriti slovensko, učiti govoriti slovensko, peti slovensko. Skratka skrbeti, da slovenska beseda v Kanalski dolini ne izumre. (...) Ta knjiga predstavlja mnogo več kot pa zapis o znanju in poučevanju slovenskega jezika v naši dolini. To je knjiga, ki je zamišljena kot prvi del monografije o Kanalski dolini, katero sva s prijateljem Salvatorejem načrtovala, in obvezujem se, da bo uresničena.

Knjiga predstavlja predvsem zapis o polpretekli zgodovini Kanalske doline in njene prisotnosti v slovenskem tisku. Obenem pa je verodostojno pričevanje o težavah, ki so jih imeli domačini za to, da so lahko uresničili osnovno pravico vsakega človeka, namreč to, da je deležen poučevanja v tistem jeziku, ki je zapisan v njegovem genetskem izročilu. Pod Avstrijo je bila dolga desetletja uradni jezik nemščina, zadnjih sedemdeset let pa italijanščina. Sloveščina je bila torej zapostavljena, po italijanski okupaciji pa celo izrinjena iz poučevanja."

Med govorniki je nato prevzel besedo Rudi Bartoloth, prvi predsednik pred dnevi nastale nove organizacije med slovensko govorečimi v Kanalski dolini, ki se je v petek predstavila javnosti, in sicer Slovensko kulturno središče Planika. Omenjeno kulturno središče bo združevalo tečaje slovenskega jezika, glasbeno šolo T. Holmar, mladinsko družabno središče s klasično in avdiovizuelno knjižnico, skratka združevalo bo vsa dosedanja prizadevanja pod eno streho in pod enim imenom. Omenjena iniciativa predstavlja nedvomno pomembno novost, ki bo bistveno pripomogla k utrditvi slovenskega človeka v tem predelu italijanske države.

Najlepši dokaz uresničenih prizadevanj pa so na večeru dali najmlajši učenci tečajev slovenskega jezika (teh je letos v Ukvah in Žabnicah 32), ki so pripravili svojevrsten recital; zbrali so in se naučili otroške in mladinske pesmi priznanih slovenskih pesnikov, med katerimi omenimo vsaj letošnjega Prešernovega nagrajenca Grafenauerja, in tako dali vsem upati v še svetlejšo prihodnost.

NOV ŽUPNIK ZA ŽABNICE IN SV. VIŠARJE

Videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti je imenoval novega župnika, ki bo prevzel vodstvo župnije v Žabnicah in svetišča na Sv. Višarjah; novi župnik je g. Emil Battistig.

Po rodu je Benečan, saj se je rodil v župniji Matajur 21. novembra 1934. Po osnovni šoli v domači občini je stopil v videmsko malo semenišče in nato v videmsko bogoslovje. V mašnika je bil posvečen 28. junija 1959. Novo mašo je imel v matajurski cerkvi. Nato je bil najprej kaplan v furlanski vasi Porpetto, nato štiri leta v Topolovem v Benečiji. Privatno je v tem času opravil še teološko univerzo v Lateranu in dosegel licenco v teologiji.

V Topolovem je videl, kako so ljudje v velikem številu odhajali v Belgijo in drugam zaradi dela, pa se je odločil, da gre za njimi kot misijonar. Odšel je v Švico in tam prevzel dušno pastirstvo med italijanskimi delavci ter se ustavil na več krajih, nazadnje v Bülachu. Sedaj ga je nadškof pozval, naj se vrne v domačo škofijo in prevzame skrb za Žabnice in Sv.

Višarje. To se bo zgodilo v prihodnjem juniju, ko se bodo začela romanja na svetišče Sv. Višarje. Tako bo tam zopet redno dušno pastirstvo.

Že danes izražamo g. Battistigu svoje čestitke in voščila za uspešno delo na teh dveh tako izpostavljenih postojankah za dušnega pastirja v Kanalski dolini.

GRAD VIPOLŽE - MEDUNIVERZITETNO EVROPSKO SREDIŠČE

DANIJELO DEVETAK

Z leve: Franc Mužič, Monica Marcolini, Schreiner

Vipolže so sončna obmejna vasica v Brdih. V vasi stoji star grad, po mnenju marsikoga pravi biser srednjeevropske srednjeveške arhitekture, ki zaradi svoje preteklosti pripada evropski kulturni zakladnici. Na ozemlju Goriške, stičišču narodov, naj bi ta grad postal sedež ambicioznega načrta - *Meduniverzitetnega središča za medkulturne evropske študije*. Projekt podpirajo tri države - Avstrija, Slovenija in Italija - ki jim je do tega, da bi imelo srednje-evropsko kulturno območje svojo težo v evropskih integracijskih procesih. V prenovljenem gradu naj bi torej kovali načrte za kulturno in znanstveno sodelovanje in izmenjavo med evropskimi vseučilišči.

Podpis "Vipolške deklaracije" v soboto, 2. marca, je bil posebno slovesen. Za to priložnost se je mudila na obisku v Sloveniji od 27. februarja do 1. marca delegacija iz avstrijske dežele Solnograd (Salzburg), ki so jo 28. februarja sprejeli tudi predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek, predsednik državnega zbora Janez Podobnik, predsednik SKD Lojze Peterle, rektorja

ljubljske in mariborske univerze dr. Kralj in dr. Toplak. Slovenska delegacija je v soboto zjutraj priredila ob gradu prisrčen sprejem za solnograško delegacijo. Gostje so si s svojim vodičem ogledali stavbo, v kateri se še poznajo slovanski, germanski, furlanski in beneški vplivi kljub temu, da je bila po vojni žal močno zanemarjena in uničena. "Nekdaj je bil grad simbol politične moči, v prihodnosti naj postane simbol kulture, ki povezuje," je pristavil avstrijski zgodovinar. Stroški za obnovo in vzdrževanje bodo seveda zelo visoki, toda Avstriji zagotavljajo, da se bodo po njihovem posredovanju potrebna podpora sredstva lahko našla v Bruslju.

Po obisku gradu je bila v restavraciji *Pri Lovcu* na Plešivem, ki jo vodi družina Sirk, uradna slovesnost. Najprej sta predsednica goriške pokrajine Monica Marcolini in župan

občine Brda Franc Mužič podpisala skupno izjavo o dobrih namerah, ki je kronala večletno dogovarjanje. Nato sta izročila izjavo predsedniku solnograškega parlamenta Schreinerju; leta je izročil lastno. Ob tem je

predsednica Marcolini podarila vrednote miru, solidarnosti in sodelovanja ob meji, župan občine Brda pa je izrazil željo, da bi do uresničitve projekta prišlo v do glednem času. Tudi predsednik solnograškega parlamenta je z veseljem izrazil pripravljenost podpirati projekt, čeprav "je pot v Evropo še dolga". Po dogodku je inž. Dorče Simčič, ki dela za občino Brda, za Novi glas izjavil, da smo Primorci znotraj Slovenije sicer prizadeti, ker nas ločuje meja. Zato želi biti "projekt Vipolže" tudi podpora Slovcem v Italiji, most med matičnimi in zamejskimi Primorci. Umetnostni zgodovinar dr. Damijan Prelovšek z ljubljanske univerze pa je obžaloval dejstvo, da se v Ljubljani niso prej zavedli težav Primorcev in zamejcev. Podpreti novi načrt je zato zanje kulturni dolg do Primorcev.

SODOBEN MARKET DRUŽINE FAKUČ V DAMBERJU

Nove družbene in politične razmere v Sloveniji, kjer se je na svobodnem tržišču začelo razvijati tudi zasebno podjetništvo, so omogočile hitro uveljavitev in prodor sposobnih in marljivih poslovnežev. Med njimi je zelo uspešen tudi Rasti Fakuč, ki ima za seboj pisano in izvirno življenjsko pot. Doma je iz vasi Žapuže v Gornji Vipavski dolini, 16 let pa je bil zaposlen kot avtobusni šofer v turističnem podjetju Olivo v Vidmu. Ko so se razmere v domovini po osamosvojitvi spremenile, se je odločil za novo življenjsko usmeritev, za delo samostojnega podjetnika v maloprodajni trgovini.

S prihranki in posojilom iz Sklada za razvoj malega gospodarstva v Novi Gorici je postopno zgradil moderno samopostrežno trgovino, t.i. klasični market v naselju Damber, ki pravzaprav sestavlja novi del Kromberka. Posel mu dobro uspeva, tako da je zelo zadovoljen, zaradi česar snuje načrte za nadaljnje povečanje dejavnosti. Trgovina ima dovolj živil in drugega blaga, ki je potrebno za dnevno preskrbo potrošnikov. Vsak dan imajo v marketu okoli 500 kupcev. Proget se je v nekaj letih povečal za polovico. Seveda pa se on, žena

in sin, ki tudi delata v trgovini, soočajo z veliko konkurenco, saj je v Kromberku kar 7 prodajalnih živil. Gospod Rasti se pohvali, da je meso v njegovem marketu cenejše kot drugod. To je mogoče zaradi bližine dobavitelja, to je Mesne industrije Primorske, ki ima svoje obrate v neposredni soseščini, pa tudi zaradi tega, ker se je pri prodaji svežega mesa odpovedal delu dobivke. Kupci torej prihajajo in se radi vračajo, pa tudi novih

kupcev je precej; gotovo tudi spričo vlnudnih prodajalk, ki jih je skupno 13.

Rasti Fakuč, poslovnež iz Vipavske doline, je zadovoljen s svojim delom, podjetjem in poslovanjem. Zdaj v okviru marketa postopno

gradi še hotel, ki bo imel 30 sob oz. 60 ležišč. Objekt bo prizadevni poslovnež skupaj s priročno restavracijo odprl čez nekaj let. Meni, da bo naložba veljala okoli 200 milijonov tolarjev. Posel v samopostrežni trgovini in hotelu bo gotovo uspeval, saj ima Kromberk že okoli 15 tisoč prebivalcev, ki bodo svoje potrebe in želje lahko izpolnjevali tudi pri Rastiju Fakuču.

M.

V NOVI SLOVENSKI VLADI TRIJE (KMALU MORDA ŠE ČETRTE) MINISTRI IZ PRIMORSKE

MARJAN DROBEŽ

Tomaž Marušič

Mirko Bandelj

Skoraj štiri mesece so trajali razgovori in pogajanja za sestavo nove slovenske vlade. Največji politični stranki, LDS in SLS, sta dosegli sporazum o oblikovanju vlade, ki ga v Sloveniji in tudi v tujih državah še zmeraj ocenjujejo in komentirajo.

O novih ministrih so že tedaj, ko so bili šele kandidati posameznih strank, veliko govorili, seveda največ v okoljih, iz katerih izhajajo. Cerkljano je držalo pesti za domačina **Marjana Podobnika**, podpredsednika nove vlade in usklajevalca t.i. državotvornih ministrstev. Marjan Podobnik, diplomirani inženir živinoreje in nekdanji direktor Kmetijske zadruge v Cerkljem, v svojem domačem okolju še nikoli ni užival tako velikega spoštovanja in podpore, kot ju je deležen zdaj. Brat, **Janez Podobnik**, je predsednik parlamenta in cerkljanski župan.

Novi notranji minister **Mirko Bandelj** je doma iz Velikih Žabelj v Zgornji Vipavski dolini, kjer pa je preživel sa-

mo otroška oz. zgodnja mladostna leta. Tam živijo njegovi starši, ki so povedali, da je bil sin štipendist slovenske vlade, po diplomu na pravni fakulteti pa je ostal v Ljubljani. Postal je generalni sekretar vlade dr. Janeza Drnovška v prejšnji sestavi, zdaj pa je bil kot kandidat LDS izvoljen za ministra za notranje zadeve. Na predstavitvi (zaslišanju) pred pristojnim odborom državnega zbora je izjavil, da noče biti policijski minister, temveč minister za notranje zadeve. Policijska se mora razvijati samostojno in po meri-

lih, kakršna veljajo v evropskih demokratičnih državah. Kot notranji minister si bo posebej prizadeval za postopno dograjevanje in preoblikovanje ministrstva v smeri sodobnih zahodnoevropskih notranjih ministrstev, katerih poglavitne naloge so usmerjene v urejanje in reševanje notranjepolitičnih vprašanj delovanja države in zagotavljanja varstva človekovih pravic.

Novi minister za pravosodje **Tomaž Marušič** prihaja iz Solkana, kjer je znan politični delavec v Slovenski ljudski stranki, v Novi Gorici pa

je tudi svetnik tamkajšnje Mestne občine. V ponedeljek je prevzel svojo ministrsko dolžnost, hkrati pa je odstopil kot predsednik Krajevne skupnosti v Solkanu. Tomaž Marušič je ob predstavitvi pred pristojnim odborom državnega zbora in tudi v pogovoru za Novi glas dejal, da se mu zdi najpomembnejša taka vloga in organizacija pravosodja, da ne bo mogoče kršenje človekovih pravic. Sedaj se to dogaja zaradi nepopolnih oz. neprimernih zakonov, preobremenjenosti sodišč v Sloveniji, ki imajo v predalih okrog 400 tisoč nerešenih zadev. V nekaterih primerih mora stranka na postopek pred sodiščem čakati tudi do 5 let ali še dlje. Za boljše delovanje pravosodja bi morali čimprej namestiti 140 sodnikov, pretežno na okrajnih, pa tudi na okroglih sodiščih, mesta, ki so že sistemizirana.

Ob bližnji dopolnitvi vlade bo za novega ministra za evropske zadeve skoraj gotovo izvoljen poslanec **Igor Bavčar**, ki pripada Liberalni demokraciji Slovenije. On je doma iz Sela na Vipavskem, kjer starše in tamkajšnje prijatelje obišče vsaj enkrat na mesec.

KONCERT NA ZEMONU

VEČER PESMI IN KRASA

MARJANA REMIAŠ

Ajdovska Zveza kulturnih organizacij je bila preteklo soboto organizator koncerta Komornega zbora Kras, ki je potekal v osrednji dvorani dvorca Zemono na Vipavskem. Pred dobro razpoloženo številno publiko so se z dvema koncertnima deloma predstavili pevke in pevci Komornega zbora Kras, ki jih že dobro leto vodi dirigent Matjaž Šček. Zgodovina Komornega zbora sega v začetke devetdesetih let, ko je navdušeno skupino osmih pevcev v komorno skupino združila pevovodkinja Herta Sorta. Pod njeno taktirko je zbor nastopal v Sloveniji, predstavljal pa se je tudi Slovincem in ljubiteljem petja v Italiji, Avstriji, Franciji in Nemčiji. Pred dobrim letom je strokovno vodstvo zbora prevzel dirigent Matjaž Šček, pod katerega taktirko več kot uspešno delujejo ljubljanski madrigalisti in Komorni zbor Radia Slovenija. Zborovodja Šček je repertoar Komornega zbora Kras razširil in dopolnil z zahtev-

nejšimi skladbami slovenskih in tujih avtorjev, posebno pozornost pa namenil litovskemu skladatelju Vytautasu Miškinisu, ki je lanskega oktobra, na povabilo zbora, prišel na celovečerni koncert v Sveto pri Komnu.

Tudi prvi del sobotnega koncerta je izzvenel kot poklon Miškinisu, saj so pevci Krasa zapeli devet njegovih skladb, med drugimi tudi skladbo *Memento*, ki jo je Miškinis Komornemu zboru Kras podaril ob svojem nedavnem prihodu v Slovenijo. Druga polovica pevskega dogodka na Zemonu pa je bila, tudi po besedah predsednika zbora Vida Sorte, posvečena skladbam slovenskih skladateljev.

Tudi letošnje leto bo osemnajst pevcev izkoristilo za študij novih pesmi, za promocijo s številnimi koncerti doma in v tujini, v pripravih in načrtih pa imajo tudi snemanje prve zgoščenke.

DUHOVNA OSKRBA V VSEH BOLNIŠNICAH

V Sloveniji so postopno uvedli vzorno duhovno oskrbo bolnikov v vseh bolnišnicah. Zagotavlja jo 25 duhovnikov, ki delujejo v okviru posebnega župnijskega urada Bolniške župnije. Le-to vodi župnik Miro Šlibar, župnija pa deluje v nekdanjih prostorih uredništva Družine. Na nedavnem srečanju duhovnikov, ki duhovno oskrbujejo bolnike, je spregovoril tudi profesor klasičnih jezikov in invalidov z letalom v Lurd. Organizirala ga bo Slovenska malteška bolniška pomoč, romanje pa bo od 3. do 6. junija letos. Če bi bil tudi kdo od naših bralcev zainteresiran za to romanje, lahko dobi informacije na naslovu: Župnijski urad, Glavarjeva 110, 1218 Komenda, tel. 061/ 841135.

ki jih je postavila na Sinaju in kasneje, vendarle pomanjkljiva, nedorečena, in kako je, da uporabim svetopisemski izraz, Jezus res prišel, da bi postavil dopolnil.

V Sloveniji je duhovna oskrba bolnikov zagotovljena v osemnajstih bolnišnicah, v ostalih pa jo nudijo občasno. V zadnji številki *Besede*, glasila Bolniške župnije, je objavljeno tudi obvestilo o romanju bolnikov in invalidov z letalom v Lurd. Organizirala ga bo Slovenska malteška bolniška pomoč, romanje pa bo od 3. do 6. junija letos. Če bi bil tudi kdo od naših bralcev zainteresiran za to romanje, lahko dobi informacije na naslovu: Župnijski urad, Glavarjeva 110, 1218 Komenda, tel. 061/ 841135.

KDAJ SAMO Z OSEBNO IZKAZNICO V ITALIJO?

Državni zbor republike Slovenije je pred kratkim ratificiral slovensko-italijanski sporazum o ukinitvi vizumov za prehajanje meje med državama. V njem je določeno, da lahko državljani ene države vstopijo v drugo tudi samo z osebno izkaznico. Pristojni italijanski organi sporazuma še niso potrdili, zato ga ni mogoče izvajati. V besedilu je namreč določeno, da sporazum začne veljati, ko se državi medsebojno obvestita, da sta ga ratificirali. V slovenskem zunanjem ministru pričakujejo, da bo italijanski parlament omenjeni sporazum potrdil v prihod-

njih mesecih. Da bi postopek začeli čim prej, si prizadeva tudi slovensko veleposlaništvo v Rimu. Sporazum med drugim omogoča, da državljani ene države lahko bivajo tri mesece brez vizuma na ozemlju druge, kar pa ne velja za primer, da bi se tam radi zaposlili. -M.

LJUBLJANA NAJDRAJŠE SLOVENSKO MESTO

Po podatkih Statističnega urada Slovenije je Ljubljana najdražje mesto v Sloveniji. Sledita ji Koper in Maribor. V Kopru so npr. najdražji jajca, semensko olje, pivo, moške srajce, opeka in žarnice za razsvetljavo.

"OSVOJILI" KROPO

Gostovanje goriškega moškega zbora Mirko Filej in mešanega pevskega zbora Rupa-Peč

Že v šolskih klopih smo se učili o Kropi, ki ni znamenita le po žebeljih in bogati železarski tradiciji, ampak tudi po znameniti legi v kotlu pod Jelovico, s potokom Kroparico sredi kotlince, ob kateri se je nekdanj na razdalji 1200 m vrtelo več kot 50 vodnih koles. Naše prijateljstvo s Kropo pa se je začelo septembra 1995, ko je zbor Mirko Filej gostoval na prazniku vipavske trgatve v Vipavi. Povsem po naključju smo tam spoznali g. Rada Zupana, direktorja podjetja UKO, ki v Kropi na starih tradicijah nadaljuje umetnikovaško obrt. Takoj so se porodili načrti, katerih sad je bilo povabilo na obisk Kropo, ki smo ga uresničili v nedeljo, 23. februarja, na skupnem nastopu domačega zbora iz Kropo, mešanega zbora Rupa-Peč in moškega zbora Mirko Filej.

POSTANEK V LJUBLJANI IN PODBREZJU

Na pot smo krenili jutraj in za prvi cilj izbrali Ljubljano. Ustavili smo se na znanem Kongresnem trgu in sodelovali pri maši v Uršulinski cerkvi sv. Trojice iz let 1718-26. Maševal je dr. Anton Strle, starosta ljubljanskih teoloških profesorjev, na koru pa nas je poslušal skladatelj Primož Ramovš, ki sicer redno orgla pri tej maši. Nunska cerkev velja za najplemenitejšo baročno arhitekturo v Ljubljani; po maši smo z zanimanjem prisluhnili živi predstavitvi njene preteklosti in sedanosti, kot nam jo je podal g. Bogomil Škerlavaj. Še posebej smo si zapomnili, da so uršulinke v Ljubljano prišle iz Gorice. Mi pa smo že hiteli dalje, na Gorenjsko. V Podbrezju sta se nam že pridružila prijatelja iz Kropo, v gostilni pri Slavki Marinšek pa so nas z odlično postrežbo kar navdušili. Kropa je bila že čisto blizu in sprejela nas je v zimskem soncu s še vedno zasneženimi pobočji nad kotlino. Časa je bilo le še za kratek obisk Kovaškega muzeja, nakar je sledil nastop.

ODLIČEN NASTOP RUPE-PEČI

V "Prešernovem" mesecu smo slišali kar tri Zdravice. Dve smo že poznali: Premrlovo (Rupa-Peč) in Vrabčevco (Mirko Filej), domači zbor pa je dodal že Ipavčevco, ravno tako vabljivo, ki smo jo mnogi slišali prvič. Še posebej pa si bomo kroparski koncert zapomnili po sijajnem nastopu mešanega in ženskega zbora Rupa-Peč. Pravi užitek jih je bilo poslušati in lahko rečemo, da tako pojejo zbori v najboljših časih. Pisan pevski spored in poslušalski užitek se je raztezal od pesmi do pesmi, nagrajil oba solista Mirjam Pahor (*Znamenje*) in Andreja Čevdka (sopran-tenor v skladbi *Še rožce so žalovale*) in se sklenili v iskri radiosti *Pozdravne pesmi*: "Da v duši nam zapoje, kar tvoje je in moje, to slovenska pesem je". Nadaljeval je z dvema skladbama ženskega zbora, ki smo ga tokrat prvič slišali in še potrdili suverenost iz nastopa v mešanem sestavu, pa čeprav je bilo kar nekaj pevk odsotnih.

Zaključni del koncerta je pripadal "Mirku Fileju". Tudi moški zbor je bil deležen lepega sprejema, poslušalci pa so posebej zaploskali ob Vodopivčevi *Žebeljarski*, pesmi, ki je v Kropi takorekoč doma in pripada zgodovini tega kraja; opis trdega dela in skoraj nečloveških delovnih razmer tedanjih izdelovalcev žebeljev. Zbor jo je spet uvrstil v repertoar prav v zvezi z gostovanjem v Kropi. V sporedu osmih pesmi je bila tudi Filejeva *Jaz pojdem med polja*. Posebej je razveseljivo, da je zbor na poti nadaljnje pomladitve in eden od novih pevcev je v Kropi že nastopil.

Medsebojne zahvalne besede in izmenjava daril so še simbolno potrdile vso prisrčnost večera, hkrati pa je bila tudi priložnost, da se še поблиže predstavimo. Ob bogato obloženih gorenjskih mizah smo se nato že dogovorili za gostovanje kroparskega zbora v Gorici. Pa tudi brez nakupov ni šlo, saj smo bili v "domovini" umetnega kovaštva, v podjetju UKO pa postreženi iz prve roke. Veselo vzdušje v obeh avtobusih na poti domov je pričalo o lepih doživetjih te zimske nedelje. Videti je bilo, da je med najbolj zadovoljnimi naš neutrudni pevovodja Zdravko Klanjšček.

PB

VOGRSKO JE DOBILA DUHOVNIKA

Kakor je Novi glas že poročal, so 14. januarja letos na Vogrskem pokopali tamkajšnjega župnika Ivana Kobala, ki je umrl za posledicami prometne nesreče. Ob njegovem pogrebu smo začutili resnično zaskrbljenost vernikov Vogrskega, ki so se na tihem spraševali, če bo ta vas še dobila stalnega dušnega pastirja.

Po srečnem naključju se je lansko jesen po dolgoletnem službovanju v Zagrebu vrnil v Slovenijo lazarist Rudi Štavar, ki se je naselil v misijonski hiši na Mirenskem Gradu. Doma je iz Zagorja pri Pivki, kjer se je rodil 28. marca 1942, srednjo šolo s semeniščem je obiskoval v Zagrebu, teološko fakulteto pa v Ljubljani in eno leto v Trierju v Nemčiji. Posvečen v duhovnika je bil 29. junija 1968 v Koprju. V Vrapču pri Zagrebu, ki je velika predmestna župnija, je opravljal razne službe, tako je bil tudi župnik. Ker je vajan dela z ljudmi na župniji, je ponudil pomoč pri osiroteli župniji Vogrsko, kar so domačini z veseljem sprejeli. S to rešitvijo so soglašali tudi njegovi predstojniki v Ljubljani, prav tako koprski škof, ki mu je do julija letos poveril upravo te župnije.

Lazarist Rudi Štavar opravlja svojo duhovniško službo z velikim veseljem, zato smo prepričani, da bo še mnogo dobrega napravil za božje ljudstvo na Vogrskem in širše na Goriškem.

MV

OBCNI ZBOR SLOVENSKEGA GOSPODARSKEGA ZDRUZENJA GORICA

Štiri leta po ustanovitvi je potekal v petek, 28. februarja, v Kulturnem domu v Sovodnjah drugi redni občni zbor Slovenskega gospodarskega združenja Gorica.

Člani združenja so pregledali preteklo in sedanje delovanje, stvarno in brez utvar so se ozrli naprej in izvolili nove zastopnike v predsedstvo združenja, med katerimi je precej mladih.

V uvodnem poročilu je predsednik združenja Hadrijan Corsi poudaril, kako se dogodki spreminjajo z neverjetno naglico. V času izrednih sprememb tudi znotraj manjšinskega organiziranega življenja ohranja SGZ okrog 200 članov, zaposluje 7 oseb, svoje predstavnike ima v krajevnih komisijah, ohranja stike z italijanskim organiziranim podjetništvom in novogoriško Gospodarsko zbornico. Le-ti so izrednega pomena v pričakovanju na trenutek, ko ne bo več meje med Italijo in Slovenijo. Na ta dogodek - je podčrtal Corsi - se morajo podjetniki, obrtniki in trgovci še posebej pripravljati, strokovno usposabljati in prilagajati novim razmeram. "Naši člani morajo čutiti združenje za svoje in biti nanj ponosni," je rekel Corsi.

FOTO BUMBACA

Nato smo poslušali poročila načelnikov sekcij. V odsotnosti načelnika gostincev Avguština Devetaka je njegovo poročilo prebral Igor Orel. Gostinske usluge, je rekel, so priboljšek, ki se mu klienti v kriznih obdobjih najprej odpovejo; zato sta pomembna kakovost in programirano delo z domišljijo. Načelnik zunanjetrgovinske sekcije Igor Černic je poudaril predvsem problem dvomljive interpretacije norm glede vedno bolj zapletenih carinskih uvoznih-izvoznih postopkov. Načelnik malotrgovinske sekcije Beni Kosič je poudaril, da se manjše trgovine ob odpiranju veleblagovnic borijo za obstoj. Zato je pomembno skrbeti za večjo in raznoliko kakovostno ponudbo. Načelnik obrtniške sekcije Drago Tomsič je pod krinko duhovitosti povedal marsikatero globoko resnico; med drugimi si je zaželel, da bi znotraj

manjšine končno le pozabili na barve in se vsi usedli za isto mizo. "Rabimo tehnične kadre. Mladi čakajo to in ne kreganje!" Na koncu je dr. Štefan Bukovec kot predsednik nadzornega odbora ugotovil, da je Slovensko gospodarsko združenje od prvega občnega zbora 4.2.1994 doseglo vidne uspehe organizacijsko-sindikalnega značaja. Tudi delovanje družbe Goservis je zadovoljivo, čeprav ji primanjkuje zadostnih prihodkov.

Med pozdravi gostov je predsednik občnega zbora odv. Karlo Primožič prebral pristočno pismo sovodnjanskega župana inž. Marka Petejana. Pomena kadrov je dotaknil tudi predsednik SDGZ Marino Pečenik, medtem ko se je direktor novogoriške Gospodarske zbornice Rino Velikonja zahvalil za dobro sodelovanje. V krajši razpravi je odv. Primožič predlagal novost, in sicer ustanovitev

sekcije samostojnih poklicev; podčrtal je tudi nujno večjega sodelovanja s šolskimi strukturami in zavodom za poklicno izobraževanje.

Sledile so volitve predsedstva združenja, na katerih so bili izvoljeni: za obrtniško sekcijo Bruno Budal (17 glasov), Samo Mučič (25), Rudi Petejan (25); za zunanjo trgovino Bogdan Butkovič (25), Hadrijan Corsi (22), Ivan Plešničar (10); za malo trgovino Silvano Golob (23), David Grinovero (23); za gostince Boris Nanut (22), Aldo Peršolja (18), Vito Primožič (22). Poleg teh so člani predsedstva že omenjeni načelniki sekcij. Novoizvoljeno predsedstvo bo na svoji prvi seji izvolilo predsednika, podpredsednika, tajnika in nadzorni odbor.

DD

NOVOSTI O PRAVILNIKU 2078

Deželno ravnateljstvo za kmetijstvo je v zvezi z evropskim pravilnikom št. 2078/92 in deželnim zakonom št. 748, ki je bil sprejet lani, sporočilo, da je prišlo do nekaterih popravkov, ki jih je zahteval pristojni nadzorni urad Evropske zveze. Po novem morajo prosilci vpisati celo kmetijo v sistem pridelave na naravi prijazen način, le če so lastniki kmetije, ki je po svoji površini enotna. Kmetije z več površinami, ki niso med seboj povezane ali ne mejijo med sabo, lahko zaprosijo za prispevke tudi za posamezne površine, a le če se obvezujejo za vse parcele, ki sestavljajo enoto, ne glede na tipologijo kulture. Prošnja obvezuje kmete, da uvedejo naravi prijazen obliko vzgoje in pridelave za vse površine, na kate-

rih raste ista kultura oz. kultura, za katero so zaprosili za prispevek, tudi če gre za različne površinske enote. V tem smislu lahko uvrstijo tudi komaj zasajene ali obnovljene vinograde. Deželno ravnateljstvo za kmetijstvo potrjuje, da za predstavitev prošnje zadošča en hektar površine in da za gozdiče ali loge in močvirnata področja ni nobene omejitve. Nadalje opozarja, da je bila uvrščena med sorte, ki so deležne prispevkov za razvoj oljkarstva, tudi sorta *Istrska belica*. Sicer se je za oljkarstvo nekoliko zmanjšal prispevek, sprejeli pa so še nekaj manjših popravkov. Podrobnosti posredujejo stanovske organizacije.

PROŠNJA ZA ODŠKODNINO ZA BREZPOSELNOST

Vsadržavna skrbstvena ustanova INPS opozarja, da bo 1. aprila zapadel rok za predstavitev prošnje za odškodnino za brezposelnost. Rok je bil preložen, ker je 31. marec praznik, saj je velikonočni ponedeljek in torej dela prost dan. Prošnja lahko predstavijo vsi, ki so bili v letu 1996 redno zaposleni vsaj 78 dni. Prošnje veljajo tudi za sezonske delavce, suplente na šolah in priložnostno zaposlene ljudi. Kot pogoj postavljajo tudi, da so bili do 31. decembra 1996 vsaj dve leti redno zaposleni in torej tudi zavarovani.

OBCNI ZBOR ZDRUZENJA TRGOVINSKIH ZBORNIC ACCOA V RAVENNI

V petek, 7. t.m., bo na seježu Trgovinske zbornice v Ravenni (Drevored Farini 14, dvorana Cavalcoli) občni zbor Združenja trgovinskih zbornic za čezjadransko področje - ACCOA. To združenje je ob razkroju bivše Jugoslavije ustanovilo mešano trgovinsko zbornico Ital-Jug, ki je po vojni orala ledino gospodarskega sodelovanja med sosednjimi državami. V okviru matičnega združenja ACCOA in območnih delegacij Milan, Trst, Gorica, An-

cona in Ravenna so v teh letih nastale dvostranske zbornice za Slovenijo, Hrvaško in Bosno.

Petkov občni zbor se bo začel ob 14.30. V prvem delu bodo obravnavali pereče gospodarske probleme, drugi del pa bodo posvetili statutarnim zadevam združenja. Slovensko gospodarsko združenje je bilo med ustanovitelji Ital-Juga in tudi naslednice ACCOA, zato vabi vse svoje člane, naj se zbora udeležijo. Za dodatne informacije kličite na tajništvo SDGZ v Trst, kjer zbira tudi poverilnice podjetij, ki se občnega zbora ne bodo udeležila (tel. 040/362949).

DAVEK IVA V KMETIJSTVU

PROTOKOL ZA NAMENSKE IZJAVE

Van je treba vpisati namenske izjave običajnih izvoznikov, ki jih prejmejo njihovi dobavitelji. Zabeležiti jih je treba v 15 dneh po dnevu izdaje ali prejetja.

REGISTER NAKUPOV ZNOTRAJ EVROPSKE ZVEZE ZA KMETE, OPROŠČENE OBVEZNOSTI IVA

Van je treba vpisati fakture za posle znotraj Evropske zveze, za katere je treba plačati davek IVA.

REGISTER O ŽIVINOREJI

Dohodki od živinoreje spadajo med katastrske dohodeke od zemljišč, če ne presega višine, ki jo določa črka b) 2. odstavka 29. člena poenotenega besedila predpisov o neposrednih davkih (odl. preds. rep. 971/86), v primeru, da so omenjeni dohodki določeni v smislu kasnejšega 78. člena. Če dohodek od živinoreje presega takšen znesek, ga ne moremo količinsko izraziti kot agrarni dohodek, temveč kot dohodek od podjetniške dejavnosti. V davčni prijavi so dohodki od podjetniške dejavnosti, ki izvirajo od živinoreje, izračunani pavšalno z izpolnitvijo okvira A/1 v obrazcu 740.

Zakon odreja, da mora podjetje voditi poseben register o živinoreji, če se hoče poslužiti pavšalnega mehanizma za dohodek od živinoreje, ki presega višino, določeno v poenotenem besedilu predpisov o neposrednih davkih.

FAKTURA

Za vsako obdavčljivo operacijo je treba izdati fakture. Na njej so obvezne naslednje navedbe:

- datum in zaporedna številka;
- poslovno ime ali firma podjetja, stalno bivališče ali domicil pogodbenikov (prodajalca in kupca);
- številka IVA in davčna številka tistega, ki izda fakture;
- vrsta, kakovost in količina dobrin in storitev, na katere se dokument nanaša;
- cena in drugi potrebni podatki, ki sestavljajo obdavčljivo osnovo;
- obdavčljivi znesek (brez davka IVA);
- davčni količnik in znesek davka (zaokrožen za liro navzgor). Če se fakture nanaša na operacije, ki so podvržene različnim davčnim količnikom, mora biti obdavčljiva osnova, navedena ločeno po davčnih količnikih;
- obvezno beleženje člena zakona, zaradi katerega ni podvržena davku IVA (npr.

neobdavčljivo po 8. členu odl. preds. rep. 26.10.72, št. 633 v primeru prodaj v izvoz);

- datum in številka spremne listine, na katero se nanaša (če gre za odloženo fakture);
- podatki o namenski izjavi za prodajo običajnim izvoznikom;
- identifikacijska številka IVA kupca za operacije znotraj Evropske zveze (v takem primeru je obvezno dodati siglo IT - kodeks ISO - pred prodajalčevo številko IVA - 21. člen odl. preds. rep. 633/72).

SPREMNA FAKTURA

Namesto spremne listine je lahko izdana ta posebna oblika dokumenta, ki mora obsegati poleg sestavin in podatkov fakture tudi podatke in sestavine spremnih listin, ter poleg tiskanega oštevilčenja mora biti obvezno oštevilčena. V spremni fakturi ni treba, da je količina blaga izražena poleg v številkah tudi v črkah. Fakteure za posle znotraj EU morajo obsegati določbo o neobdavčljivosti za prodaje tistih kmetov, ki niso izbrali normalnega sistema.

Fakteure v tuji valuti morajo biti registrirane s tečajno menjavo na dan izdaje ali, če ta dan ni tečaja, na najbližji dan.

FAKTURE NA PREDUJME

Prejete predujme pred prodajo dobrin je treba fakturirati v trenutku unovčitve.

DALJE

UZAKONJEN ZEMLJIŠKI VPIS PREDHODNIH POGODB

DAMJAN HLEDE

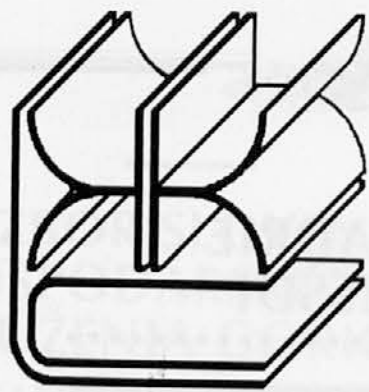
V četrtek, 27. februarja, je italijanski parlament dokončno sprejel zakonski odlok št. 669 z dne 31. decembra 1996, ki je torej postal zakon. Gre za odlok, ki je povezan s finančnim manevrom za leto 1997 in med drugimi - predvsem davčnimi novostmi - predvideva tudi pomembno novost v zvezi s prometom z nepremičninami: vpis tudi samih predhodnih pogodb v zemljiške knjige (gl. Novi glas 16. januarja 1997). V primerjavi z odlokom, ki je bil v veljavi šestdeset dni od 31. decembra dalje, prinaša verzija, ki je bila dokončno odobrena, nekatero pomembno novosti.

O vpisu predhodnih pogodb govori 3. člen odloka št. 669. Najprej je bilo predvideno, da se predhodne pogodbe lahko vpišejo v zemljiško knjigo, če so bile sklenjene z notarskim javnim aktom ali pa z notarsko (ali tudi sodno) overjeno zasebno listino. Dokončna oblika norme pa pravi, da tiste predhodne pogodbe, ki so sklenjene s prej omenjenimi formalnostmi, morajo biti vpisane v javne nepremičninske registre. Za vpis bo torej ponavadi poskrbel sam notar. To pa pomeni, da je še vedno možno skleniti predhodne pogodbe z navadno neoverjeno listino. Takšna predhodna pogodba seveda ne bo potrebovala nobenih formalnosti, ne bo pa mogla nuditi bodočemu

kupcu tistega jamstva, ki ga odslej nudi vpis. Kdor torej hoče vzajemno kupoprodajno obljubo zajamčiti s sredstvi, ki jih nudi javni vpis, mora predhodno pogodbo skleniti pri notarju.

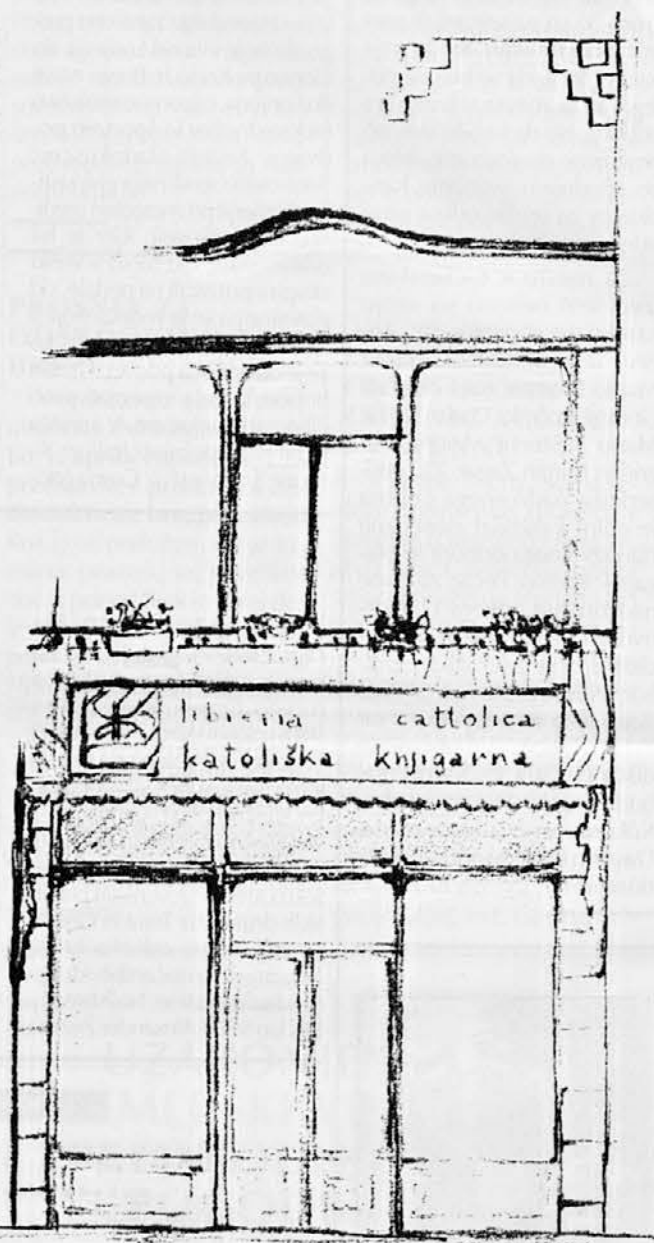
Jamstvo, ki ga nudi ta vpis, obstaja predvsem v dejstvih, da vpisana predhodna pogodba prevlada nad katerikoli kasnejšim vpisom in da ima kredit bodočega kupca v primeru neizvedene obveznosti s strani prodajalca poseben nepremičninski privilegij (člen 2748 civilnega zakonika) na nepremičnini, ki je bila predmet predhodne pogodbe. Njegov kredit bo torej prevladal nad hipotekarnimi upniki in to tudi v primeru prodajalčevega stečaja. Učinki vpisa pa prenehajo, ko je minilo eno leto od roka, ki so si ga stranke postavile za sklenitev dokončne pogodbe, ali vsekakor tri leta od vpisa predhodne pogodbe, če v tem času ni bila sklenjena dokončna pogodba.

8. odstavek omenjenega 3. člena se izrecno nanaša na teritorije, v katerih je v veljavi t.i. tabularni sistem vpisovanja nepremičninskih pravic, in torej tudi na goriško in tržaško pokrajino. Sprememba, ki jo vnaša v kraljevi odlok št. 499/29 (ki ureja vpis v zemljiške knjige v tabularnem sistemu), povzroča, da se bodo v naših krajih predhodne pogodbe pod istimi pogoji zabeleževale (*annotazione*) v zemljiško knjigo. Določba, da se lahko zabeležijo samo predhodne pogodbe, o katerih govori novi člen 2645-bis, in pogodbe, sklenjene s pogojem, pomeni, da novost ne velja za druge vrste pogodb ali klavzul, ki so zgolj obveznostne in ne stvarne narave.

KATOLIŠKA KNJIGARNA

NA
TRAVNIKU
SREDI
GORICE
ŽE
DEVET
DESETLETIJ

OBIŠČITE NAS!

- knjige, revije -
- vse za šolo in pisarno -
- veliko vrst papirja -
- sakralni predmeti -
- darila -
- plošče, kasete -
- igrače -

